

การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำหลัก : โตนเลสาบ ปีการผลิต 2555/56

เอกสารวิชาการเลขที่ 146/05/2556

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ
ในการผลิตพืชเพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน
ลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำหลัก : โตนเลสาบ
ปีการผลิต 2555/56

โดย

นางไพจิตร ชัยสิทธิ์

นายอดิศร ใจชื้น

เอกสารวิชาการเลขที่ 146/05/2556

กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินที่ 2

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	I
สารบัญตาราง	III
สารบัญรูป	V
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-2
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน	1-2
1.5 ผู้ดำเนินงาน	1-5
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.1.1 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	2-1
2.1.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	2-1
2.1.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	2-2
2.2 สภาพภูมิประเทศ	2-6
2.2.1 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	2-6
2.2.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	2-6
2.2.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	2-6
2.3 สภาพการใช้ที่ดิน	2-6
2.3.1 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	2-6
2.3.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	2-13
2.3.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	2-19
2.4 ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม	2-27
2.4.1 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	2-27
2.4.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	2-48
2.4.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	2-70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน	3-1
3.1 กลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701)	3-1
3.1.1 สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน	3-1
3.1.2 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน	3-7
3.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	3-30
3.2.1 สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน	3-30
3.2.2 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน	3-35
3.3 กลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703)	3-57
3.3.1 สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน	3-57
3.3.2 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน	3-61
บทที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อประเมินคุณภาพที่ดินด้านเศรษฐกิจ	4-1
4.1 กลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701)	4-1
4.1.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ (ด้านพืช)	4-1
4.1.2 การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช	4-7
4.1.3 การวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจตามกลุ่มพืช	4-9
4.1.4 การวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณและระดับราคาค้ำคูณ	4-11
4.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	4-12
4.2.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ (ด้านพืช)	4-12
4.2.2 การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช	4-15
4.2.3 การวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจตามกลุ่มพืช	4-19
4.2.4 การวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณและระดับราคาค้ำคูณ	4-21
4.3 กลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703)	4-23
4.3.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ (ด้านพืช)	4-23
4.3.2 การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช	4-30
4.3.3 การวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจตามกลุ่มพืช	4-32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	5-1
5.1 สรุปผลการศึกษา	5-1
5.1.1 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	5-1
5.1.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	5-5
5.1.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	5-10
5.2 ข้อเสนอแนะ	5-14
เอกสารอ้างอิง	อ-1
ภาคผนวก	ผ-1
ภาคผนวกที่ 1 จำนวนปลุสตัดไว้ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2553 – 2555 จำแนกเป็นรายจังหวัดและอำเภอ	ผ-1
ภาคผนวกที่ 2 จำนวนปลุสตัดไว้ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553-2555 จำแนกเป็นรายจังหวัดและอำเภอ	ผ-2
ภาคผนวกที่ 3 จำนวนปลุสตัดไว้ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2553 – 2555 จำแนกเป็นรายจังหวัดและอำเภอ	ผ-3

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1	สภาพการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) 2-8
ตารางที่ 2-2	สภาพการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) 2-14
ตารางที่ 2-3	สภาพการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) 2-20
ตารางที่ 2-4	จำนวนประชากร คร่าวเรือน ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2551-2555 2-28
ตารางที่ 2-5	ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56 2-31
ตารางที่ 2-6	ลักษณะการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56 2-31
ตารางที่ 2-7	สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาป ตอนบน (1701) ปีการผลิต 2554-2555 2-33
ตารางที่ 2-8	ปริมาณปศุสัตว์ที่สำคัญ อัตราการเปลี่ยนแปลงและเกษตรกรผู้เลี้ยง ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2553 -2555 2-36
ตารางที่ 2-9	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2554-2555 2-38
ตารางที่ 2-10	ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำแนกตามชนิดของสัตว์น้ำจืด ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2554-2555 2-39
ตารางที่ 2-11	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โดนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2553-2555 2-41
ตารางที่ 2-12	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โดนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2553-2555 2-41
ตารางที่ 2-13	ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โดนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56 2-43
ตารางที่ 2-14	ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาป ตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56 2-44

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 2-15	ความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56	2-45
ตารางที่ 2-16	ทัศนคติทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56	2-47
ตารางที่ 2-17	จำนวนประชากร ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2551-2555	2-49
ตารางที่ 2-18	ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	2-52
ตารางที่ 2-19	ลักษณะการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	2-52
ตารางที่ 2-20	สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2554-2555	2-55
ตารางที่ 2-21	ปริมาณปศุสัตว์ที่สำคัญ อัตราการเปลี่ยนแปลงและเกษตรกรผู้เลี้ยง ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553 - 2555	2-58
ตารางที่ 2-22	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2554 - 2555	2-60
ตารางที่ 2-23	ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำแนกตามชนิดของสัตว์น้ำจืด ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2554-2555	2-61
ตารางที่ 2-24	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553-2555	2-63
ตารางที่ 2-25	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553-2555	2-63
ตารางที่ 2-26	ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	2-65
ตารางที่ 2-27	ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	2-66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 2-28	ความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	2-67
ตารางที่ 2-29	ทัศนคติทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	2-69
ตารางที่ 2-30	จำนวนประชากร ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2551-2555	2-71
ตารางที่ 2-31	ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	2-74
ตารางที่ 2-32	ลักษณะการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	2-74
ตารางที่ 2-33	สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2553-2555	2-78
ตารางที่ 2-34	ปริมาณศัตรูที่สำคัญ อัตราการเปลี่ยนแปลงและเกษตรกรผู้เลี้ยง ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2553-2555	2-83
ตารางที่ 2-35	การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2554 - 2555	2-85
ตารางที่ 2-36	ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำแนกตามชนิดของสัตว์น้ำจืด ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ปี 2553-2555	2-86
ตารางที่ 2-37	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2553-2555	2-88
ตารางที่ 2-38	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2553-2555	2-89
ตารางที่ 2-39	ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	2-90
ตารางที่ 2-40	ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	2-92

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 2-41	ความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	2-93
ตารางที่ 2-42	ทัศนคติทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	2-94
ตารางที่ 3-1	สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	3-3
ตารางที่ 3-2	คุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดินในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	3-17
ตารางที่ 3-3	สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	3-31
ตารางที่ 3-4	คุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดินในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	3-45
ตารางที่ 3-5	สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	3-57
ตารางที่ 3-6	คุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดินในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	3-70
ตารางที่ 4-1	ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	4-4
ตารางที่ 4-2	ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำชลประทาน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56	4-6
ตารางที่ 4-3	ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56	4-8
ตารางที่ 4-4	ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน(เขตน้ำชลประทาน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56	4-9
ตารางที่ 4-5	ปริมาณผลผลิตค้ำคูณ และระดับราคาค้ำคูณของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่ลุ่มน้ำ สาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56	4-12
ตารางที่ 4-6	ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	4-17
ตารางที่ 4-7	ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	4-19

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4-8	ปริมาณผลผลิตค้ำทุ่น และระดับราคาค้ำทุ่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56	4-22
ตารางที่ 4-9	ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	4-26
ตารางที่ 4-10	ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำชลประทาน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	4-29
ตารางที่ 4-11	ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	4-31
ตารางที่ 4-12	ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำชลประทาน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ปีการผลิต 2555/56	4-32
ตารางที่ 4-13	ปริมาณผลผลิตค้ำทุ่น และระดับราคาค้ำทุ่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ สาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56	4-35

สารบัญรูป

	หน้า	
รูปที่ 2-1	ที่ตั้งอาณาเขตและเส้นทางคมนาคมในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	2-3
รูปที่ 2-2	ที่ตั้งอาณาเขตและเส้นทางคมนาคมในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	2-4
รูปที่ 2-3	ที่ตั้งอาณาเขตและเส้นทางคมนาคมในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	2-5
รูปที่ 2-4	สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	2-11
รูปที่ 2-5	สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	2-17
รูปที่ 2-6	สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	2-25
รูปที่ 2-7	โครงสร้างประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2555	2-30
รูปที่ 2-8	โครงสร้างประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2555	2-51
รูปที่ 2-9	โครงสร้างประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2555	2-73
รูปที่ 3-1	สถานภาพทรัพยากรที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)	3-5
รูปที่ 3-2	สถานภาพทรัพยากรที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)	3-33
รูปที่ 3-3	สถานภาพทรัพยากรที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)	3-59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การพัฒนาประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา เน้นการสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลักซึ่งได้นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นฐานในการผลิตอย่างสิ้นเปลือง โดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัดก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ซึ่งนับว่าเป็นการสูญเสียต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามผลของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา สรุปได้ว่าเศรษฐกิจเจริญก้าวหน้า แต่ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีความขัดแย้งและแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติกัน ซึ่งในอนาคตสถานการณ์ดังกล่าวจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตรมีความต้องการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นภายใต้พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรอย่างจำกัด ทำให้มีการใช้สารเคมีในปริมาณมากเพื่อเพิ่มผลผลิต เกิดปัญหาการตกค้างของสารเคมีในดินและน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ถูกบุกรุกทำลายเพื่อทำการเกษตรมากขึ้น ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศเสียความสมดุล ทำให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวนก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม เป็นต้น ซึ่งสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ปัญหาหรือสถานการณ์ดังกล่าวลดลง จำเป็นต้องมีรูปแบบหรือมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดผสมผสานระหว่างทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ทั้งในด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู รักษาสมดุลของระบบนิเวศและการพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นฐานทรัพยากรที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

กรมพัฒนาที่ดิน โดยกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขาโดยการกำหนดเขตการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดิน สอดคล้องกับนโยบายด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนนโยบายการใช้ที่ดินของรัฐตามกฎหมาย ซึ่งข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญที่จะใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา ให้มีความถูกต้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อลดปัญหาความเสื่อมโทรมและผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

ลดปัญหาความรุนแรงของภัยธรรมชาติ นำไปสู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สภาพการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทน

1.2.2 เพื่อประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ ในการผลิตพืช

1.2.3 เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบในการวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำหลักโดนเสลาป

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล การสำรวจภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน และการจัดทำรายงาน มีระยะเวลาการดำเนินงานตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ถึงเดือนกันยายน 2556

1.3.2 สถานที่ดำเนินงาน

1) ลุ่มน้ำสาขาโดนเสลาปตอนบน (1701) มีเนื้อที่ 1,008,590 ไร่ หรือร้อยละ 39.49 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำโดนเสลาป ครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง อำเภอวัฒนานคร และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 60.08 21.17 12.66 และ 6.09 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ตามลำดับ

2) ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีเนื้อที่ 583,084 ไร่ หรือร้อยละ 22.83 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำโดนเสลาป ครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภออรัญประเทศ อำเภอวัฒนานคร และอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 49.23 44.14 และ 6.63 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ตามลำดับ

3) ลุ่มน้ำสาขาโดนเสลาปตอนล่าง (1703) มีเนื้อที่ 962,034 ไร่ หรือร้อยละ 37.67 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำโดนเสลาป ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัดได้แก่ พื้นที่บางส่วนในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว อำเภอขลุง และอำเภอเขาชีชมภู จังหวัดจันทบุรี คิดเป็นร้อยละ 64.55 18.96 0.03 และ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ตามลำดับ พื้นที่บางส่วนในเขตอำเภออรัญประเทศ และอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 11.44 และ 5.00 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ตามลำดับ

1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

1.4.1 วิเคราะห์และชี้ประเด็นปัญหาในภาพรวมที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

1.4.2 กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีการที่จะนำไปสู่การแก้ไขโดยอาศัยระบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่

1.4.3 ศึกษาขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาจากแผนที่แสดงขอบเขตลุ่มน้ำสาขา และแผนที่ภูมิประเทศ เพื่อให้ทราบพื้นที่ที่จะนำการรวบรวมข้อมูล จัดเตรียมแบบสอบถามและหัวข้อที่จะสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและเกษตรกร

1.4.4 รวบรวมข้อมูลทุกวิทยุมิติต่างๆ เช่น ข้อมูลดิน สภาพภูมิประเทศ สภาพการใช้ที่ดิน ด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น ตลอดจนนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เอกสาร ผลงานวิจัยต่างๆ ส่วนข้อมูลปฐมภูมิได้จากการรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและเกษตรกรตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการและสำรวจข้อมูลในภาคสนาม

1.4.5 การนำเข้าข้อมูล ได้แก่ การนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) เช่น แผนที่ดิน แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน เป็นต้น ทำการเก็บข้อมูลในรูปแบบ Digital data โดยใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และข้อมูลอรรถาธิบาย เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม และข้อมูลตัวเลขอื่นๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1.4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเป็นการวิเคราะห์ในด้านข้อเท็จจริง ปัญหาและการแก้ไขสถานการณ์ในปัจจุบันของข้อมูลแต่ละด้านที่กล่าวมาแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นประการหนึ่งที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณา กำหนดทิศทางเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในอนาคต

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะด้าน

(1) การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน โดยใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ในการซ้อนทับข้อมูลแผนที่ต่างๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคม นำมาวิเคราะห์ในภาพทั้งลุ่มน้ำสาขา โดยวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ อัตราส่วนและอัตราการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆ ใช้หลักสถิติมาวิเคราะห์ค่าตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตเฉลี่ย รายได้ ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรและอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนผันแปร สำหรับไม้ผล/ไม้ยืนต้น การวิเคราะห์หาต้นทุนและรายได้ใช้วิธีวิเคราะห์ทางการเงิน โดยใช้หลักเกณฑ์การตัดสินใจและปรับค่าเวลา เป็นมูลค่าปัจจุบัน โดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 7.00

(3) การประเมินคุณภาพที่ดินด้านเศรษฐกิจ เพื่อหาผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยนำวิธีการระบบ ของ FAO Framework (1983) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักการทางสถิติ ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลการผลิตในปีการผลิต 2555/2556 ซึ่งสำรวจข้อมูลโดยกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน แล้วนำมาบันทึกลงใน โปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ค่าตัวแปรที่นำมาใช้พิจารณา คือ

รายได้ (มูลค่าการผลิต) ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรและอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุนของประเภทการใช้ที่ดินชนิดต่างๆในแต่ละหน่วยที่ดิน

การจัดระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาเนื่องจากพืชที่ผลิตมีทั้งพืชในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาเนื่องจากเนื่องจากพืชที่ผลิตมีทั้งพืชอายุสั้นในรอบการผลิตเดียวและพืชที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตหลายปี ตัวแปรที่นำมาใช้พิจารณาในการจัดระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจจะใช้ตัวแปร 4 ตัวแปรได้แก่ ต้นทุนผันแปร (VC) รายได้หรือมูลค่าผลผลิต (I) ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร (RVC) และอัตราส่วนรายได้ต่อต้นทุนผันแปร (BC) ของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดต่างๆในแต่ละหน่วยที่ดิน โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

3.1 หาค่าสูงสุด (Maximum หรือ Max) และค่าต่ำสุด (Minimum หรือ Min) ของต้นทุนผันแปรทั้งหมด รายได้ ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุนผันแปร

3.2 แบ่งช่วงข้อมูลของต้นทุนผันแปรทั้งหมดและรายได้ออกเป็น 4 ช่วง ส่วนข้อมูลผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ช่วง โดยใช้ช่วงข้อมูลหรือ IR (Interval Range) เพื่อให้ทราบว่าคุณค่าต่างๆ ของข้อมูลชุดนั้นๆ มีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงมากน้อยเพียงใด

3.3 กำหนดค่า Minimum หรือค่าวิกฤตของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเท่ากับศูนย์ โดยค่าตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดที่ต่ำกว่าศูนย์จะอยู่ในช่วงค่าสุดส่วนค่าที่มากกว่าศูนย์จะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง

3.4 กำหนดค่า Minimum หรือค่าวิกฤตของอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุนผันแปรเท่ากับ 1.00 โดยค่าอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุนผันแปรที่ต่ำกว่า 1.00 จะอยู่ในช่วงค่าสุดส่วนค่าที่มากกว่า 1.00 จะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง

สูตรในการคำนวณตัวชี้วัดแต่ละตัวมีดังนี้

1. ต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ (VC) กำหนดระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} VC_1 &= \text{ต้นทุนมีความเหมาะสมสูง} & &= \leq \text{Min} + \text{IR} \\ VC_2 &= \text{ต้นทุนมีความเหมาะสมปานกลาง} & &= > \text{Min} + \text{IR} \rightarrow \text{Min} + 2\text{IR} \\ VC_3 &= \text{ต้นทุนมีความเหมาะสมต่ำ} & &= > \text{Min} + 2\text{IR} \rightarrow \text{Min} + 3\text{IR} \\ VC_4 &= \text{ต้นทุนไม่มีความเหมาะสม} & &= > \text{Min} + 3\text{IR} \end{aligned}$$

2. รายได้ (I) กำหนดระดับรายได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} I_1 &= \text{รายได้มีความเหมาะสมสูง} & &= > \text{Min} + 3\text{IR} \\ I_2 &= \text{รายได้มีความเหมาะสมปานกลาง} & &= > \text{Min} + 2\text{IR} \rightarrow \text{Min} + 3\text{IR} \\ I_3 &= \text{รายได้มีความเหมาะสมต่ำ} & &= > \text{Min} + \text{IR} \rightarrow \text{Min} + 2\text{IR} \\ I_4 &= \text{รายได้ไม่มีความเหมาะสม} & &= \leq \text{Min} + \text{IR} \end{aligned}$$

3. ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด (RVC) กำหนดระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} RVC_1 &= \text{ผลตอบแทนสูงมาก} && = > 2IR \\ RVC_2 &= \text{ผลตอบแทนสูง} && = > IR \rightarrow 2IR \\ RVC_3 &= \text{ผลตอบแทนปานกลาง} && = 0 \rightarrow IR \\ RVC_4 &= \text{ผลตอบแทนต่ำ} && = < 0 = \text{ค่าติดลบทั้งหมด} \end{aligned}$$

4. อัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุนผันแปร (BC) กำหนดระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} BC_1 &= \text{อัตราส่วนของรายได้สูง} && = > BC + 2IR \\ BC_2 &= \text{อัตราส่วนของรายได้ปานกลาง} && = > BC + IR \rightarrow BC + 2IR \\ BC_3 &= \text{อัตราส่วนของรายได้ต่ำ} && = \geq BC \rightarrow BC + IR \\ BC_4 &= \text{อัตราส่วนของรายได้ต่ำมาก} && = < BC \end{aligned}$$

จากค่าตัวแปรทั้งหมดที่ใช้กำหนดระดับดังกล่าว จะให้คะแนนในแต่ละระดับเท่ากับระดับละ 1 คะแนน โดยเริ่มจากระดับ

$$\begin{aligned} VC_1, I_1, RVC_1 \text{ และ } BC_1 & \text{ ให้คะแนน} = 4 \text{ คะแนน} \\ VC_2, I_3, RVC_2 \text{ และ } BC_2 & \text{ ให้คะแนน} = 3 \text{ คะแนน} \\ VC_3, I_3, RVC_3 \text{ และ } BC_3 & \text{ ให้คะแนน} = 2 \text{ คะแนน} \\ VC_4, I_4, RVC_4 \text{ และ } BC_4 & \text{ ให้คะแนน} = 1 \text{ คะแนน} \end{aligned}$$

จากนั้นนำมาพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้ายว่าประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดจะมีระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับใด โดยกำหนดดังนี้

ค่าตัวแปรที่เป็นตัวชี้วัดรวม 4 ตัวแปร ผลรวมของคะแนนสูงสุดเท่ากับ 16 คะแนน ซึ่งได้แบ่งช่วงคะแนนเพื่อกำหนดระดับความเหมาะสม ดังนี้

$$\begin{aligned} S1 &= \text{ระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจสูง} && = 13-16 \text{ คะแนน} \\ S2 &= \text{ระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจปานกลาง} && = 9-12 \text{ คะแนน} \\ S3 &= \text{ระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจเล็กน้อย} && = 5-8 \text{ คะแนน} \\ N &= \text{ไม่มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ} && = 1-4 \text{ คะแนน} \end{aligned}$$

1.4.7 การนำเสนอข้อมูล

สรุปผลและเขียนรายงานพร้อมแผนที่ โดยใช้ตารางนำเสนอผล ประกอบคำอธิบายเชิงพรรณนา

1.5 ผู้ดำเนินงาน

นางไพจิตร	ชัยสิทธิ์	เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ
นายอดิศร	ใจชื่น	นักสำรวจดินชำนาญการ

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ลุ่มน้ำโตนเลสาป ประกอบด้วยลุ่มน้ำสาขา จำนวน 3 ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่

- ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)
- ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)
- ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

2.1.1 ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) เป็นลุ่มน้ำสาขาหนึ่งของลุ่มน้ำโตนเลสาป ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13° 39' 40" ถึง 14° 10' 32" เหนือ และเส้นแวงที่ 102° 26' 7" ถึง 102° 56' 29" ตะวันออก มีเนื้อที่ 1,613.74 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,008,590 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอโคกสูง อำเภอตาพระยา และพื้นที่บางส่วนของอำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาลำนางรอง (0508) ลุ่มน้ำสาขาลำปะเทีย (0509) และลุ่มน้ำสาขาลำปลายมาศ (0510)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) และราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพระปรง (1503) และลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

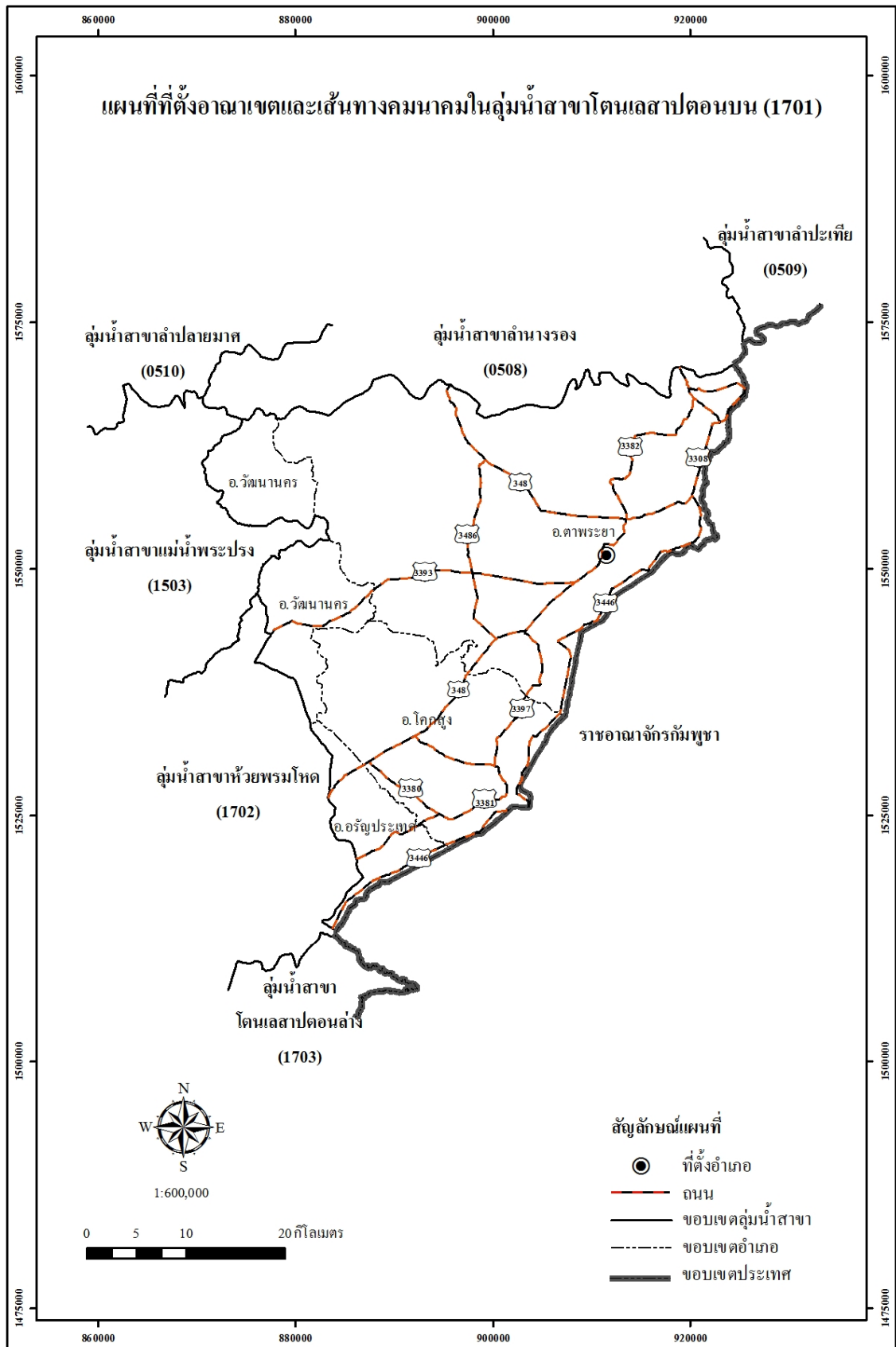
2.1.2 ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) เป็นลุ่มน้ำสาขาหนึ่งของลุ่มน้ำโตนเลสาป ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13° 32' 15" ถึง 13° 58' 25" เหนือ และเส้นแวงที่ 102° 13' 2" ถึง 102° 34' 21" ตะวันออก มีเนื้อที่ 932.93 ตารางกิโลเมตร หรือ 583,084 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภออรัญประเทศ อำเภอลองหาด และอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (รูปที่ 2-2)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพระปรง (1503) และลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาคลองพระสทิง (1502) และลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

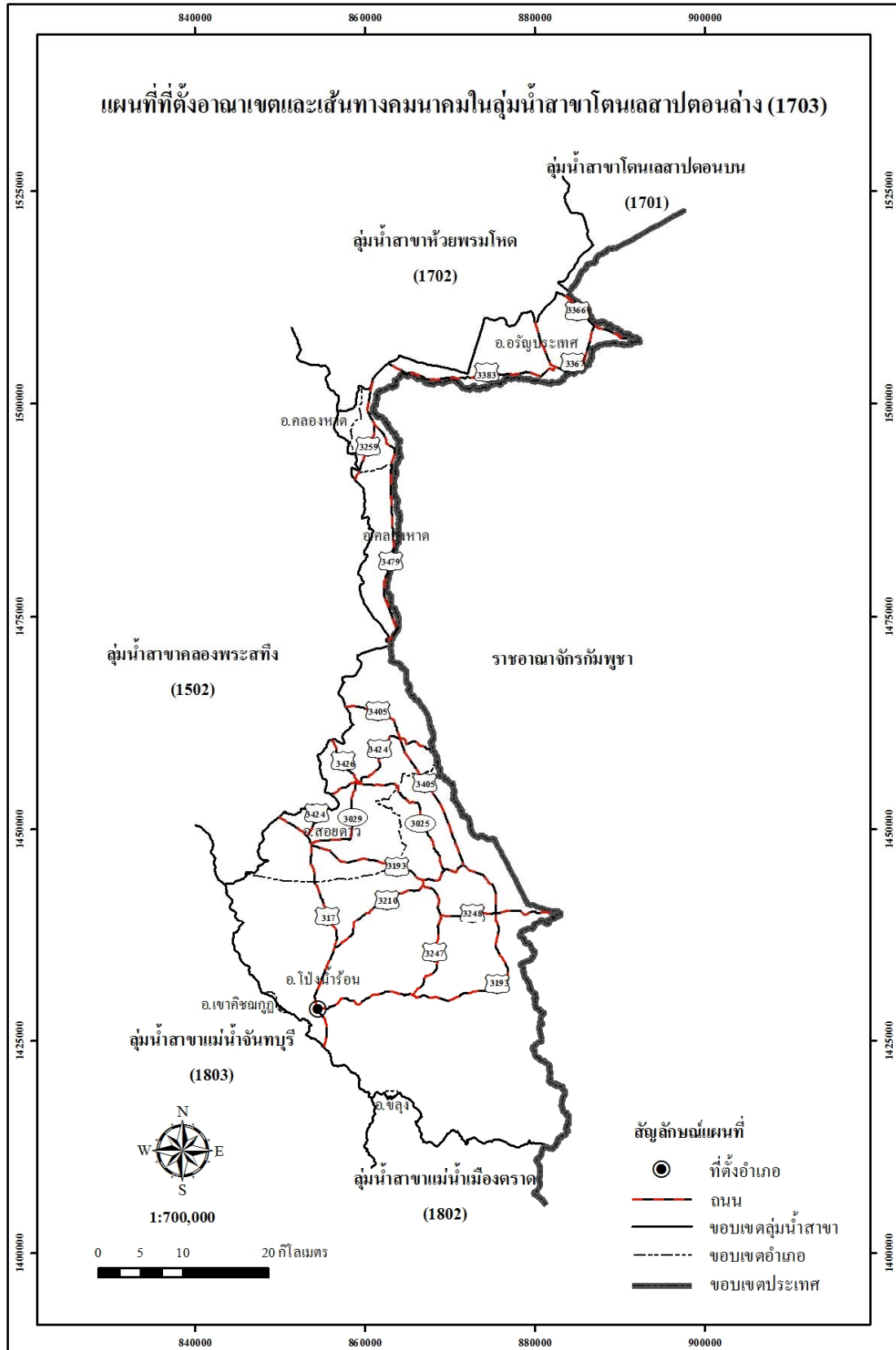
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) และราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาคลองพระสทิง (1502) และลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพระปรง (1503)

2.1.3 ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) เป็นลุ่มน้ำสาขาหนึ่งของลุ่มน้ำโตนเลสาป ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 12° 44' 5" ถึง 13° 39' 45" เหนือ และเส้นแวงที่ 102° 10' 12" ถึง 102° 37' 27" ตะวันออก มีเนื้อที่ 1,539.25 ตารางกิโลเมตร หรือ 962,034 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว อำเภอขลุง อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดจันทบุรี และอำเภอรัฐประเทส อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (รูปที่ 2-3)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) และลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำเมืองตราด (1802) และลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำจันทบุรี (1803)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ลุ่มน้ำสาขาคลองพระสทิง (1502)

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งอาณาเขตและเส้นทางคมนาคมในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

รูปที่ 2-3 ที่ตั้งอาณาเขตและเส้นทางคมนาคมในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

2.2 สภาพภูมิประเทศ

2.2.1 **ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)** สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ทางตอนบนในเขตอำเภอวัฒนานคร และอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีสภาพภูมิประเทศเป็นแนวเทือกเขา ซึ่งกั้นเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์กับจังหวัดสระแก้ว และสภาพพื้นที่ของกลุ่มน้ำค่อยๆ ลาดเทลงจากทิศตะวันตกในเขตอำเภอวัฒนานคร ไปสู่ทิศตะวันออกในเขตอำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง และอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา

2.2.2 **ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)** สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ส่วนใหญ่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ บริเวณทางตอนบนในเขตอำเภออรัญประเทศ เขตอำเภอวัฒนานครและทางตอนใต้ในเขตอำเภอวัฒนานคร อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยและสภาพพื้นที่ของกลุ่มน้ำค่อยๆ ลาดเทลงจากทิศตะวันตกในเขตอำเภอวัฒนานคร ไปสู่ทิศตะวันออกในเขตอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2.2.3 **ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)** สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) มีสภาพพื้นที่ค่อยๆ ลาดเทลงจากทางตอนล่างไปสู่ทางตอนบนของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยทางตอนบนในเขตอำเภออรัญประเทศ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ บริเวณตอนกลางในเขตอำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว และอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย และทางตอนใต้ ในเขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ อำเภอขลุง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เป็นภูเขาสูงชัน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของพื้นที่ลุ่มน้ำ

2.3 สภาพการใช้ที่ดิน

2.3.1 **ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)** จากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดสระแก้ว ในปี 2553 โดยส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) มีสภาพการใช้ที่ดิน ดังนี้ (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4)

1) **พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง** มีเนื้อที่ 35,641 ไร่ หรือร้อยละ 3.53 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ถนน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้าน สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ

2) **พื้นที่เกษตรกรรม** มีเนื้อที่ 613,594 ไร่ หรือร้อยละ 60.84 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ประกอบไปด้วย

- นาข้าว มีเนื้อที่ 372,279 ไร่ หรือร้อยละ 36.91 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- พืชไร่ มีเนื้อที่ 201,537 ไร่ หรือร้อยละ 19.98 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ พืชไร่ ผสม ข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลัง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง
 - ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 35,421 ไร่ หรือร้อยละ 3.51 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ยูคาลิปตัส สนประดิพัทธ์ กระถิน ไม้ และกฤษณา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัส
 - ไม้ผล มีเนื้อที่ 3,383 ไร่ หรือร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง และมะขาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมะม่วงและไม้ผลผสม
 - ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 952 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ ม้า และสัตว์ปีก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 325,084 ไร่ หรือร้อยละ 32.23 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ป่าดิบ รดสภาพพื้นที่ ป่าดิบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบ รดสภาพพื้นที่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ สวนป่า รดสภาพพื้นที่ และ สวนป่าสมบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าดิบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ 195,715 ไร่ หรือร้อยละ 19.40 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 11,678 ไร่ หรือร้อยละ 1.16 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ บึง อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา
- 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 22,593 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ทุ่งหญ้า ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมือนเก่า บ่อขุดเก่า บ่อลูกรัง และบ่อดิน ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม้ละเมาะ
- จากการวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินของกลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) พบว่า ในลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) มีพื้นที่เกษตรกรรมครอบคลุมพื้นที่มากเป็นอันดับหนึ่งของลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงมาเป็นพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลังและพื้นที่ป่าไม้ ครอบคลุมพื้นที่มากเป็นอันดับสองของกลุ่มน้ำสาขา ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบสมบูรณ์รองลงมาเป็นป่าผลัดใบสมบูรณ์

ตารางที่ 2-1 สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701)

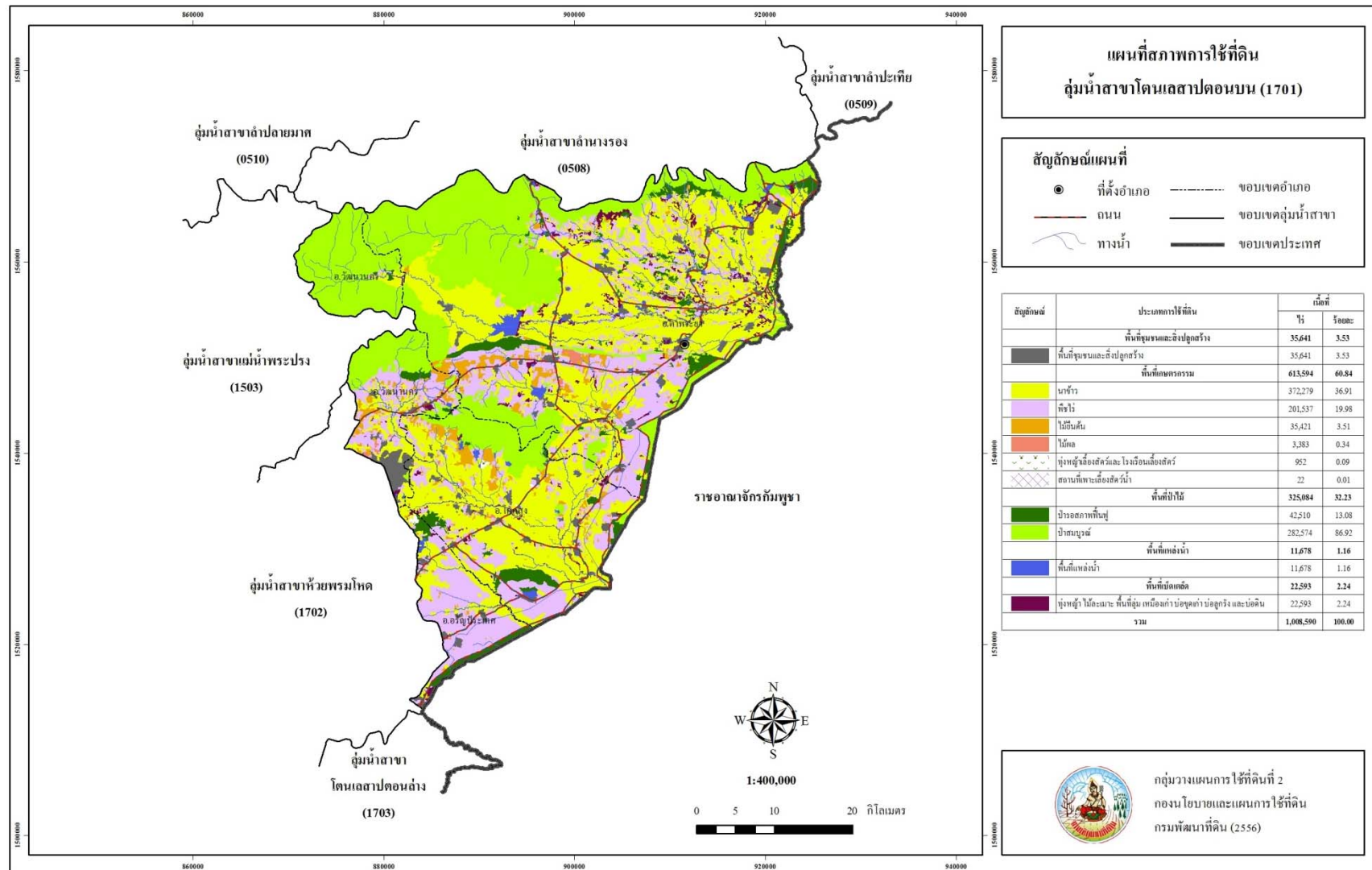
สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		35,641	3.53
U1	ตัวเมืองและย่านการค้า	358	0.04
U201	หมู่บ้าน	574	0.06
U201/A401	หมู่บ้าน/ไม้ผลผสม	22,926	2.27
U3	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	9,222	0.91
U405	ถนน	1,916	0.19
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	369	0.04
U503	แหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร	49	0.00
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	227	0.02
พื้นที่เกษตรกรรม		613,594	60.84
นาข้าว		372,279	36.91
A100	นาไร่	120	0.01
A101	นาข้าว	372,159	36.90
พืชไร่		201,537	19.98
A201	พืชไร่ผสม	10,964	1.09
A202	ข้าวโพด	891	0.09
A203	อ้อย	83,285	8.26
A204	มันสำปะหลัง	106,397	10.55
ไม้ยืนต้น		35,421	3.51
A301	ไม้ยืนต้นผสม	605	0.06
A302	ยางพารา	348	0.03
A303	ปาล์มน้ำมัน	534	0.05
A304	ยูคาลิปตัส	33,715	3.34
A307	สนประดิพัทธ์	78	0.01
A308	กระถิน	56	0.01
A315	ไผ่	17	0.00
A322	กฤษณา	68	0.01
ไม้ผล		3,383	0.34
A401	ไม้ผลผสม	1,592	0.16
A407	มะม่วง	1,689	0.17
A412	มะขาม	102	0.01

ตารางที่ 2-1 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	952	0.09
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	808	0.08
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือและม้า	92	0.01
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	52	0.01
	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	22	0.01
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	22	0.01
พื้นที่ป่าไม้		325,084	32.23
F100	ป่าดิบรอสภาพฟื้นฟู	263	0.03
F101	ป่าดิบสมบูรณ์	195,715	19.40
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	42,142	4.18
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	81,876	8.12
F500	สวนป่ารอสภาพฟื้นฟู	105	0.01
F501	สวนป่าสมบูรณ์	4,983	0.49
พื้นที่แหล่งน้ำ		11,678	1.16
W101	แม่น้ำ ลำคลอง	1,321	0.13
W102	ทะเลสาบ บึง	430	0.04
W201	อ่างเก็บน้ำ	9,462	0.94
W202	บ่อน้ำในไร่นา	465	0.05
พื้นที่เบ็ดเตล็ด		22,593	2.24
M101	ทุ่งหญ้า	163	0.02
M102	ไม้ละเมาะ	20,279	2.01
M2	พื้นที่ลุ่ม	1,815	0.18
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	303	0.03
M302	บ่อลูกรัง	17	0.00
M304	บ่อดิน	16	0.00
รวม		1,008,590	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2553)

รูปที่ 2-4 สภาพการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701)

2.3.2 **ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)** จากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดสระแก้ว ในปี 2553 โดยส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีสภาพการใช้ที่ดิน ดังนี้ (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-5)

1) **พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง** มีเนื้อที่ 43,729 ไร่ หรือร้อยละ 7.50 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ สนามบิน ถนน โรงงาน อุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร และสุสาน ป่าช้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านและสถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ

2) **พื้นที่เกษตรกรรม** มีเนื้อที่ 488,460 ไร่ หรือร้อยละ 83.77 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ประกอบไปด้วย

- นาข้าว มีเนื้อที่ 286,055 ไร่ หรือร้อยละ 49.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พืชไร่ มีเนื้อที่ 142,057 ไร่ หรือร้อยละ 24.36 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไร่อ้อย ไร่ฝ้าย ไร่พริก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลัง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อย
- ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 51,492 ไร่ หรือร้อยละ 8.83 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสมยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก และไผ่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัส
- ไม้ผล มีเนื้อที่ 8,211 ไร่ หรือร้อยละ 1.41 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไม้ผลผสมมะพร้าว มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ ลำไย และมะละกอ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลผสม
- ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 293 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ ม้า และสัตว์ปีก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก
- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 352 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง และสถานที่เพาะเลี้ยงปลา

3) **พื้นที่ป่าไม้** มีเนื้อที่ 27,149 ไร่ หรือร้อยละ 4.66 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ป่าดิบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์ และสวนป่าสมบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์

4) **พื้นที่แหล่งน้ำ** มีเนื้อที่ 5,090 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ บึง อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา

5) **พื้นที่เบ็ดเตล็ด** มีเนื้อที่ 18,656 ไร่ หรือร้อยละ 3.20 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ทุ่งหญ้า ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า และบ่อลูกรัง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม้ละเมาะ

จากการวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินของกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) พบว่า ในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีพื้นที่เกษตรกรรมครอบคลุมพื้นที่มากเป็นอันดับหนึ่งของกลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงมาเป็นพืชไร่ ได้แก่ อ้อย และพื้นที่ป่าไม้ครอบคลุมพื้นที่มากเป็นอันดับสองของกลุ่มน้ำสาขา ส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบสมบูรณ์ รองลงมาเป็นสวนป่าสมบูรณ์

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		43,729	7.50
U1	ตัวเมืองและย่านการค้า	7,897	1.35
U201	หมู่บ้าน	3,164	0.54
U201/A401	หมู่บ้าน/ไม้ผลผสม	16,297	2.79
U3	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	10,035	1.72
U401	สนามบิน	1,426	0.24
U405	ถนน	2,362	0.41
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	2,308	0.40
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร	112	0.02
U603	สุสาน ป่าช้า	128	0.02
พื้นที่เกษตรกรรม		488,460	83.77
A100	นาข้าว	286,055	49.06
	นาไร่	294	0.05
	นาข้าว	285,761	49.01
A200	พืชไร่	142,057	24.36
	ไร่ไร่	58	0.01
	พืชไร่ผสม	5,040	0.86
	ข้าวโพด	13,977	2.40
	อ้อย	62,225	10.67
	มันสำปะหลัง	60,757	10.42
	ไม้ยืนต้น	51,492	8.83
	ไม้ยืนต้นผสม	373	0.06
A301	ยางพารา	2,459	0.42

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

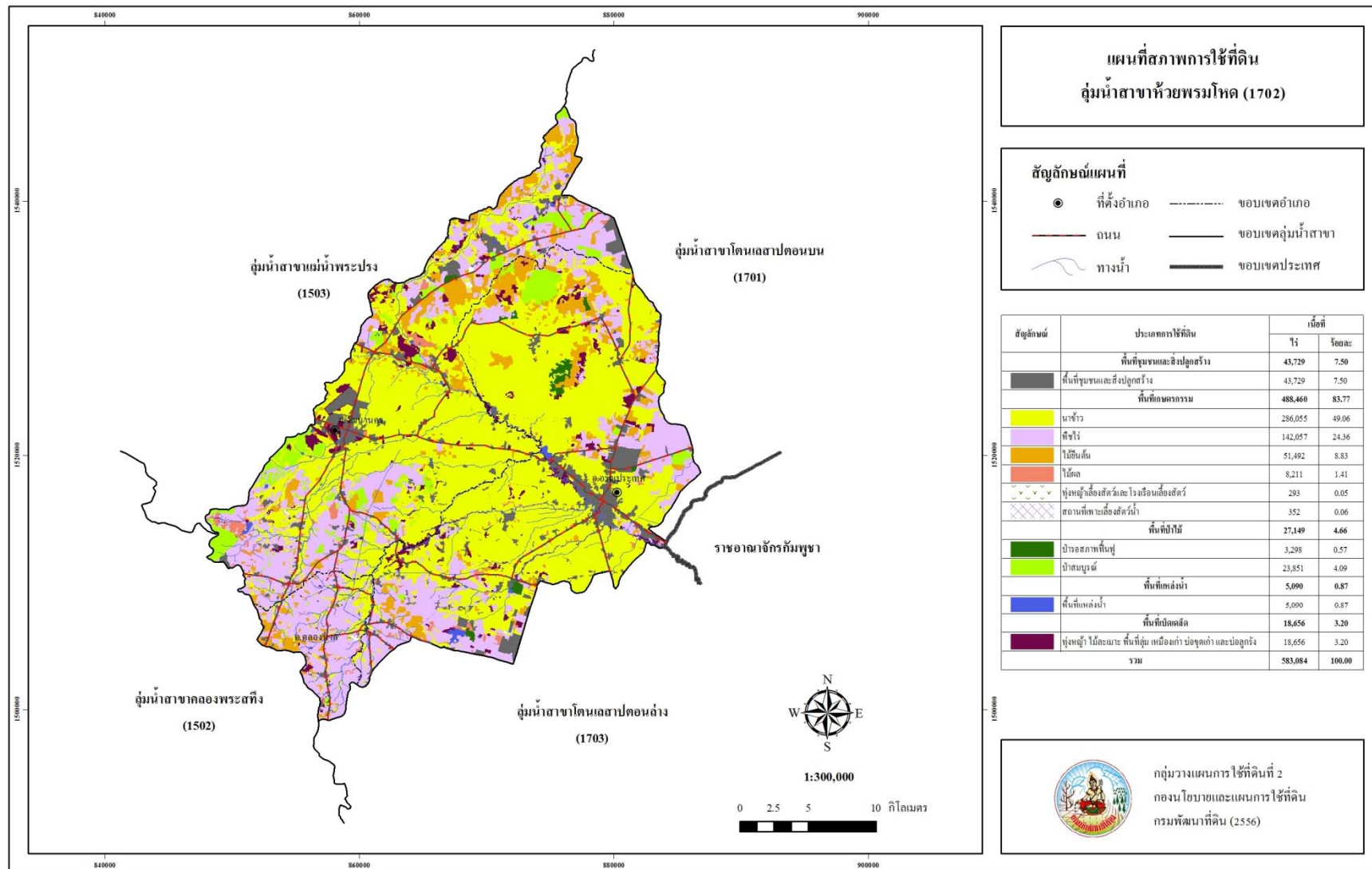
สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A303	ป่าลุ่มน้ำมัน	102	0.02
A304	ยูคาลิปตัส	48,209	8.27
A305	สัก	153	0.03
A315	ไผ่	196	0.03
	ไม้ผล	8,211	1.41
A401	ไม้ผลผสม	5,311	0.91
A405	มะพร้าว	48	0.01
A407	มะม่วง	2,731	0.47
A408	มะม่วงหิมพานต์	10	0.00
A413	ลำไย	29	0.00
A415	มะละกอ	82	0.01
	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	293	0.05
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	30	0.01
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	64	0.01
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	199	0.03
	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	352	0.06
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	109	0.02
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	243	0.04
	พื้นที่ป่าไม้	27,149	4.66
F101	ป่าดิบสมบูรณ์	55	0.01
F200	ป่าผลัดใบรกรากฟื้นฟู	3,298	0.57
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	19,207	3.29
F501	สวนป่าสมบูรณ์	4,589	0.79
	พื้นที่แหล่งน้ำ	5,090	0.87
W101	แม่น้ำลำคลอง	2,418	0.41
W102	ทะเลสาบ บึง	106	0.02
W201	อ่างเก็บน้ำ	1,693	0.29
W202	บ่อน้ำในไร่นา	873	0.15

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
พื้นที่เบ็ดเตล็ด		18,656	3.20
M101	ทุ่งหญ้า	68	0.01
M102	ไม้ตะเภา	17,554	3.01
M2	พื้นที่ลุ่ม	729	0.13
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	285	0.05
M302	บ่อลูกรัง	20	0.00
รวม		583,084	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2553)

รูปที่ 2-5 สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

2.3.3 กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

จากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดจันทบุรี และสระแก้ว ในปี 2553 โดยส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) มีสภาพการใช้ที่ดิน ดังนี้ (ตารางที่ 2-3 และรูปที่ 2-6)

1) **พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง** มีเนื้อที่ 30,506 ไร่ หรือร้อยละ 3.17 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ถนน โรงงานอุตสาหกรรม ลานตาก และแหล่งรับซื้อทางการเกษตร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และสนามกอล์ฟ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่หมู่บ้าน

2) **พื้นที่เกษตรกรรม** มีเนื้อที่ 530,698 ไร่ หรือร้อยละ 55.16 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ประกอบไปด้วย

- นาข้าว มีเนื้อที่ 63,232 ไร่ หรือร้อยละ 6.57 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา
- พืชไร่ มีเนื้อที่ 235,901 ไร่ หรือร้อยละ 24.52 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ พืชไร่ผสม ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และมะเขือเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

- ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 60,796 ไร่ หรือร้อยละ 6.32 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสมยางพารา ปาล์มนี้้มัน ยูคาลิปตัส สัก สะเดากระถิน กฤษณา และตะกู ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา

- ไม้ผล มีเนื้อที่ 169,774 ไร่ หรือร้อยละ 17.65 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ไม้ผลผสมส้ม ทุเรียน เงาะ มะพร้าว ลิ้นจี่ มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ พุทรา น้อยหน่า กล้วย มะขาม ลำไย มะละกอ ขนุน กระท้อน มังคุด ลางสาด ลองกอง ระกำ สละ แก้วมังกร และมะปราง มะยงชิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกลำไย และไม้ผลผสม

- พืชสวน มีเนื้อที่ 139 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ พืชสวนผสม พืชผัก พริกไทย

- ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 680 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ โรงเรือนร้าง และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

- สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 176 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม และสถานที่เพาะเลี้ยงปลา

3) **พื้นที่ป่าไม้** มีเนื้อที่ 370,005 ไร่ หรือร้อยละ 38.46 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ ป่าดิบรอสภาพพื้นที่ป่าดิบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์ และสวนป่าสมบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าดิบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ 304,435 ไร่ หรือร้อยละ 31.64 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา

4) **พื้นที่แหล่งน้ำ** มีเนื้อที่ 11,422 ไร่ หรือร้อยละ 1.19 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ บึง หนอง อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 19,403 ไร่ หรือร้อยละ 2.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่ พุ่มหญ้า ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม และบ่อลูกวัง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไม้ละเมาะ

จากการวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินของกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) พบว่า ในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) มีพื้นที่เกษตรกรรมครอบคลุมพื้นที่มากเป็นอันดับหนึ่งของ ลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่เป็นหลัก ได้แก่ มันสำปะหลัง และอ้อย รองลงมา เป็นไม้ผล ได้แก่ ลำไย และไม้ผลผสม และพื้นที่ป่าไม้ครอบคลุมพื้นที่มากเป็นอันดับสองของกลุ่มน้ำสาขา ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบสมบูรณ์ รองลงมาเป็นป่าผลัดใบสมบูรณ์

ตารางที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		30,506	3.17
U1	ตัวเมืองและย่านการค้า	704	0.07
U201	หมู่บ้าน	9,708	1.01
U201/A401	หมู่บ้าน/ไม้ผลผสม	9,131	0.95
U3	สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ	4,315	0.45
U405	ถนน	2,041	0.21
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	2,105	0.22
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	369	0.04
U503	แหล่งรับซื้อสินค้าทางการเกษตร	24	0.00
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	39	0.00
U602	สนามกอล์ฟ	2,070	0.22
พื้นที่เกษตรกรรม		530,698	55.16
A100	นาข้าว	63,232	6.57
	นาไร่	39	0.00
A101	นาข้าว	63,193	6.57
A201	พืชไร่	235,901	24.52
	พืชไร่ผสม	3,387	0.35
A202	ข้าวโพด	23,451	2.44

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A202/A301	ข้าวโพด/ไม้ยืนต้นผสม	10	0.00
A202/A302	ข้าวโพด/ยางพารา	625	0.06
A202/A411	ข้าวโพด/กล้วย	32	0.00
A202/A413	ข้าวโพด/ลำไย	141	0.01
A203	อ้อย	16,022	1.67
A204	มันสำปะหลัง	178,935	18.60
A204/A301	มันสำปะหลัง/ไม้ยืนต้นผสม	47	0.00
A204/A302	มันสำปะหลัง/ยางพารา	6,627	0.69
A204/A411	มันสำปะหลัง/กล้วย	9	0.00
A204/A413	มันสำปะหลัง/ลำไย	6,576	0.68
A204/A415	มันสำปะหลัง/มะละกอ	15	0.00
A224	มะเขือเทศ	24	0.00
	ไม้ยืนต้น	60,796	6.32
A301	ไม้ยืนต้นผสม	529	0.05
A301/A413	ไม้ยืนต้นผสม/ลำไย	10	0.00
A302	ยางพารา	46,618	4.85
A302/A406	ยางพารา/ลิ้นจี่	29	0.00
A302/A411	ยางพารา/กล้วย	29	0.00
A302/A413	ยางพารา/ลำไย	124	0.01
A302/A426	ยางพารา/แก้วมังกร	15	0.00
A303	ปาล์มน้ำมัน	4,863	0.51
A304	ยูคาลิปตัส	5,218	0.54
A305	สัก	2,998	0.31
A306	สะเดา	164	0.02
A308	กระถิน	138	0.01
A308/A322	กระถิน/กฤษณา	12	0.00
A323	ตะกู	49	0.01

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	ไม้ผล	169,774	17.65
A401	ไม้ผลผสม	62,322	6.48
A402	ส้ม	6	0.00
A403	ทุเรียน	13,240	1.38
A403/A411	ทุเรียน/กล้วย	387	0.04
A403/A413	ทุเรียน/ลำไย	1,863	0.19
A403/A419	ทุเรียน/มังคุด	1,881	0.20
A403/A420	ทุเรียน/ยางสด ลองกอง	424	0.04
A404	เงาะ	1,307	0.14
A404/A413	เงาะ/ลำไย	48	0.00
A405	มะพร้าว	449	0.05
A406	ลิ้นจี่	865	0.09
A406/A413	ลิ้นจี่/ลำไย	496	0.05
A407	มะม่วง	4,282	0.45
A407/A412	มะม่วง/มะขาม	24	0.00
A407/A413	มะม่วง/ลำไย	2,005	0.21
A408	มะม่วงหิมพานต์	547	0.06
A409	พุทรา	52	0.01
A410/A413	น้อยหน่า/ลำไย	6	0.00
A411	กล้วย	896	0.09
A411/A413	กล้วย/ลำไย	254	0.03
A412	มะขาม	3,379	0.35
A412/A413	มะขาม/ลำไย	156	0.02
A413	ลำไย	72,894	7.58
A413/A415	ลำไย/มะละกอ	277	0.03
A413/A416	ลำไย/ขนุน	47	0.00
A413/A420	ลำไย/ยางสด ลองกอง	127	0.01
A413/A426	ลำไย/แก้วมังกร	53	0.01
A415	มะละกอ	585	0.06

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

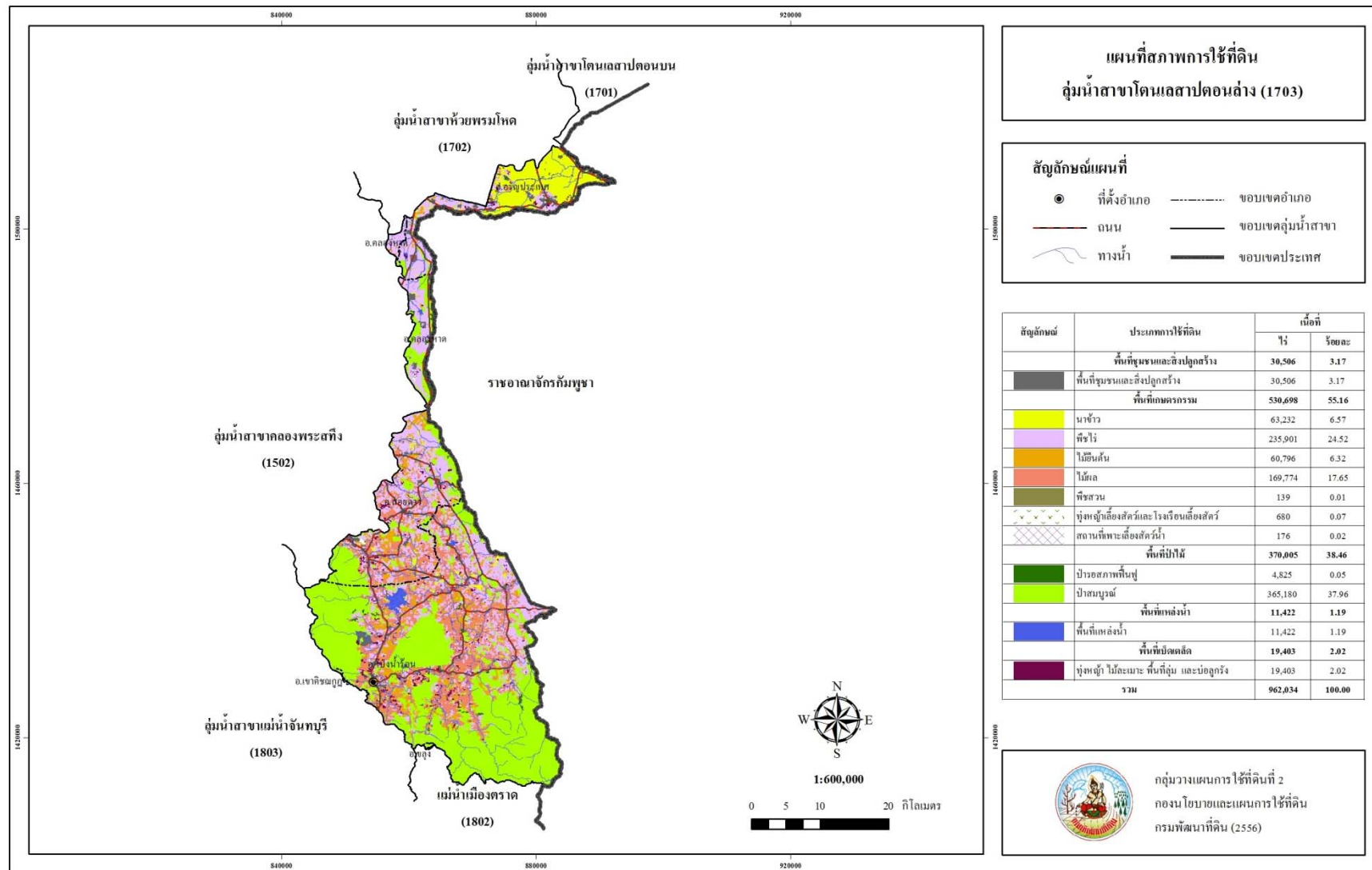
สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A416	ขนุน	50	0.01
A417	กระท้อน	7	0.00
A419	มังคุด	491	0.05
A420	ยางสด ลองกอง	216	0.02
A421	ระกำ สละ	9	0.00
A426	แก้วมังกร	106	0.01
A429	มะปราง มะขงชิด	23	0.00
	พืชสวน	139	0.01
A501	พืชสวนผสม	42	0.00
A502	พืชผัก	10	0.00
A505	พริกไทย	87	0.01
	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	680	0.07
A700	โรงเรือนร้าง	406	0.04
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	274	0.03
	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	176	0.02
A901	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม	154	0.02
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	22	0.00
	พื้นที่ป่าไม้	370,005	38.46
F100	ป่าดิบรอสภาพฟื้นฟู	1,916	0.20
F101	ป่าดิบสมบูรณ์	304,435	31.64
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	2,909	0.30
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	51,421	5.35
F501	สวนป่าสมบูรณ์	9,324	0.97
	พื้นที่แหล่งน้ำ	11,422	1.19
W101	แม่น้ำลำคลอง	3,428	0.36
W102	ทะเลสาบ บึง	101	0.01
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	127	0.01
W201	อ่างเก็บน้ำ	6,271	0.65
W202	บ่อน้ำในไร่นา	1,495	0.16

ตารางที่ 2-3 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
พื้นที่เบ็ดเตล็ด		19,403	2.02
M101	ทุ่งหญ้า	7,246	0.75
M102	ไม้ตะเภา	11,949	1.24
M2	พื้นที่ลุ่ม	51	0.01
M302	บ่อลูกวัง	157	0.02
รวม		962,034	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2553)

รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

2.4 ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.4.1 กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701)

1) ด้านสังคม

1.1) เขตการปกครอง

กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) มีพื้นที่ครอบคลุม 1 จังหวัด คือ พื้นที่บางส่วนของอำเภอโคกสูง ตาพระยา วัฒนานคร อัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวม 4 อำเภอ 15 ตำบล โดยมีเนื้อที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) 1,613.74 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,008,590 ไร่

1.2) ประชากรและโครงสร้างประชากร

(1) จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากร

การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม หรือวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่ต่างๆ จำเป็นต้องพิจารณาตัวแปรด้านสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่นั้นๆ และตัวแปรสำคัญที่นำมาพิจารณาตัวแปรหนึ่ง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ผ่านมา ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์และคาดประมาณแนวโน้มในอนาคตว่าจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นเท่าไร เพราะถ้าประชากรเพิ่มมากขึ้นย่อมหมายถึงความต้องการใช้ทรัพยากรในอนาคตที่จะต้องเพิ่มขึ้น รวมถึงความต้องการใช้ทรัพยากรที่ดินเพื่อการผลิตอาหารที่จะต้องเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งหากการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่ก็จะทำให้โครงการต่างๆ ประสบผลสำเร็จตามไปด้วย ซึ่งจำนวนประชากรในพื้นที่ดำเนินการศึกษาตามหลักฐานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2555 พบว่า

กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) มีจำนวนประชากร 98,075 คน เป็นเพศชาย 49,563 คน และเพศหญิง 48,512 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 3,434 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 94,641 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 28,916 ครัวเรือน มีสมาชิกต่อครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 61 คนต่อตารางกิโลเมตร จากจำนวนประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ตั้งแต่ปี 2551-2555 พบว่า ประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นไม่มากนัก เฉลี่ยร้อยละ 0.67 0.72 0.36 และ 0.74 ของปีก่อนหน้า ตามลำดับ (ตารางที่ 2-4)

ตารางที่ 2-4 จำนวนประชากร ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโคกเลสาปตอนบน (1701) ปี 2551-2555

รายการ	ปี														
	2551			2552			2553			2554			2555		
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	รวม
ประชากร (คน)	3,505	92,173	95,678	3,478	92,841	96,319	3,500	93,509	97,009	3,458	93,898	97,356	3,434	94,641	98,075
ชาย	1,785	46,628	48,413	1,777	46,932	48,709	1,772	47,278	49,050	1,758	47,452	49,210	1,736	47,827	49,563
หญิง	1,720	45,545	47,266	1,701	45,909	47,610	1,728	46,230	47,959	1,700	46,446	48,146	1,698	46,814	48,512
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-	-	-	-0.76	0.72	0.67	0.63	0.72	0.72	-1.19	0.42	0.36	-0.71	0.79	0.74
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	1,228	24,404	25,632	1,248	24,990	26,237	1,281	25,682	26,963	1,354	26,305	27,660	1,418	27,498	28,916
ขนาดครัวเรือน (คน : ครัวเรือน)	3	4	4	3	4	4	3	4	4	3	4	4	2	3	3
ความหนาแน่น (คน : ตร.กม.)			59			60			60			60			61
พื้นที่ในลุ่มน้ำ (ตร.กม.)			1,613.74			1,613.74			1,613.74			1,613.74			1,613.74

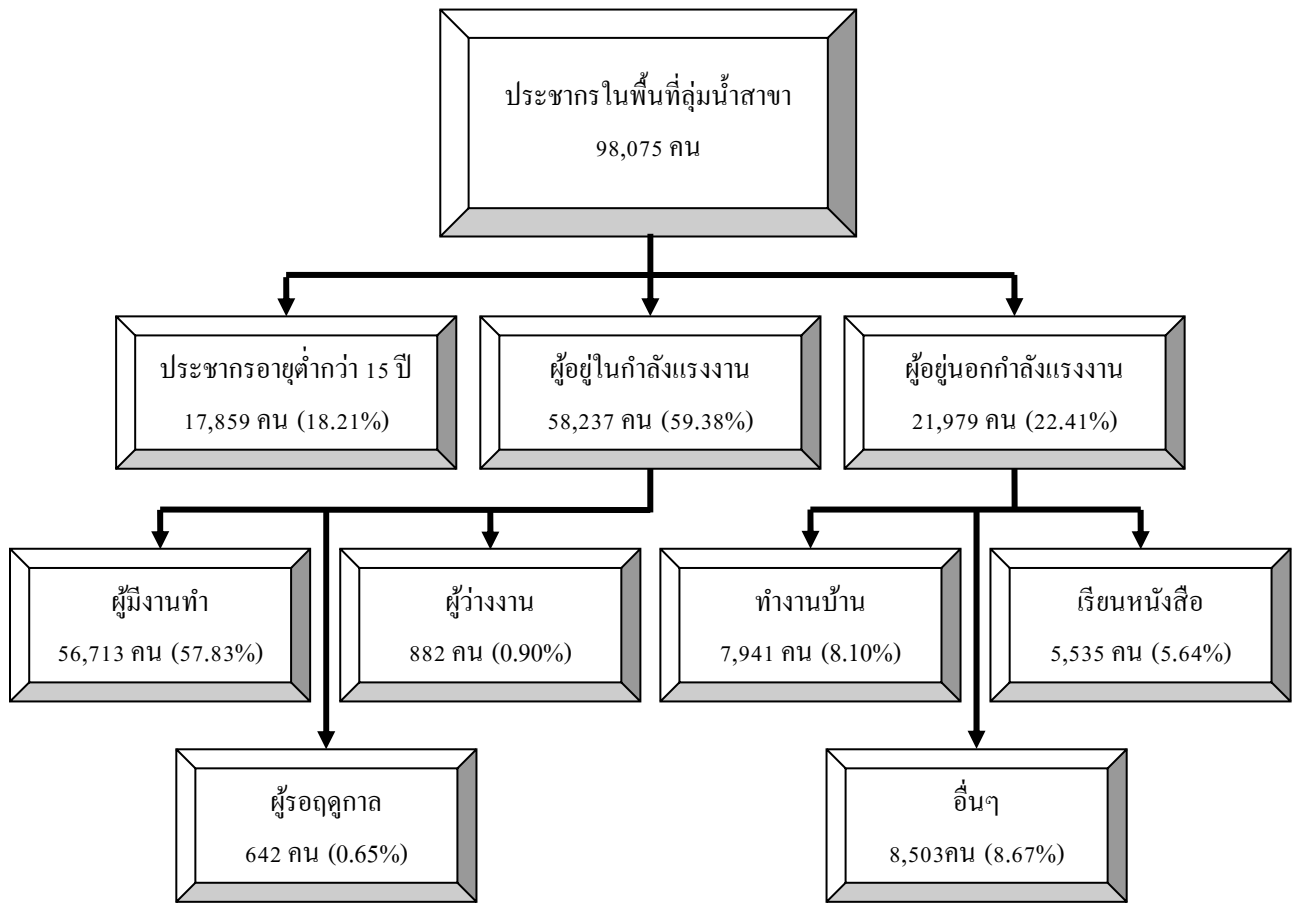
ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2556)

(2) การคาดประมาณประชากร

จากจำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา คือ ตั้งแต่ปี 2551-2555 เมื่อนำมาคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรในลุ่มน้ำสาขา พบว่า มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 0.59 สามารถนำมาคำนวณเพื่อคาดประมาณแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในอนาคตอีก 5 ปี ข้างหน้า คือ ในปี 2560 จำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) จะมีประมาณ 100,968 คน

(3) โครงสร้างประชากร

จากจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ทั้งหมด 98,075 คน พบว่า มีประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงาน 58,237 คน หรือ ร้อยละ 59.38 ของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ทั้งหมด สำหรับผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานนั้นเป็นผู้มีงานทำ 56,713 คน เป็นผู้ว่างงาน 882 คน และเป็นผู้รอฤดูกาล 642 คน ส่วนประชากรที่อยู่นอกกำลังแรงงานคือ ผู้ที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวน 21,979 หรือ ร้อยละ 22.41 สำหรับผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงานนั้น เป็นผู้ทำงานบ้าน 7,941 คน กำลังเรียนหนังสือ 5,535 คน และอื่นๆ 8,503 คน นอกจากนี้มีประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) จำนวน 17,859 คน หรือ ร้อยละ 18.21 (รูปที่ 2-7)

รูปที่ 2-7 โครงสร้างประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบนปี 2555

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2556)

2) ด้านเศรษฐกิจ

2.1) ลักษณะการถือครองที่ดินและลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701) มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 57.76 ไร่ต่อครัวเรือน โดยลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง ส่วนลักษณะการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ ไร่เฉลี่ย 37.59 ไร่ต่อครัวเรือน หรือร้อยละ 65.08 ของพื้นที่ถือครองทั้งหมด รองลงมา เป็นที่นา ที่อยู่อาศัย และไม้ผล/ไม้ยืนต้น หรือเฉลี่ย 18.65 1.01 และ 0.51 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ (ตารางที่ 2-5 และ 2-6)

ตารางที่ 2-5 ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)
ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะการถือครองที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่/ครัวเรือน)	ร้อยละ
ของตนเอง	56.56	97.91
เช่า	1.20	2.09
รวม	57.76	100.00

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ตารางที่ 2-6 ลักษณะการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)
ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่/ครัวเรือน)	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย	1.01	1.74
ที่นา	18.65	32.29
ที่ไร่	37.59	65.08
ที่ไม่ผล/ไม้ยืนต้น	0.51	0.89
รวม	57.76	100.00

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.2) สภาพการผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ขึ้นอยู่กับการผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2556 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด 613,594 ไร่ หรือร้อยละ 60.84 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา 372,159 ไร่ หรือร้อยละ 36.90 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา อันดับสอง คือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 106,397 ไร่ หรือร้อยละ 10.55 และอันดับสาม คือ พื้นที่ปลูกอ้อย 83,285 ไร่ หรือร้อยละ 10.55 ตามลำดับที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ (ตารางที่ 2-1)

(1) การผลิตพืช

ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2554-2555 มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน จากการที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ดังนั้น ราคาพืชผลทางการเกษตรจึงเป็นตัวชี้วัดถึงฐานะความเป็นอยู่ของประชากร ทั้งนี้ เพราะอำนาจซื้อของเกษตรกรจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับราคาสินค้าเกษตรในช่วงขณะนั้น และเป็นข้อบ่งชี้ถึงสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำสาขานั้นด้วย สำหรับสภาพการผลิตและการตลาดของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีดังนี้ (ตารางที่ 2-7)

ข้าว ข้าวที่ปลูกในลุ่มน้ำสาขาในปีการผลิต 2554-2555 มีทั้งข้าวเจ้านาปี ข้าวเจ้านาปรัง และข้าวเหนียนาปี โดยพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยของข้าวเจ้านาปี ในปีการผลิต 2555 เท่ากับ 641,554 ไร่ 634,167 ไร่ 286,142 ตัน และ 451 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2554 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.52 2.11 34.11 และ 31.10 ตามลำดับ ส่วนการผลิตข้าวเจ้านาปรัง พบว่า ในปีการผลิต 2555 มีแนวโน้มลดลงจากปีการผลิต 2554 เล็กน้อย ขณะที่การผลิตข้าวเหนียนาปี พบว่า ในปีการผลิต 2554 มีพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย 1,327 ไร่ 1,188 ไร่ 530 ตัน และ 446 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ แต่ในปีการผลิต 2555 การผลิตข้าวเหนียนาปี มีแนวโน้มลดลงจากปีการผลิต 2554 โดยพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย ลดลงร้อยละ 78.90 76.85 79.25 และ 10.31 ตามลำดับ พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ ปทุมธานี 1 และขาวดอกมะลิ 105

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ราคาข้าวเจ้านาปีที่เกษตรกรขายได้ในปีการผลิต 2554-2555 เท่ากับ 11,671 และ 11,245 บาทต่อตัน ตามลำดับ ส่วนราคาข้าวเจ้านาปรังที่เกษตรกรขายได้ เท่ากับ 8,447 และ 10,172 บาทต่อตัน ตามลำดับ และข้าวเปลือกเหนียนาปี เมล็ดยาวความชื้น 14-15% ในปี 2554 ราคา 13,614 บาทต่อตัน และในปี 2555 ราคา 12,300 บาทต่อตัน

มันสำปะหลัง ในปีการผลิต 2554 มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 428,554 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 408,985 ไร่ ผลผลิตรวม 1,870,697 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 4,574 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนในปีการผลิต 2555 พบว่า พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.44 5.51 30.43 และ 26.37 จากปีการผลิต 2554 ตามลำดับ โดยพันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ ระยอง 5 เกษตรศาสตร์ และห้วยบง

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า มันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ในปีการผลิต 2555 ราคา 2.09 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงจากปีการผลิต 2554 ซึ่งขายได้ราคา 2.68 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากจีนชะลอการนำเข้ามันเส้นใย เพราะปัญหาฝุ่นมันเส้น ประกอบกับการดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังล่าช้าและเปิดจุกรับจำหน่ายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

อ้อยโรงงาน ในปีการผลิต 2554 มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน 231,613 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 231,233 ไร่ ผลผลิตรวม 2,427,946 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 10,500 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีการผลิต 2555 พบว่า พื้นที่ปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 280,142 ไร่ และ 236,782 ไร่ ตามลำดับ ส่วนผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงเป็น 2,250,316 ตัน และ 9,504 กิโลกรัมต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 7.32 และ 9.49 ตามลำดับ โดยพันธุ์อ้อยที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ LK92 และขอนแก่น

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ราคาอ้อยโรงงานที่เกษตรกรขายได้ในปีการผลิต 2555 ราคา 954 บาทต่อตัน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากปีการผลิต 2554 ซึ่งมีราคา 908 บาทต่อตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.07

ตารางที่ 2-7 สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2554-2555

ชนิดพืช	ปี 2554				ปี 2555			
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)
ข้าว	651,889	646,485	226,993	351	666,638	658,656	299,362	455
ข้าวเจ้าในปี	625,756	621,083	213,356	344	641,554	634,167	286,142	451
ข้าวเจ้าปรัง	24,806	24,214	13,107	541	24,804	24,214	13,110	541
ข้าวเหนียวในปี	1,327	1,188	530	446	280	275	110	400
มันสำปะหลัง	428,554	408,985	1,870,697	4,574	400,954	386,448	1,301,529	3,368
อ้อยโรงงาน	231,613	231,233	2,427,946	10,500	280,142	236,782	2,250,316	9,504

หมายเหตุ : ข้อมูลการเพาะปลูกข้าวเป็นข้อมูลระดับอำเภอ พืชอื่นๆ เป็นข้อมูลระดับจังหวัดที่มีขอบเขตอยู่ในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(2) การปลูกล้วย

การผลิตทางด้านกล้วยในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) มีสัตว์เศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ สุกร ไก่ และเป็ด ซึ่งการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจดังกล่าวจะกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอที่มีขอบเขตอยู่ในพื้นที่ดำเนินการศึกษารายละเอียดของการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ มีดังนี้ (ตารางที่ 2-8 และภาคผนวกที่ 1)

โคเนื้อ มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 31,391 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 17,513 ตัว หรือร้อยละ 55.79 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในเขตลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี

2554 มีการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 30,528 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2553 ร้อยละ 2.75 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จำนวน 15,036 ตัว หรือร้อยละ 49.25 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2555 มีการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 25,229 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 17.36 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 15,203 ตัว หรือร้อยละ 60.26 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

โคนม เกษตรกรยังไม่ค่อยนิยมเลี้ยงกันมากนัก ในปี 2553 มีการเลี้ยงโคนม จำนวน 39 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 34 ตัว หรือร้อยละ 87.18 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2554 มีการเลี้ยงโคนม จำนวน 39 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเท่ากับปี 2553 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 34 ตัว หรือร้อยละ 87.18 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2555 มีการเลี้ยงโคนม จำนวน 7 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 82.05 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 6 ตัว หรือร้อยละ 85.71 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

กระบือ ในปี 2553 มีการเลี้ยงกระบือ จำนวน 7,398 ตัว โดยอำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีการเลี้ยงมากที่สุด จำนวน 3,275 ตัว หรือร้อยละ 44.27 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2554 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 7,729 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 4.47 อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 2,906 ตัว หรือร้อยละ 37.60 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2555 มีการเลี้ยงกระบือ จำนวน 6,802 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 11.99 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 2,915 ตัว หรือร้อยละ 42.86 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

สุกรพื้นเมือง ในปี 2553 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง จำนวน 3,419 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 2,169 ตัว หรือร้อยละ 63.44 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2554 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง จำนวน 4,058 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 18.69 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1,774 ตัว หรือร้อยละ 43.72 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในเขตกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2555 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง จำนวน 6,784 ตัว มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 67.18 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

จำนวน 1,981 ตัว หรือร้อยละ 29.20 ตัว ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในเขตลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701)

ไก่พื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 171,303 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 75,497 ตัว หรือร้อยละ 44.07 ของจำนวนไก่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2554 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 185,840 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 8.49 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 70,117 ตัว หรือร้อยละ 37.73 ของจำนวนไก่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2555 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 187,835 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 1.07 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 66,929 ตัว หรือร้อยละ 35.63 ของจำนวนไก่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701)

เปิดพื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 1,035,344 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1,028,025 ตัว หรือร้อยละ 99.29 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2554 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 24,627 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2553 ร้อยละ 97.62 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 14,629 ตัว หรือร้อยละ 59.40 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ในปี 2555 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 28,355 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 15.14 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอดาพระยา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 14,940 ตัว หรือร้อยละ 52.69 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701)

ตารางที่ 2-8 ปริมาณปลูสดั้วที่สำคัญ อัตราการเปลี่ยนแปลงและเกษตรกรผู้เลี้ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701) ปี 2553 -2555

ชนิดสัตว์	ปี 2553			ปี 2554			ปี 2555		
	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)
โคเนื้อ	31,391	-	2,269	30,528	-2.75	2,483	25,229	-17.36	2401
โคนม	39	-	6	39	0.00	6	7	-82.05	2
กระบือ	7,398	-	574	7,729	4.47	824	6,802	-11.99	612
สุกร	3,419	-	523	4,058	18.69	634	6,784	67.18	771
ไก่พื้นเมือง	171,303	-	6,851	185,840	8.49	7,814	187,835	1.07	7,934
เป็ดพื้นเมือง	1,035,344	-	1,743	24,627	-97.62	1,907	28,355	15.14	2212

หมายเหตุ: เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน

ที่มา: กรมปลูสดั้ว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(3) การประมง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจการประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) เป็นการศึกษาข้อมูลรวมทั้งอำเภอ เฉพาะอำเภอที่มีขอบเขตอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) มีสภาพการผลิตด้านการประมง ดังนี้

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

จากการศึกษาข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) ในช่วงปี 2554-2555 พบว่า ปี 2555 มีจำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 2,744 ครัวเรือน จำนวนบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 3,716 บ่อ เนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 2,177.25 ไร่ และปริมาณการจับสัตว์น้ำจืด 605,049.00 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 2,186 ครัวเรือน จำนวนบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 2,917 บ่อ เนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 1,370 ไร่ และปริมาณการจับสัตว์น้ำจืด 601,150.00 กิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 2-9)

การจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

ในช่วงปี 2554-2555 มีการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) ได้แก่ ปลาชุก ปลานิล ปลาช่อน ปลาตะเพียน และปลาหมอ เป็นต้น โดยในปี 2555 สามารถจับสัตว์น้ำจืดได้รวม 704,480.00 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งสามารถจับสัตว์น้ำจืดได้ 505,400.00 ตัน (ตารางที่ 2-10)

ตารางที่ 2-9 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบน (1701) ปี 2554-2555

จังหวัด/อำเภอ	2554					2555				
	ครัวเรือน	บ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการจับ สัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	ครัวเรือน	บ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการจับ สัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
สระแก้ว										
โคกสูง	488.00	662	392.00	122,800.00	5,980,500.00	648	959	590.25	186,485.00	5,566,690.00
ตาพระยา	560.00	812	306.00	120,200.00	6,135,800.00	601	883	471.25	96,592.00	4,190,236.00
วัฒนานคร	430.00	695	294.00	304,700.00	14,419,400.00	652	882	588.00	253,990.00	13,554,280.00
อรัญประเทศ	708.00	748	378.00	53,450.00	2,756,600.00	843	992	527.75	67,982.00	3,114,617.00
รวม	2,186	2,917	1,370	601,150.00	29,292,300.00	2,744	3,716	2,177.25	605,049.00	26,425,823.00

หมายเหตุ: เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ตารางที่ 2-10 ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำแนกตามชนิดของสัตว์น้ำจืด ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน ปี 2554-2555

หน่วย : คัน

จังหวัด/อำเภอ	2554							2555						
	ปลาตูก	ปลาบิล	ปลาช่อน	ปลาตะเพียน	ปลาหมอ	อื่นๆ	รวม	ปลาตูก	ปลาบิล	ปลาช่อน	ปลาตะเพียน	ปลาหมอ	อื่นๆ	รวม
สระแก้ว														
โลกสูง	60,000.00	63,000.00	3,500.00	8,000.00	500.00	5,200.00	140,200.00	1,378.00	4,346.00	2,650.00	4,982.00	*	21,624.00	34,980.00
ตาพระยา	26,000.00	7,800.00	2,600.00	5,200.00	800.00	32,300.00	74,700.00	12,590.00	15,350.00	10,700.00	34,220.00	17,820.00	105,220.00	195,900.00
วัฒนานคร	52,000.00	22,000.00	26,000.00	2,500.00	2,500.00	91,800.00	196,800.00	4,500.00	13,000.00	16,900.00	19,100.00	3,200.00	335,400.00	392,100.00
อรัญประเทศ	55,000.00	27,500.00	5,500.00	1,100.00	500.00	4,100.00	93,700.00	9,300.00	7,300.00	15,600.00	10,600.00	5,160.00	33,540.00	81,500.00
รวม	193,000.00	120,300.00	37,600.00	16,800.00	4,300.00	133,400.00	505,400.00	27,768.00	39,996.00	45,850.00	68,902.00	26,180.00	495,784.00	704,480.00

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.3) การอุตสาหกรรม

ภาคการอุตสาหกรรมในพื้นที่ดำเนินการศึกษาส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพิงทรัพยากรภายในท้องถิ่นเป็นหลัก โดยสังเกตได้จากอุตสาหกรรมการเกษตรเป็นประเภทที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการเกษตรที่เกี่ยวกับการสี ผัด หรือขัดข้าว เป็นต้น ในปี 2555 กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) มีโรงงานจำนวน 121 โรงงาน จำนวนเงินลงทุน 716,740,713 บาท และมีแรงงานจำนวน 1,299 คน ประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งมีจำนวน 92 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 76.03 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 69.27 ของเงินลงทุนทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 8 โรงงาน อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ จำนวน 7 โรงงาน อุตสาหกรรมบริการ จำนวน 5 โรงงาน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 1 โรงงาน อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ จำนวน 1 โรงงาน นอกจากนี้มีอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ จำนวน 7 โรงงาน (ในที่นี้ขอยกตัวอย่างชนิดของประเภทอุตสาหกรรมอื่นๆ 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงงานห้องเย็น จำนวน 3 โรงงาน อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากภาคการเกษตรเป็นการหั่น ผสม ริดให้เป็นแผ่น หรือตัดแผ่นยางยางธรรมชาติซึ่งมิใช่การทำในสวนยางหรือป่า จำนวน 2 โรงงาน และการทำร่ม ดอกไม้เทียม ซิป กระดุม ไม้กวาด แปรง ตะเกียง หรือไฟแช็ก จำนวน 1 โรงงาน เป็นต้น)

การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2553-2555 มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่อัตราการขยายตัวไม่มากนัก โดยในปี 2553 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 109 โรงงาน เมื่อถึงปี 2555 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 121 โรงงาน เพิ่มขึ้น 12 โรงงาน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.00 ของปี 2553 ประเภทของโรงงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้านแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมในปี 2555 มีแรงงานทั้งหมด 1,299 คน เป็นแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในอุตสาหกรรมการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.64 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด รองลงมา คือ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ คิดเป็นร้อยละ 5.54 อุตสาหกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 5.47 อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 4.08 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 3.31 อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ส่วนอุตสาหกรรมอื่นๆ มีจำนวนแรงงานคิดเป็นร้อยละ 43.80 (ตารางที่ 2-11)

ในส่วนของอุตสาหกรรมการเกษตร ในปี 2555 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นโรงงานสีผัด หรือขัดข้าว จำนวน 62 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 6.91 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดในอุตสาหกรรมการเกษตร มีแรงงานจำนวน 241 คน รองลงมา เป็น โรงงานการปอกหัวพืชหรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแท่ง จำนวน 27 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 5.41 และมีแรงงาน จำนวน 130 คน โรงงานการต้ม นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช จำนวน 1 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 3.32 และมีแรงงานจำนวน 3 คน โรงงานทำแป้ง จำนวน 1 โรงงาน มีสัดส่วน

การลงทุนคิดเป็นร้อยละ 84.20 และมีแรงงานจำนวน 113 คน โรงงานการป่นหรือบด เมล็ดพืช หรือหัวพืช จำนวน 1 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 0.16 และมีแรงงานจำนวน 2 คน (ตารางที่ 2-12)

**ตารางที่ 2-11 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำ
สาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2553-2555**

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน			เงินลงทุน (บาท)			แรงงาน (คน)		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555	2553	2554	2555
อุตสาหกรรมการเกษตร	86	91	92	68,255,713	494,255,713	496,455,713	354	485	489
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	8	8	8	33,545,000	33,545,000	33,545,000	53	53	53
อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	6	7	7	5,675,000	6,085,000	6,085,000	63	72	72
อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	1	1	1	7,250,000	7,250,000	7,250,000	43	43	43
อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ	1	1	1	465,000	465,000	465,000	2	2	2
อุตสาหกรรมบริการ	3	4	5	22,310,000	24,810,000	89,810,000	21	26	71
อุตสาหกรรมอื่นๆ	4	5	7	73,400,000	75,380,000	83,130,000	538	552	569
รวม	109	117	121	210,900,713	641,790,713	716,740,713	1,074	1,233	1,299

หมายเหตุ : อุตสาหกรรมอื่นๆ ได้แก่ - โรงงานห้องเย็น

- การหั่น ผสม ริด ให้เป็นแผ่น หรือตัดแผ่นขางขรรษชาติ
ซึ่งมิใช่การทำในสวนยางหรือป่า
- การทำเครื่องเล่น
- การทำร่ม ดอกไม้เทียม ซิป กระดุม ไม้กวาด แปรง ตะเกียง หรือไฟแช็ก

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2556)

**ตารางที่ 2-12 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา
โตนเลสาปตอนบน (1701) ปี 2553-2555**

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน ปี			เงินลงทุน (บาท) ปี			แรงงาน (คน) ปี		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555	2553	2554	2555
การคั้น นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช	1	1	1	16,500,000	16,500,000	16,500,000	3	3	3
การสี สีด หรือขัดข้าว	62	62	62	34,298,100	34,298,100	34,298,100	241	241	241
การทำแป้ง	-	1	1	-	418,000,000	418,000,000	-	113	113
การป่นหรือบด เมล็ดพืช หรือหัวพืช	1	1	1	800,000	800,000	800,000	2	2	2
การปอกหัวพืช หรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแห้ง	22	26	27	16,657,613	24,657,613	26,857,613	108	126	130
รวม	86	91	92	68,255,713	494,255,713	496,455,713	354	485	489

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2556)

2.4) ปัญหา ความต้องการและทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

(1) ปัญหาด้านการผลิตพืชและการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

ปัญหาด้านการผลิตพืชของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาป ตอนบน (1701) มีปัญหาในการผลิตพืช ดังนี้ (ตารางที่ 2-13)

ข้าว เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนมากประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรตัวอย่างประสบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.23 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิต รองลงมา ได้แก่ ปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาศัตรูพืชรบกวน ปัญหาโรคระบาด ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาวัชพืชรบกวน และปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กคราคา) คิดเป็นร้อยละ 78.85 73.08 32.69 32.69 30.77 25.00 19.23 และ 13.46 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

มันสำปะหลัง เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 55.13 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนมากประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรตัวอย่างประสบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.35 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิต รองลงมา ได้แก่ ปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาศัตรูพืชรบกวน ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กคราคา) ปัญหา น้ำท่วม และปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ คิดเป็นร้อยละ 93.02 67.44 32.56 20.93 18.60 13.95 และ 13.95 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

อ้อยโรงงาน เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 23.08 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาฝนแล้ง/ทิ้งช่วง รองลงมา ได้แก่ ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาศัตรูพืชรบกวน ปัญหา น้ำท่วม ปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กคราคา) และปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ คิดเป็นร้อยละ 83.33 66.67 50.00 33.33 33.33 และ 16.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 2-13 ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะปัญหา	ชนิดพืชที่ประสบปัญหา			เฉลี่ยทั้งลุ่มน้ำ
	ข้าว	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	
ปัญหาทางการผลิตทางการเกษตร				
ไม่มีปัญหา	33.33	44.87	76.92	51.71
มีปัญหา	66.67	55.13	23.08	48.29
ลักษณะของปัญหา				
ราคาผลผลิตตกต่ำ	94.23	95.35	83.33	90.97
ฝนแล้ง/ทิ้งช่วง	78.85	93.02	100.00	90.62
ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	73.08	67.44	66.67	69.06
ศัตรูพืชรบกวน	32.69	32.56	50.00	38.42
น้ำท่วม	30.77	13.95	33.33	26.02
โรคระบาด	32.69	6.98	-	13.22
ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	25.00	2.33	-	9.11
วัชพืชรบกวน	19.23	20.93	-	13.39
ผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กดราคา)	13.46	18.60	33.33	21.80
ปริมาณผลผลิตต่ำ	3.85	13.95	16.67	11.49
ขาดแคลนเงินลงทุน	7.69	4.65	-	4.11
ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	5.77	4.65	-	3.47
ดินเสื่อมโทรม	3.85	2.33	-	2.06
การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก	3.85	-	-	1.28
ขาดแคลนแรงงาน	3.85	-	-	1.28
ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ	1.92	2.33	-	1.42
คุณภาพผลผลิตต่ำ	1.92	-	-	0.64

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาด้านการครองชีพ คิดเป็นร้อยละ 42.31 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 78.79 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพ รองลงมา

ได้แก่ ปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก ปัญหาราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูง และปัญหาขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 72.73 21.21 และ 3.03 ตามลำดับ (ตารางที่ 2-14)

ตารางที่ 2-14 ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะปัญหา	ร้อยละ
ปัญหาด้านการครองชีพ	
ไม่มีปัญหา	57.69
มีปัญหา	42.31
ลักษณะปัญหา	
รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย	78.79
การคมนาคมไม่สะดวก	72.73
ราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูง	21.21
ขาดสาธารณูปโภคพื้นฐาน	3.03

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(2) ความต้องการความช่วยเหลือของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า ความต้องการของครัวเรือนเกษตรกรที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเหลือนั้น แบ่งความต้องการความช่วยเหลือออกเป็น 2 ประการ คือ ความต้องการด้านการผลิตทางการเกษตรและความต้องการด้านการครองชีพ สำหรับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนบน (1701) มีรายละเอียดดังนี้

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดจึงต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือและส่งเสริมด้านการผลิตทางการเกษตร โดยต้องการให้ประกันราคาพืชผลเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.46 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการผลิต รองลงมา ได้แก่ ต้องการให้จัดหาปัจจัยการผลิตราคาต่ำ ต้องการให้ประกันรายได้เกษตรกร ต้องการให้จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และต้องการให้ปรับปรุงหรือซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ คิดเป็นร้อยละ 84.62 30.77 23.08 และ 7.69 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นความต้องการอื่นๆ (ตารางที่ 2-15)

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพจากภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 29.49 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้จัดสร้าง และซ่อมแซมถนน และต้องการให้จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค คิดเป็นร้อยละ 91.30 และ 13.04 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการครองชีพ ตามลำดับ (ตารางที่ 2-15)

ตารางที่ 2-15 ความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

โตนเลสาปตอนบน (1701) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะความต้องการ	ร้อยละ
ครัวเรือนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตร	
ไม่ต้องการ	-
ต้องการ	100.00
ลักษณะของความต้องการ	
ประกันราคาพืชผลเกษตร	88.46
จัดหาปัจจัยการผลิตราคาตกต่ำ	84.62
ประกันรายได้เกษตรกร	30.77
จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	23.08
ปรับปรุงหรือซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้	7.69
ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ตื้นเขิน	6.41
ส่งเสริมและแนะนำการปรับปรุงบำรุงดิน	6.41
ส่งเสริมและแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์	6.41
จัดหาแหล่งเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ	6.41
ส่งเสริมและแนะนำการทำปุ๋ยและสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชใช้เอง	5.13
จัดหาพันธุ์พืช	5.13
ส่งเสริมและแนะนำเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ	2.56
จัดสรรที่ดินทำกิน	2.56
จัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตให้แก่เกษตรกร	1.28

ตารางที่ 2-15(ต่อ)

ลักษณะความต้องการ	ร้อยละ
ความต้องการด้านการครองชีพ	
ไม่ต้องการ	70.51
ต้องการ	29.49
ลักษณะของความต้องการ	
จัดสร้างและซ่อมแซมถนน	91.30
จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค	13.04

หมายเหตุ : เกษตรกรตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐฯ หลายด้าน

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(3) ทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดำเนินการศึกษาไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 98.72 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด มีเกษตรกรตัวอย่างเพียงร้อยละ 1.28 ที่คิดเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกในปัจจุบัน โดยให้เหตุผลว่า ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนมีราคาสูง ในแง่ของวิธีการหรือแนวคิดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้ได้รับผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีการเพิ่มปริมาณปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 89.74 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด วิธีการรองลงมา ได้แก่ การปรับปรุงบำรุงดิน การลงทุนจัดหาแหล่งน้ำ การเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์ และการเปลี่ยนพันธุ์ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 57.69 21.79 16.67 และ 5.13 ตามลำดับ สำหรับความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร เกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 97.44 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด มีเกษตรกรตัวอย่างเพียงร้อยละ 2.56 ที่คิดเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร โดยเกษตรกรตัวอย่างที่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพภาคการเกษตรให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพหลักของครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.42 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ รองลงมาให้เหตุผลว่า เกษตรกรไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพอื่น มีพื้นที่ดินอยู่แล้ว สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชชนิดอื่น สภาพพื้นที่เหมาะสมดีแล้ว และสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 53.95 34.21 19.74 5.26 และ 3.95 ตามลำดับ (ตารางที่ 2-16)

ตารางที่ 2-16ทัศนคติทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701)
ปีการผลิต 2555/56

รายการ	ร้อยละ
ความคิดเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช	
ไม่เปลี่ยน	98.72
เปลี่ยน	1.28
กรณีเปลี่ยน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง	
ผลผลิตตกต่ำ	100.00
ต้นทุนการผลิตสูง	100.00
แนวคิดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	
เพิ่มปุ๋ยเคมี	89.74
ปรับปรุงบำรุงดิน	57.69
ลงทุนจัดหาแหล่งน้ำ	21.79
เพิ่มปุ๋ยอินทรีย์	16.67
เปลี่ยนพันธุ์ใหม่	5.13
วางแผนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพนอกการเกษตร	
เปลี่ยน	2.56
ไม่เปลี่ยน	97.44
กรณีไม่เปลี่ยน สาเหตุเพราะ	
เป็นอาชีพหลักของครัวเรือน	68.42
ไม่มีความรู้ในอาชีพอื่น	53.95
มีพื้นที่ดินอยู่แล้ว	34.21
สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชชนิดอื่น	19.74
สภาพพื้นที่เหมาะสมดีแล้ว	5.26
ชราภาพ	3.95

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.4.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

1) ด้านสังคม

1.1) เขตการปกครอง

กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดสระแก้ว โดยครอบคลุมพื้นที่บางส่วนในอำเภอคลองหาด วัฒนานคร และอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวม 3 อำเภอ 25 ตำบล โดยมีเนื้อที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด 583,084 ไร่ หรือ 932.93 ตารางกิโลเมตร

1.2) ประชากรและโครงสร้างประชากร

(1) จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากร

การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรมหรือวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่ต่างๆ จำเป็นต้องพิจารณาตัวแปรด้านสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่นั้นๆ และตัวแปรสำคัญที่นำมาพิจารณาตัวแปรหนึ่ง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ผ่านมา ซึ่งจะไปสู่การวิเคราะห์และคาดประมาณแนวโน้มในอนาคตว่าจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นเท่าไร เพราะถ้าประชากรเพิ่มมากขึ้นย่อมหมายถึงความต้องการใช้ทรัพยากรในอนาคตที่จะต้องเพิ่มขึ้น รวมถึงความต้องการใช้ทรัพยากรที่ดินเพื่อการผลิตอาหารที่จะต้องเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งหากการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่ ก็จะทำให้โครงการต่างๆ ประสบผลสำเร็จตามไปด้วย ซึ่งจำนวนประชากรในพื้นที่ดำเนินการศึกษาตามหลักฐานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2555 พบว่า

กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีจำนวนประชากร 108,519 คน เป็นเพศชาย 54,608 คน และเพศหญิง 53,911 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 21,346 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 87,173 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 42,292 ครัวเรือน มีสมาชิกต่อครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 116 คนต่อตารางกิโลเมตร จากจำนวนประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขา ตั้งแต่ปี 2551-2555 พบว่า ประชากรมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ยกเว้นปี 2553 ประชากรมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.64 จากปี 2552 (ตารางที่ 2-17)

ตารางที่ 2-17 จำนวนประชากร ครั้วเรือน ขนาดครั้วเรือน และความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2551-2555

รายการ	ปี														
	2551			2552			2553			2554			2555		
	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม
ประชากร (คน)	21,745	86,786	108,531	21,429	87,180	108,609	20,584	87,324	107,908	21,258	86,857	108,115	21,346	87,173	108,519
ชาย	11,610	43,417	55,027	11,477	43,506	54,983	10,740	43,582	54,322	11,044	43,322	54,366	11,138	43,470	54,608
หญิง	10,135	43,369	53,505	9,952	43,674	53,626	9,844	43,742	53,587	10,214	43,535	53,749	10,209	43,702	53,911
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-	-	-	-1.45	0.45	0.07	-3.94	0.17	-0.64	3.27	-0.54	0.19	0.42	0.36	0.37
จำนวนครั้วเรือน (ครั้วเรือน)	10,532	28,046	38,577	10,713	28,613	39,326	11,007	29,240	40,248	11,358	29,752	41,110	11,705	30,587	42,292
ขนาดครั้วเรือน (คน : ครั้วเรือน)	2	3	3	2	3	3	2	3	3	2	3	3	2	3	3
ความหนาแน่น (คน : ตร.กม.)			116			116			116			116			116
พื้นที่ในลุ่มน้ำ (ตร.กม.)			932.93			932.93			932.93			932.93			932.93

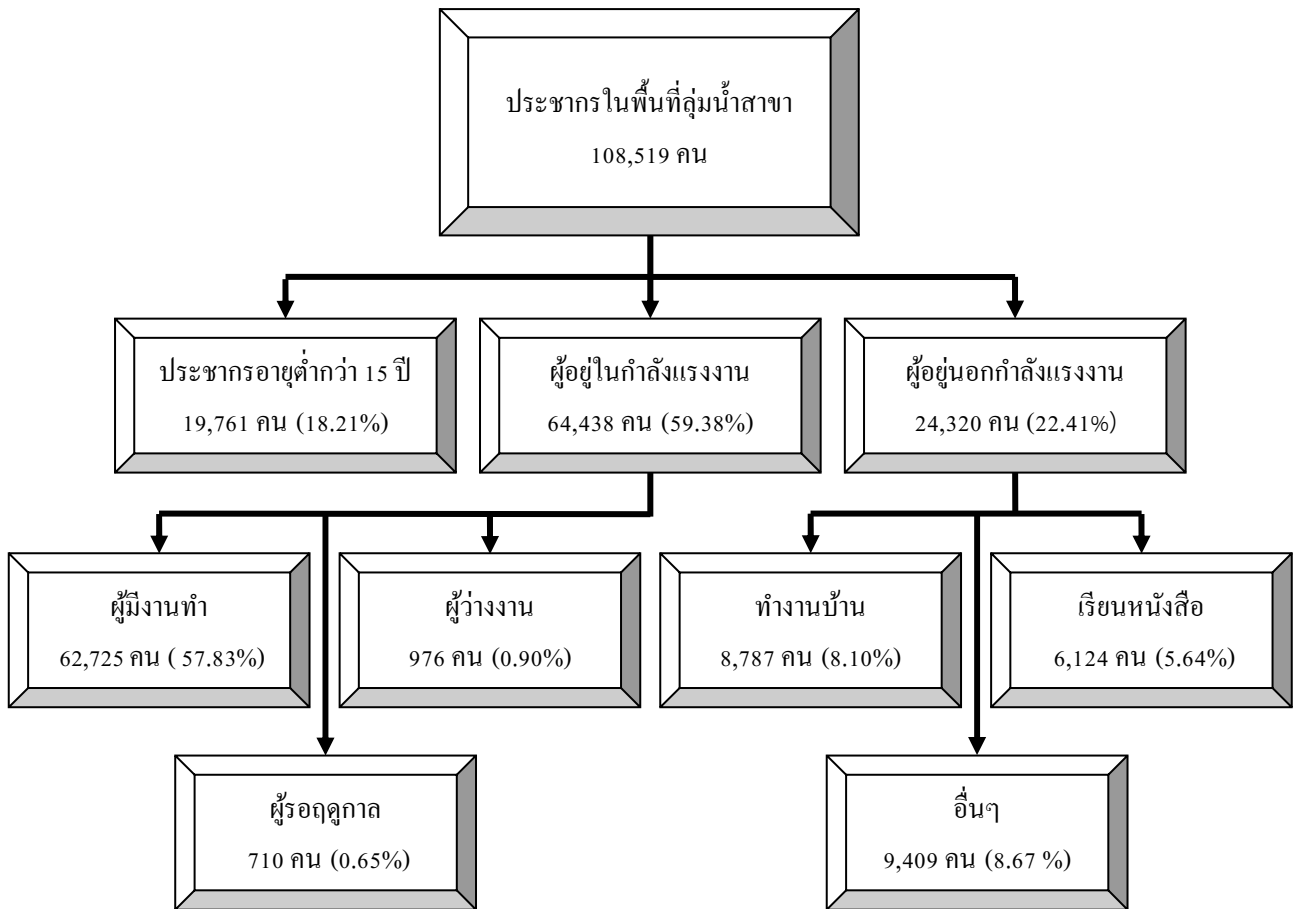
ที่มา : กรมการปกครอง (2556)

(2) การคาดประมาณประชากร

จากจำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรหมโหด (1702) ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือ ตั้งแต่ปี 2551-2555 เมื่อนำมาคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรในลุ่มน้ำสาขาพบว่า มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 0.11 สามารถนำมาคำนวณเพื่อคาดประมาณแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในอนาคตอีก 5 ปี ข้างหน้า คือ ในปี 2560 จำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรหมโหด (1702) จะมีประมาณ 109,116 คน

(3) โครงสร้างประชากร

จากจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรหมโหด (1702) ทั้งหมด 108,519 คน พบว่า มีประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงาน 64,438 คน หรือ ร้อยละ 59.38 ของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรหมโหด (1702) ทั้งหมด สำหรับผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานนั้นเป็นผู้มีงานทำ 62,752 คน เป็นผู้ว่างงาน 976 คน และเป็นผู้รอฤดูกาล 710 คน ส่วนประชากรที่อยู่นอกกำลังแรงงาน คือ ผู้ที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวน 24,320 หรือ ร้อยละ 22.41 สำหรับผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงานนั้น เป็นผู้ทำงานบ้าน 8,787 คน กำลังเรียนหนังสือ 6,124 คน และอื่นๆ 9,409 คน นอกจากนี้มีประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรหมโหด (1702) จำนวน 19,761 คน หรือ ร้อยละ 18.21 (รูปที่ 2-8)

รูปที่ 2-8 โครงสร้างประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2555

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2556)

2) ด้านเศรษฐกิจ

2.1) ลักษณะการถือครองที่ดินและลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 64.87 ไร่ต่อครัวเรือน โดยลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง ส่วนลักษณะการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ไร่เฉลี่ย 33.99 ไร่ต่อครัวเรือน หรือร้อยละ 52.40 ของพื้นที่ถือครองทั้งหมด รองลงมาเป็นที่ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ที่นา และที่อยู่อาศัย หรือเฉลี่ย 16.79 12.69 และ 1.40 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ (ตารางที่ 2-18 และ 2-19)

ตารางที่ 2-18 ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะการถือครองที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่/คร่าวเรือน)	ร้อยละ
ของตนเอง	64.76	99.83
เช่า	0.11	0.17
รวม	64.87	100.00

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ตารางที่ 2-19 ลักษณะการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่/คร่าวเรือน)	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย	1.40	2.17
ที่นา	12.69	19.55
ที่ไร่	33.99	52.40
ที่ไม่ผล/ไม้ยืนต้น	16.79	25.88
รวม	64.87	100.00

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.2) สภาพการผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ขึ้นอยู่กับการผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2556 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด มีพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด 488,460 ไร่ หรือร้อยละ 83.77 ของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหดทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว 286,055 ไร่ หรือร้อยละ 49.06 ของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ทั้งหมด อันดับสอง คือ พื้นที่ปลูกอ้อย 62,225 ไร่ หรือร้อยละ 10.67 และอันดับสาม คือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 60,757 ไร่ หรือร้อยละ 10.42 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ (ตารางที่ 2-2)

(1) การผลิตพืช

ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2554-2555 มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน จากการที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ดังนั้น ราคาพืชผลทางการเกษตรจึงเป็นตัวชี้วัดถึงฐานะความเป็นอยู่ของประชากร ทั้งนี้ เพราะอำนาจซื้อของเกษตรกรจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับราคาสินค้าเกษตรในช่วงขณะนั้น และเป็นข้อบ่งชี้ถึงสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำสาขานั้นด้วย สำหรับสภาพการผลิตและการตลาดของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีดังนี้ (ตารางที่ 2-20)

ข้าว ข้าวเจ้าในปีที่ปลูกในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ในปีการผลิต 2554 มีพื้นที่ปลูก 362,740 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 360,000 ไร่ ผลผลิตรวม 127,218 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 353 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่ปีการผลิต 2555 พบว่า พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.52 14.52 53.69 และ 34.28 ตามลำดับ ส่วนข้าวเจ้านาปรังในปีการผลิต 2554 พบว่า มีพื้นที่ปลูก 9,902 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 9,489 ไร่ ผลผลิตรวม 4,848 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 511 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีการผลิต 2555 พื้นที่เพาะปลูกลดลงเล็กน้อย โดยมีพื้นที่เพาะปลูก 9,900 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 9,489 ไร่ ผลผลิตรวม 4,850 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 511 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนข้าวเหนียนาปี พบว่า ในปีการผลิต 2554 มีพื้นที่ปลูก 590 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 538 ไร่ ผลผลิตรวม 212 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 394 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่ปีการผลิต 2555 พบว่า พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตรวมมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 66.78 63.57 และ 62.26 ตามลำดับ ส่วนผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 408 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.58 พันธุ์ข้าวเจ้าที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ ขาวดอกมะลิ 105

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปี 2554-2555 ราคาข้าวเจ้านาปีที่เกษตรกรขายได้ คือ 11,671 และ 11,245 บาทต่อตัน ตามลำดับ ขณะที่ราคาข้าวเจ้านาปรังที่เกษตรกรขายได้ในปี 2554 คือ 8,447 บาทต่อตัน และในปี 2555 ราคาที่เกษตรกรขายได้ 10,172 บาทต่อตัน และข้าวเปลือกเหนียนวมล็ดยาวความชื้น 14-15% ในปี 2554 ราคา 13,614 บาทต่อตัน และในปี 2555 ราคา 12,300 บาทต่อตัน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในปีการผลิต 2554 มีพื้นที่ปลูก 172,502 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 162,820 ไร่ ผลผลิตรวม 144,258 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 886 กิโลกรัมต่อไร่ และในปี 2555 พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย มีแนวโน้มลดลง โดยลดลงร้อยละ 27.70 24.55 38.33 และ 18.27 ตามลำดับ พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ Big 919 ไพโอเนีย 3012 และ CP888

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปี 2554 และ 2555 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ราคาเฉลี่ย 7.63 และ 9.34 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

มันสำปะหลัง ในปีการผลิต 2554 มีการปลูกมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูก 428,554 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 408,985 ไร่ ผลผลิตรวม 1,870,697 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 4,574 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนในปีการผลิต 2555 พบว่า แนวโน้มของการผลิตมันสำปะหลังทั้งพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลง ลดลงร้อยละ 6.44 5.51 30.43 และ 26.37 ตามลำดับ พันธุ์มันสำปะหลังที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ เกษตรศาสตร์ ห้วยบง และระยอง 5

ภาวะการตลาด จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปี 2554 มันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีราคาเฉลี่ย 2.68 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนในปี 2555 ราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลง โดยมีราคาเฉลี่ย 2.09 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเงินชะลอการนำเข้ามันเส้นใย เพราะปัญหาฝุ่นมันเส้น ประกอบกับการดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังล่าช้าและเปิดจุกรับจำหน่ายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

อ้อยโรงงาน ในปี 2554 มีพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน 231,613 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 231,233 ไร่ ผลผลิตรวม 2,427,946 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 10,500 กิโลกรัมต่อไร่ ในปีการผลิต 2555 พบว่า พื้นที่ปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวอ้อยโรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 280,142 และ 236,782 ไร่ ตามลำดับ แต่ผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยกลับมีแนวโน้มลดลงเป็น 2,250,316 ตัน และ 9,504 กิโลกรัมต่อไร่ โดยพันธุ์อ้อยโรงงานที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ ขอนแก่น 3

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปี 2554 อ้อยโรงงานที่เกษตรกรขายได้ มีราคาเฉลี่ย 908 บาทต่อตัน และในปี 2555 ราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเป็น 954 บาทต่อตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.07

ตารางที่ 2-20 สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)
ปีการผลิต 2554-2555

ชนิดพืช	ปี 2554				ปี 2555			
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)
ข้าว	373,232	370,047	132,278	357	425,501	421,986	200,453	475
ข้าวเจ้านาปี	362,740	360,020	127,218	353	415,405	412,301	195,523	474
ข้าวเจ้านาปรัง	9,902	9,489	4,848	511	9,900	9,489	4,850	511
ข้าวเหนียนาปี	590	538	212	394	196	196	80	408
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	172,502	162,820	144,258	886	124,714	122,854	88,957	724
มันสำปะหลัง	428,554	408,985	1,870,697	4,574	400,954	386,448	1,301,529	3,368
อ้อยโรงงาน	231,613	231,233	2,427,946	10,500	280,142	236,782	2,250,316	9,504

หมายเหตุ : ข้อมูลการเพาะปลูกข้าวเป็นข้อมูลระดับอำเภอ พืชอื่นๆ เป็นข้อมูลระดับจังหวัดที่มีขอบเขตอยู่ในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)
ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว (2556)

(2) การปลูสดั่ว

การผลิตทางด้านปลูสดั่วในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีสดั่วเศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ สุกร ไก่ และเป็ด ซึ่งการเลี้ยงสดั่วเศรษฐกิจดังกล่าวจะกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอที่มีขอบเขตอยู่ในพื้นที่ดำเนินการศึกษา รายละเอียดของการเลี้ยงสดั่วเศรษฐกิจ มีดังนี้ (ตารางที่ 2-21 และภาคผนวกที่ 2)

โคเนื้อ มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 34,667 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 21,081 ตัว หรือร้อยละ 60.81 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2554 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 36,238 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 4.53 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 21,501 ตัว หรือร้อยละ 59.33 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2555 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 24,021 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 33.71 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 11,758 ตัว หรือร้อยละ 48.95 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) โดยเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเฉลี่ยครัวเรือนละ 10 ตัว ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อการบริโภคใช้แรงงานหรือจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม

โคนม มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงโคนมจำนวน 777 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 391 ตัว หรือร้อยละ 50.32 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2554 มีการเลี้ยงโคนมจำนวน 862 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 10.94 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 437 ตัว หรือร้อยละ 50.70 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2555 มีการเลี้ยงโคนมจำนวน 796 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 7.66 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 398 ตัว หรือร้อยละ 50.00 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) โดยเกษตรกรเลี้ยงโคนมเฉลี่ย ครัวเรือนละ 22 ตัว ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อการค้า

กระบือ มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 6,142 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 3,799 ตัว หรือร้อยละ 61.85 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2554 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 6,687 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 8.87 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4,300 ตัว หรือร้อยละ 64.30 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2555 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 5,780 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 13.56 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4,227 ตัว หรือร้อยละ 73.13 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) โดยเกษตรกรเลี้ยงกระบือ เฉลี่ยครัวเรือนละ 12 ตัว ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อการบริโภคใช้แรงงาน หรือเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

สุกรพื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจำนวน 4,579 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 2,306 ตัว หรือร้อยละ 50.36 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2554 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจำนวน 7,922 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 73.01 โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4,752 ตัว หรือร้อยละ 59.98 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2555 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจำนวน 11,231 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 41.77 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 7,853 ตัว หรือร้อยละ 69.92 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) โดยเกษตรกรเลี้ยงสุกรพื้นเมืองเฉลี่ยครัวเรือนละ 13 ตัว

ไถ่พื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงไถ่พื้นเมือง จำนวน 306,074 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 133,401 ตัว หรือร้อยละ 43.58 ของจำนวนไถ่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2554 มีการเลี้ยงไถ่พื้นเมือง จำนวน 348,091 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 13.73 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 157,611 ตัว หรือร้อยละ 45.28 ของจำนวนไถ่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2555 มีการเลี้ยงไถ่พื้นเมือง 346,721 ตัว ซึ่งมีปริมาณลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 0.40 โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 151,032 ตัว หรือร้อยละ 43.56 ของจำนวนไถ่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) โดยเกษตรกรเลี้ยงไถ่พื้นเมืองเฉลี่ยครัวเรือนละ 32 ตัว ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อการบริโภคหรือเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

เปิดพื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 30,870 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 14,750 ตัว หรือร้อยละ 47.78 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2554 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 47,433 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 53.65 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 35,428 ตัว หรือร้อยละ 74.70 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในปี 2555 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง 34,655 ตัว ซึ่งมีปริมาณลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 26.94 โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 22,317 ตัวหรือร้อยละ 64.40 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) โดยเกษตรกรเลี้ยงเปิดพื้นเมืองเฉลี่ยครัวเรือนละ 7 ตัว ซึ่งเป็นการเลี้ยงเพื่อการบริโภคหรือเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

ตารางที่ 2-21 ปริมาณปศุสัตว์ที่สำคัญ อัตราการเปลี่ยนแปลงและเกษตรกรผู้เลี้ยงในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553 - 2555

ชนิดสัตว์	ปี 2553			ปี 2554			ปี 2555		
	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)
โคเนื้อ	34,667	-	2,518	36,238	4.53	2,808	24,021	-33.71	2,489
โคนม	777	-	35	862	10.94	41	796	-7.66	36
กระบือ	6,142	-	415	6,687	8.87	472	5,780	-13.56	482
สุกรพื้นเมือง	4,579	-	484	7,922	73.01	638	11,231	41.77	884
ไก่พื้นเมือง	306,074	-	7,882	348,091	13.73	9,425	346,701	-0.40	10,793
เป็ดพื้นเมือง	30,870	-	1,188	47,433	53.65	2,425	34,655	-26.94	4,790

หมายเหตุ: เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว (2556)

(3) การประมง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจการประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) เป็นการศึกษาข้อมูลรวมทั้งอำเภอ เฉพาะอำเภอที่มีขอบเขตอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีสภาพการผลิตด้านการประมง ดังนี้

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

จากการศึกษาข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ในช่วงปี 2554-2555 พบว่า ในปี 2555 มีจำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 1,581 ครัวเรือน จำนวนบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 2,003 บ่อ และเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 1,184.25 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 1,166 ครัวเรือน จำนวนบ่อ 1,489 บ่อ และเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 701 ไร่ ตามลำดับ แต่ในปี 2555 ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้ จำนวน 331,924.00 กิโลกรัม มีปริมาณลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 8.70 (ตารางที่ 2-22)

การจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

ในช่วงปี 2554-2555 มีการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ได้แก่ ปลาชุก ปลานิล ปลาช่อน ปลาตะเพียน และปลาหมอ เป็นต้น โดยในปี 2555 มีปริมาณการจับสัตว์น้ำจืด 509,181 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่สามารถจับสัตว์น้ำจืดได้ 302,300 ตัน (ตารางที่ 2-23)

ตารางที่ 2-22 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2554 - 2555

จังหวัด/อำเภอ	ปี 2554					ปี 2555				
	ครัวเรือน	บ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการ จับสัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	ครัวเรือน	บ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการ จับสัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
สระแก้ว										
คลองหาด	28	46	29.00	5,400.00	232,600.00	86	129	68.50	9,952.00	404,220.00
วัฒนานคร	430	695	294.00	304,700.00	14,419,400.00	652	882	588.00	253,990.00	13,554,280.00
อรัญประเทศ	708	748	378.00	53,450.00	2,756,600.00	843	992	527.75	67,982.00	3,114,617.00
รวม	1,166	1,489	701.00	363,550.00	17,408,600.00	1,581	2,003	1,184.25	331,924.00	17,073,117.00

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว (2556)

ตารางที่ 2-23 ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำแนกตามชนิดของสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2554-2555

หน่วย : ตัน

จังหวัด/อำเภอ	ปี 2554							ปี 2555						
	ปลาตุ๊ก	ปลานิล	ปลาช่อน	ปลาตะเพียน	ปลาหมอ	อื่นๆ	รวม	ปลาตุ๊ก	ปลานิล	ปลาช่อน	ปลาตะเพียน	ปลาหมอ	อื่นๆ	รวม
สระแก้ว														
คลองหาด	2,600	3,000	2,000	2,000	200	2,000	11,800	591	4,368	3,000	6,643	2,000	18,979	35,581
วัฒนานคร	52,000	22,000	26,000	2,500	2,500	91,800	196,800	4,500	13,000	16,900	19,100	3,200	335,400	392,100
อรัญประเทศ	55,000	27,500	5,500	1,100	500	4,100	93,700	9,300	7,300	15,600	10,600	5,160	33,540	81,500
รวม	109,600	52,500	33,500	5,600	3,200	97,900	302,300	14,391	24,668	35,500	36,343	10,360	387,919	509,181

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว (2556)

2.3) การอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ดำเนินการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพิงทรัพยากรภายในท้องถิ่นเป็นหลัก โดยสังเกตได้จากอุตสาหกรรมเกษตรเป็นประเภทที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด เป็นการสี ผัด หรือขัดข้าว ในปี 2555 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีโรงงานจำนวน 149 โรงงาน จำนวนเงินลงทุน 4,345,089,429 บาท และมีแรงงานจำนวน 4,999 คน ประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรซึ่งมีจำนวน 64 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 42.95 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 9.48 ของเงินลงทุนทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมบริการ จำนวน 22 โรงงาน อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ จำนวน 19 โรงงาน อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 14 โรงงาน อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก จำนวน 7 โรงงาน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 4 โรงงาน อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ จำนวน 4 โรงงาน อุตสาหกรรมก่อสร้าง จำนวน 3 โรงงาน นอกจากนี้มีอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ จำนวน 12 โรงงาน (ในที่นี้ขอยกตัวอย่างชนิดของประเภทอุตสาหกรรมอื่นๆ 3 อันดับแรก คือ โรงงานห้องเย็น จำนวน 4 โรงงาน อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากภาคการเกษตรเป็นการหั่น ผสม รีดให้เป็นแผ่น หรือตัดแผ่นยางยางธรรมชาติ ซึ่งมีใช้การทำในสวนยางหรือป่า จำนวน 2 โรงงาน และการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเก่าที่ใช้แล้ว จำนวน 2 โรงงาน เป็นต้น)

การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2553-2555 มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่อัตราการขยายตัวไม่มากนัก โดยในปี 2553 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 123 โรงงาน เมื่อถึงปี 2555 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 149 โรงงาน เพิ่มขึ้น 26 โรงงาน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.14 ของปี 2553 ประเภทของโรงงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้านแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมปี 2555 เป็นแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.63 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด รองลงมา คือ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 18.62 อุตสาหกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 16.56 อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ คิดเป็นร้อยละ 15.18 อุตสาหกรรมเกษตร คิดเป็นร้อยละ 7.58 อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 1.32 อุตสาหกรรมก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 0.70 อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ คิดเป็นร้อยละ 0.34 และ อุตสาหกรรมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 13.06 (ตารางที่ 2-24)

ในส่วนของอุตสาหกรรมเกษตร ปี 2555 ส่วนใหญ่เป็นโรงงานสี ผัด หรือขัดข้าว จำนวน 37 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 8.71 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดในอุตสาหกรรมเกษตร มีแรงงานจำนวน 141 คน รองลงมา เป็นโรงงานการปอกหัวพืช หรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแท่ง จำนวน 21 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 13.81 และมีแรงงาน

จำนวน 96 คน โรงงานการต้ม นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช จำนวน 3 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 11.74 และมีแรงงานจำนวน 11 คน โรงงานการป่นหรือบด เมล็ดพืช หรือหัวพืช จำนวน 2 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 0.52 และมีแรงงานจำนวน 6 คน โรงงานทำแป้ง จำนวน 1 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 65.21 และมีแรงงานจำนวน 125 คน (ตารางที่ 2-25)

**ตารางที่ 2-24 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา
ห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553-2555**

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน			เงินลงทุน (บาท)			แรงงาน (คน)		
	ปี			ปี			ปี		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555	2553	2554	2555
อุตสาหกรรมกระดาษ	60	63	64	394,247,506	405,997,506	411,997,506	360	375	379
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	3	3	3	52,507,500	52,507,500	52,507,500	35	35	35
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	13	13	14	1,647,614,000	1,647,614,000	1,867,614,000	831	831	931
อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	16	16	19	241,924,500	241,924,500	285,774,500	647	647	759
อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	3	3	4	143,281,361	143,281,361	150,781,361	1,251	1,251	1,331
อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก	6	6	7	30,053,062	30,053,062	30,253,062	60	60	66
อุตสาหกรรมโลหะและอโลหะ	1	2	4	465,000	915,000	9,115,000	2	9	17
อุตสาหกรรมบริการ	12	19	22	447,881,500	479,716,500	553,116,500	269	532	828
อุตสาหกรรมอื่นๆ	9	10	12	974,200,000	976,180,000	983,930,000	622	636	653
รวม	123	135	149	3,932,174,429	3,978,189,429	4,345,089,429	4,077	4,376	4,999

หมายเหตุ: อุตสาหกรรม ได้แก่ - โรงงานห้องเย็น
- การหัน ผสม รีดให้เป็นแผ่น หรือคัดแผ่นยางธรรมชาติซึ่งมิใช่การทำในสวนยางหรือป่า
- การปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเก่าที่ใช้แล้ว

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2556)

**ตารางที่ 2-25 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมกระดาษในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา
ห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553-2555**

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน			เงินลงทุน (บาท)			แรงงาน (คน)		
	ปี			ปี			ปี		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555	2553	2554	2555
การต้ม นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช	3	3	3	48,350,000	48,350,000	48,350,000	11	11	11
การสี ผีด หรือขัดข้าว	36	37	37	29,405,100	35,905,100	35,905,100	135	141	141
การทำแป้ง	1	1	1	268,685,893	268,685,893	268,685,893	125	125	125
การป่นหรือบด เมล็ดพืช หรือหัวพืช	2	2	2	2,125,000	2,125,000	2,125,000	6	6	6
การปกอกหัวพืช หรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแหง	18	20	21	45,681,513	50,931,513	56,931,513	83	92	96
รวม	60	63	64	394,247,506	405,997,506	411,997,506	360	375	379

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2556)

2.4) ปัญหา ความต้องการและทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

(1) ปัญหาด้านการผลิตพืชและการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

ปัญหาด้านการผลิตพืชของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีปัญหาในการผลิตพืช ดังนี้ (ตารางที่ 2-26)

ข้าว เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 57.30 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ รองลงมา ได้แก่ ปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาศัตรูพืชรบกวน ปัญหาโรคระบาด ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ และปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กตราคา) คิดเป็นร้อยละ 84.31 52.94 39.22 27.45 25.49 19.61 11.76 และ 11.76 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 15.73 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำและปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง รองลงมา ได้แก่ ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาศัตรูพืชรบกวน และปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กตราคา) คิดเป็นร้อยละ 78.57 14.29 7.14 และ 7.14 ตามลำดับ

มันสำปะหลัง เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 44.94 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรตัวอย่างประสบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.50 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิต รองลงมา ได้แก่ ปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ ปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กตราคา) และปัญหาดินเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 90.00 90.00 40.00 10.00 10.00 และ 7.50 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

อ้อยโรงงาน เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 10.11 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาฝนแล้ง/ทิ้งช่วง และปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร รองลงมา ได้แก่ ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ และปัญหาวัชพืชรบกวน คิดเป็นร้อยละ 66.67 66.67 และ 33.33 ตามลำดับ

ยูคาลิปตัส เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 7.87 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนมากประสบปัญหาวัชพืชรบกวน และปัญหาดินเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 57.14 เท่ากัน ตามลำดับ

ตารางที่ 2-26 ปัญหาด้านการผลิตทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะปัญหา	ชนิดพืชที่ประสบปัญหา					เฉลี่ยทั้งลุ่มน้ำ
	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ยูคาลิปตัส	
ปัญหาทางการผลิตทางการเกษตร						
ไม่มีปัญหา	42.70	84.27	55.06	89.89	92.13	72.81
มีปัญหา	57.30	15.73	44.94	10.11	7.87	27.19
ลักษณะของปัญหา						
ราคาผลผลิตตกต่ำ	100.00	100.00	97.50	100.00	-	79.50
ฝนแล้ง/ทิ้งช่วง	84.31	100.00	90.00	100.00	-	74.86
ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	52.94	78.57	90.00	66.67	-	57.64
วัชพืชรบกวน	19.61	14.29	40.00	33.33	57.14	32.87
ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	39.22	-	-	100.00	-	27.84
ปริมาณผลผลิตต่ำ	11.76	-	10.00	66.67	-	17.69
ดินเสื่อมโทรม	1.96	-	7.50	-	57.14	13.32
ศัตรูพืชรบกวน	27.45	7.14	2.50	-	-	7.42
ผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กตรราคา)	11.76	7.14	10.00	-	-	5.78
โรคระบาด	25.49	-	2.50	-	-	5.60
น้ำท่วม	7.84	-	2.50	-	-	2.07
ขาดแคลนเงินลงทุน	5.88	-	-	-	-	1.18
ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	5.88	-	-	-	-	1.18
ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ	1.96	-	2.50	-	-	0.89
ขาดแคลนแรงงาน	3.92	-	-	-	-	0.78
การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก	3.92	-	-	-	-	0.78
คุณภาพผลผลิตต่ำ	1.96	-	-	-	-	0.39

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาด้านการครองชีพ คิดเป็นร้อยละ 7.87 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 71.43 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพ รองลงมา ได้แก่ ปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก และปัญหาราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูง คิดเป็นร้อยละ 57.14 และ 42.86 ตามลำดับ (ตารางที่ 2-27)

ตารางที่ 2-27 ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะปัญหา	ร้อยละ
ปัญหาด้านการครองชีพ	
ไม่มีปัญหา	92.13
มีปัญหา	7.87
ลักษณะปัญหา	
รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย	71.43
การคมนาคมไม่สะดวก	57.14
ราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูง	42.86

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(2) ความต้องการความช่วยเหลือของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า ความต้องการของครัวเรือนเกษตรกรที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเหลือนั้น แบ่งความต้องการความช่วยเหลือออกเป็น 2 ประการ คือ ความต้องการด้านการผลิตทางการเกษตรและความต้องการด้านการครองชีพ สำหรับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือและส่งเสริมด้านการผลิตทางการเกษตรเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 82.02 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยต้องการให้ประกันราคาพืชผลเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.67

ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการผลิต รองลงมา ได้แก่ ต้องการให้จัดหาปัจจัยการผลิตราคาต่ำ ต้องการให้ประกันรายได้เกษตรกร ต้องการให้จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ตื้นเขิน และต้องการให้ส่งเสริมและแนะนำการปรับปรุงบำรุงดิน คิดเป็นร้อยละ 78.08 52.05 20.55 19.18 และ 13.70 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการผลิต ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นความต้องการอื่นๆ (ตารางที่ 2-28)

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพจากภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 5.62 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการครองชีพ โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้จัดสร้างและซ่อมแซมถนน และต้องการให้จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค (ตารางที่ 2-28)

ตารางที่ 2-28 ความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

ห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะความต้องการ	ร้อยละ
ความต้องการด้านการผลิตทางการเกษตร	
ไม่ต้องการ	17.98
ต้องการ	82.02
ลักษณะของความต้องการ	
ประกันราคาพืชผลเกษตร	87.67
จัดหาปัจจัยการผลิตราคาต่ำ	78.08
ประกันรายได้เกษตรกร	52.05
จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	20.55
ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ตื้นเขิน	19.18
ส่งเสริมและแนะนำการปรับปรุงบำรุงดิน	13.70
ปรับปรุงหรือซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้	9.59
จัดหาพันธุ์	9.59
จัดหาแหล่งเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ	8.22
จัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตให้แก่เกษตรกร	5.48

ตารางที่ 2-28(ต่อ)

ลักษณะความต้องการ	ร้อยละ
ส่งเสริมและแนะนำเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินและน้ำ	4.11
ส่งเสริมและแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์	4.11
ส่งเสริมและแนะนำการทำปุ๋ยและสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชใช้เอง	1.37
จัดสรรที่ดินทำกิน	1.37
ความต้องการด้านการครองชีพ	
ไม่ต้องการ	94.38
ต้องการ	5.62
ลักษณะของความต้องการ	
จัดสร้างและซ่อมแซมถนน	80.00
จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค	20.00

หมายเหตุ : เกษตรกรตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐฯ หลายด้าน

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(3) ทศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดำเนินการศึกษาไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกในปัจจุบัน ในแง่ของวิธีการหรือแนวคิดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้ได้รับผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน คิดเป็นร้อยละ 69.66 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด วิธีการรองลงมา ได้แก่ การเพิ่มปริมาณปุ๋ยเคมี การเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์ การลงทุนจัดหาแหล่งน้ำ และการเปลี่ยนพื้นที่ปลูกใหม่ คิดเป็นร้อยละ 56.18 25.84 13.48 และ 2.25 ตามลำดับ สำหรับความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร โดยให้เหตุผลว่า เกษตรกรไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 69.66 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ รองลงมาให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพหลักของครัวเรือน เกษตรกรมีพื้นที่ดินอยู่แล้ว สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชชนิดอื่น ธรรมชาติ และมีสภาพพื้นที่เหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 52.81 24.72 22.47 4.49 และ 1.12 ตามลำดับ (ตารางที่ 2-29)

ตารางที่ 2-29 ทัศนคติทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ปีการผลิต 2555/56

ทัศนคติ	ร้อยละ
ความคิดเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช	
ไม่เปลี่ยน	100.00
เปลี่ยน	-
แนวคิดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	
ปรับปรุงบำรุงดิน	69.66
เพิ่มปุ๋ยเคมี	56.18
เพิ่มปุ๋ยอินทรีย์	25.84
ลงทุนจัดหาแหล่งน้ำ	13.48
เปลี่ยนพื้นที่ปลูกใหม่	2.25
วางแผนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพนอกการเกษตร	
เปลี่ยน	-
ไม่เปลี่ยน	100.00
ไม่มีความเห็น/ไม่แน่ใจ	-
กรณีไม่เปลี่ยน สาเหตุเพราะ	
ไม่มีความรู้ในอาชีพอื่น	69.66
เป็นอาชีพหลักของครัวเรือน	52.81
มีพื้นที่ดินอยู่แล้ว	24.72
สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชชนิดอื่น	22.47
ชราภาพ	4.49
สภาพพื้นที่เหมาะสมดีแล้ว	1.12

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.4.3 กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

1) ด้านสังคม

1.1) เขตการปกครอง

กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) มีพื้นที่ครอบคลุม 2 จังหวัด คือ พื้นที่บางส่วนในอำเภอขลุง เขาคิชฌกูฏ โป่งน้ำร้อน สอยดาว จังหวัดจันทบุรี อำเภอลองหาด อัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวม 6 อำเภอ 19 ตำบล โดยมีเนื้อที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) 1,539.25 ตารางกิโลเมตร หรือ 962,034 ไร่

1.2) ประชากรและโครงสร้างประชากร

(1) จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากร

การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม หรือวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่ต่างๆ จำเป็นต้องพิจารณาตัวแปรด้านสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทรัพยากรในเขตพื้นที่นั้นๆ และตัวแปรสำคัญที่นำมาพิจารณาตัวแปรหนึ่ง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดำเนินการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงในระยะที่ผ่านมา ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์และคาดประมาณแนวโน้มในอนาคตว่าจะเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้นเท่าไร เพราะถ้าประชากรเพิ่มมากขึ้นย่อมหมายถึงความต้องการใช้ทรัพยากรในอนาคตที่จะต้องเพิ่มขึ้น รวมถึงความต้องการใช้ทรัพยากรที่ดินเพื่อการผลิตอาหารที่จะต้องเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งหากการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของประชากรในพื้นที่ ก็จะทำให้โครงการต่างๆ ประสบผลสำเร็จตามไปด้วย ซึ่งจำนวนประชากรในพื้นที่ดำเนินการศึกษาตามหลักฐานกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2554 พบว่า

กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) มีจำนวนประชากร 91,361 คน เป็นเพศชาย 46,653 คน และเพศหญิง 44,708 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 26,230 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 65,132 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 32,761 ครัวเรือน มีสมาชิกต่อครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 59 คนต่อตารางกิโลเมตร จากจำนวนประชากรในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในช่วง 5 ปี พบว่า ตั้งแต่ปี 2553-2555 พบว่า ในปี 2552 ประชากรมีแนวโน้มลดลงจากปี 2551 ร้อยละ 3.26 แต่หลังจากปี 2553-2555 ประชากรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.85 1.85 และ 1.03 จากปีก่อนหน้า ตามลำดับ (ตารางที่ 2-30)

ตารางที่ 2-30 จำนวนประชากร ครัวเรือน ขนาดครัวเรือน และความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) ปี 2551-2555

รายการ	ปี														
	2551			2552			2553			2554			2555		
	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม
ประชากร (คน)	14,863	76,151	91,014	24,548	63,498	88,045	24,725	64,066	88,791	25,899	64,535	90,434	26,230	65,132	91,361
ชาย	7,469	38,637	46,106	12,776	32,191	44,967	12,838	32,489	45,328	13,478	32,717	46,195	13,640	33,013	46,653
หญิง	7,394	37,514	44,908	11,772	31,307	43,079	11,887	31,576	43,464	12,421	31,818	44,238	12,589	32,119	44,708
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-	-	-	65.17	-16.62	-3.26	0.72	0.89	0.85	4.75	0.73	1.85	1.28	0.93	1.03
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	5,050	25,203	30,253	8,197	21,583	29,781	8,453	22,156	30,610	9,253	22,672	31,925	9,554	23,206	32,761
ขนาดครัวเรือน (คน : ครัวเรือน)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
ความหนาแน่น (คน : ตร.กม.)			59			57			58			59			59
พื้นที่ในลุ่มน้ำ (ตร.กม.)			1,539.25			1,539.25			1,539.25			1,539.25			1,539.25

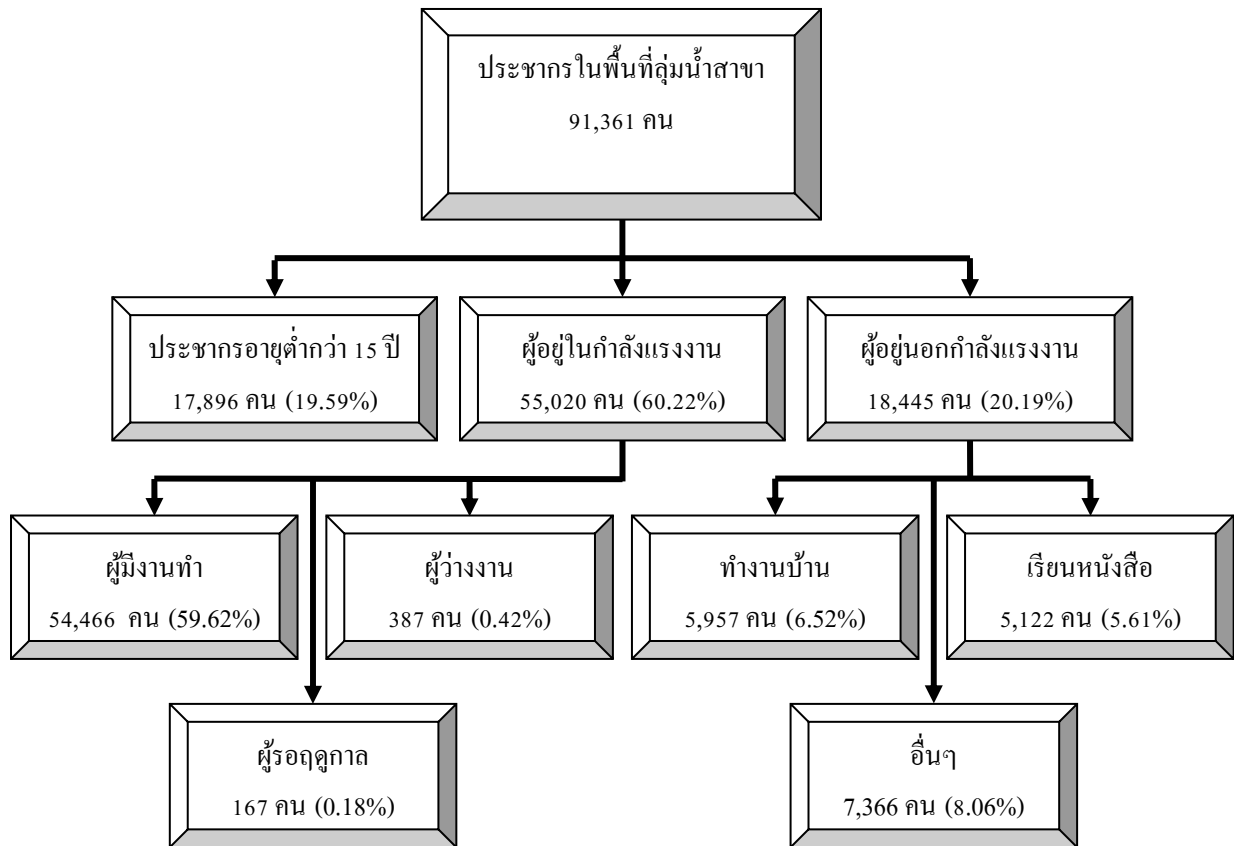
ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2556)

(2) การคาดประมาณประชากร

จากจำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา คือ ตั้งแต่ปี 2551-2555 เมื่อนำมาคำนวณหาอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรในลุ่มน้ำสาขา พบว่า มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 2.05 สามารถนำมาคำนวณเพื่อคาดประมาณแนวโน้มของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในอนาคตอีก 5 ปี ข้างหน้า คือ ในปี 2560 จำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) จะมีประมาณ 100,726 คน

(3) โครงสร้างประชากร

จากจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ทั้งหมด 91,361 คน พบว่า มีประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงาน 55,020 คน หรือ ร้อยละ 60.22 ของประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ทั้งหมด สำหรับผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานนั้นเป็นผู้มีงานทำ 54,466 คน เป็นผู้ว่างงาน 387 คน และเป็นผู้รอฤดูกาล 167 คน ส่วนประชากรที่อยู่นอกกำลังแรงงานคือ ผู้ที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวน 18,445 หรือ ร้อยละ 20.19 สำหรับผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงานนั้น เป็นผู้ทำงานบ้าน 5,957 คน กำลังเรียนหนังสือ 5,122 คน และอื่นๆ 7,366 คน นอกจากนี้มีประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) จำนวน 17,896 คน หรือ ร้อยละ 19.59 (รูปที่2-9)

รูปที่ 2-9 โครงสร้างประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) ปี 2555

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2556)

2) ด้านเศรษฐกิจ

2.1) ลักษณะการถือครองที่ดินและลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 56.20 ไร่ต่อครัวเรือน โดยลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินของตนเอง ส่วนลักษณะการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ไม่ผล/ไม่ขึ้นต้น เฉลี่ย 25.59 ไร่ต่อครัวเรือน หรือร้อยละ 45.53 ของพื้นที่ถือครองทั้งหมด รองลงมา เป็นที่ไร่ ที่นา และที่อยู่อาศัย หรือเฉลี่ย 21.77 7.75 และ 1.09 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ (ตารางที่ 2-31 และ 2-32)

ตารางที่ 2-31 ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703)
ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะการถือครองที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่/คร่าวเรือน)	ร้อยละ
ของตนเอง	56.02	99.69
เช่า	0.18	0.31
รวม	56.20	100.00

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ตารางที่ 2-32 ลักษณะการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703)
ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่/คร่าวเรือน)	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย	1.09	1.94
ที่นา	7.75	13.80
ที่ไร่	21.77	38.73
ที่ไม่ผล/ไม่ยืนต้น	25.59	45.53
รวม	56.20	100.00

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.2) สภาพการผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) ขึ้นอยู่กับการผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2556 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด 530,698 ไร่ หรือร้อยละ 55.16 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 178,935 ไร่ หรือร้อยละ 18.60 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา อันดับสอง คือ พื้นที่นา 63,232 ไร่ หรือร้อยละ 6.57 และอันดับสาม คือ พื้นที่ปลูกข้าวโพด 23,451 ไร่ หรือร้อยละ 2.44 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ (ตารางที่ 2-3)

(1) การผลิตพืช

ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2553-2555 มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพาราและลำไย จากการที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ดังนั้น ราคาพืชผลทางการเกษตรจึงเป็นตัวชี้วัดถึงฐานะความเป็นอยู่ของประชากร ทั้งนี้ เพราะอำนาจซื้อของเกษตรกรจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับราคาลินค้าเกษตรในช่วงขณะนั้น และเป็นข้อบ่งชี้ถึงสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของกลุ่มน้ำสาขานั้นด้วย สำหรับสภาพการผลิตและการตลาดของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีดังนี้ (ตารางที่ 2-33)

ข้าว ในลุ่มน้ำสาขา มีการผลิตข้าวเจ้าในปี ข้าวเจ้านาปรัง และข้าวเหนียวนาปี โดยพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยของข้าวเจ้านาปีในปี 2553 เป็น 220,788 ไร่ 213,363 ไร่ 90,419 ตัน และ 424 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ในปีการผลิต 2554 สภาพการผลิตข้าวเจ้านาปี มีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.32 2.19 15.15 และ 13.21 ตามลำดับ และในปี 2555 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.80 6.75 12.09 และ 5.00 ตามลำดับ ส่วนสภาพการผลิตข้าวเจ้านาปรัง ในปีการผลิต 2553 พบว่า พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 9,835 ไร่ 9,835 ไร่ 4,758 ตัน และ 484 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ แต่ในปีการผลิต 2554 และ 2555 พบว่า การผลิตข้าวเจ้านาปรัง มีแนวโน้มลดลงจากปีการผลิต 2553 ขณะที่สภาพการผลิตของข้าวเหนียวนาปี ในปีการผลิต 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2553 ยกเว้น ผลผลิตเฉลี่ยซึ่งมีแนวโน้มลดลง และในปีการผลิต 2555 การผลิตข้าวเหนียวนาปี มีแนวโน้มลดลงจากปีการผลิต 2554 เพียงเล็กน้อย โดยพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตรวม ลดลงร้อยละ 42.37 38.95 และ 32.51 ตามลำดับ แต่ผลผลิตเฉลี่ยกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.61 โดยพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ ชัยนาท 1 และข้าวดอกมะลิ 105

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ราคาข้าวเจ้านาปีที่เกษตรกรขายได้ ในปีการผลิต 2553-2555 เท่ากับ 10,535 11,671 และ 11,245 บาทต่อตัน ตามลำดับ ส่วนราคาข้าวเจ้านาปรังที่เกษตรกรขายได้ เท่ากับ 8,042 8,447 และ 10,172 บาทต่อตัน ตามลำดับ และข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาวความชื้น 14-15% ในปี 2554 ราคา 13,614 บาทต่อตัน และในปี 2555 ราคา 12,300 บาทต่อตัน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในปีการผลิต 2553 พบว่า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีพื้นที่เพาะปลูก 42,764 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 42,432 ไร่ ผลผลิตรวม 47,856 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 1,128 กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะที่ปีการผลิต 2554 การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีพื้นที่ปลูก 65,492 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 65,430 ไร่ ผลผลิตรวม 65,368 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 999 กิโลกรัมต่อไร่ แต่ในปีการผลิต 2555 พบว่า สภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มลดลงจากปีการผลิต 2554 ทั้งในเรื่องของพื้นที่ปลูก

พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย โดยลดลงร้อยละ 19.67 19.59 22.89 และ 4.11 ตามลำดับ พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ CP888 และ 919

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปี 2553 ราคาของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ คือ 8.13 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในปี 2554 ราคาของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีแนวโน้มลดลงเป็น 7.63 บาทต่อกิโลกรัม และในปี 2555 ราคากลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 9.34 บาทต่อกิโลกรัม

มันสำปะหลัง มันสำปะหลังที่ปลูกในกลุ่มน้ำสาขา ในปีการผลิต 2554 พบว่ามีพื้นที่ปลูก 727,663 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 708,094 ไร่ ผลผลิตรวม 2,941,740 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 4,154 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่ในปีการผลิต 2555 พบว่า สภาพการผลิตมันสำปะหลังมีแนวโน้มลดลงทั้งในเรื่องของพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ย โดยลดลงร้อยละ 5.15 4.59 20.02 และ 16.17 ตามลำดับ พันธุ์มันสำปะหลังที่นิยมปลูก คือ ระยอง 5 เกษตรศาสตร์ และหัวขง 60

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ในปีการผลิต 2555 มันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ราคา 2.09 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งราคามีแนวโน้มลดลงจากปี 2554 ซึ่งขายได้ 2.68 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจีนชะลอการนำเข้ามันเส้นใย เพราะปัญหาฝุ่นมันเส้น ประกอบกับการดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังล่าช้าและเปิดจุดรับจำหน่ายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

ยางพารา ในปีการผลิต 2553 ยางพาราที่ปลูกในกลุ่มน้ำสาขา มีพื้นที่ปลูก 712,759 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 576,368 ไร่ ผลผลิตรวม 150,904 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 262 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีการผลิต 2554 และ 2555 พบว่า พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตรวมของยางพารามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปีการผลิต 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.15 1.32 และ 1.00 จากปีการผลิต 2553 ตามลำดับ และในปี 2555 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.69 5.00 และ 4.77 จากปีการผลิต 2553 ตามลำดับ แต่ผลผลิตเฉลี่ยในปี 2554 และ 2555 มีแนวโน้มเล็กน้อยลดลงจากปี 2553 โดยลดลงร้อยละ 0.38 เท่ากัน พันธุ์ยางพาราที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ RRIM600

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ราคา ยางพาราในปี 2553 เท่ากัน 103 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ในปี 2554 ราคายางพารามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นเป็น 124 บาทต่อกิโลกรัม อย่างไรก็ตาม ในปี 2555 ราคายางพาราลดลง เนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่ซบเซารวมทั้งการเกิดสึนามิในญี่ปุ่น เมื่อเดือนมีนาคม และอุทกภัยครั้งใหญ่ของไทยเมื่อปี 2554 จึงส่งผลให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ลดลงเหลือ 87.15 บาทต่อกิโลกรัม

ลำไย ในปีการผลิต 2553 ลำไยที่ปลูกในกลุ่มน้ำสาขา พบว่า มีพื้นที่ปลูก 115,555 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 97,628 ไร่ ผลผลิตรวม 205,251 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 2,102 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่ในปีการผลิต 2554 พบว่า พื้นที่ปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.63 และ 5.07 ตามลำดับ แต่ผลผลิตรวมและผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 4.49 และ 9.09 ตามลำดับ แต่ในปีการผลิต 2555 พบว่า ทั้งพื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 14.18 1.81 2.77 และ 0.95 ตามลำดับ พันธุ์ลำไยที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ อีตอ

ภาวะการตลาด จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ราคา ลำไยเกรด A ที่เกษตรกรขายได้ในไร่นา ในปี 2553-2555 เท่ากับ 29.22 24.33 และ 24.24 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ และราคาขายส่งลำไยพันธุ์อีตอในตลาดกรุงเทพ พบว่า มีราคาที่สูงกว่า คือ 33.33 32.60 และ 32.18 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

ตารางที่ 2-33 สภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนกลาง (1703) ปีการผลิต 2553-2555

ชนิดพืช	ปี 2553				ปี 2554				ปี 2555			
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)
ข้าว	230,913	223,488	95,351	427	214,137	211,525	77,865	368	231,678	230,252	102,402	445
ข้าวเจ้านาปี	220,788	213,363	90,419	424	211,248	208,698	76,718	368	229,167	227,767	101,353	445
ข้าวเจ้านาปรัง	9,835	9,835	4,758	484	1,959	1,949	741	380	1,975	1,949	775	398
ข้าวเหนียนาปี	290	290	174	600	930	878	406	462	536	536	274	511
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	42,764	42,432	47,856	1,128	65,492	65,430	65,368	999	52,611	52,611	50,403	958
มันสำปะหลัง	N/A	N/A	N/A	N/A	727,663	708,094	2,941,740	4,154	690,193	675,567	2,352,899	3,483
ยางพารา	712,759	576,368	150,904	262	728,078	583,966	152,414	261	760,416	605,164	158,098	261
ลำไย	115,555	97,628	205,251	2,102	125,533	102,579	196,029	1,911	131,936	99,395	210,929	2,122

หมายเหตุ : 1. ข้อมูลการเพาะปลูกข้าวเป็นข้อมูลระดับอำเภอ ส่วนพืชอื่นๆ เป็นข้อมูลระดับจังหวัดที่มีขอบเขตอยู่ในลุ่มน้ำสาขาตอนกลาง (1703) ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและสระแก้ว

2. มันสำปะหลัง ปีการผลิต 2553 ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรีและสำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(2) การปลูกสัตว์

การผลิตทางด้านปศุสัตว์ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง มีสัตว์เศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ สุกร ไก่ และเป็ด ซึ่งการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจดังกล่าวจะกระจายอยู่ทั่วไป ในอำเภอที่มีขอบเขตอยู่ในพื้นที่ดำเนินการศึกษา รายละเอียดของการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ มีดังนี้ (ตารางที่ 2-34 และภาคผนวกที่ 3)

โคเนื้อ มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 17,297 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 12,395 ตัว หรือร้อยละ 71.66 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 17,612 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 1.82 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 12,462 ตัว หรือร้อยละ 70.76 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 11,488 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 34.77 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 6,810 ตัว หรือร้อยละ 59.28 ของจำนวนโคเนื้อที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703)

โคนม ในปี 2553 มีการเลี้ยงโคนมจำนวน 12,739 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 12,395 ตัว หรือร้อยละ 97.30 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงโคนมจำนวน 12,759 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2553 ร้อยละ 0.16 อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 12,462 ตัว หรือร้อยละ 97.67 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงโคนมจำนวน 7,182 ตัว ซึ่งมีปริมาณลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 43.71 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 6,810 ตัว หรือร้อยละ 94.82 ของจำนวนโคนมที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703)

กระบือ ในปี 2553 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 482 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 273 ตัว หรือร้อยละ 56.64 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 526 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 9.13 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 263 ตัว หรือร้อยละ 50.00 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงกระบือจำนวน 539 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 2.47 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 236 ตัว หรือร้อยละ 43.78 ของจำนวนกระบือที่ถูกเลี้ยงในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาบตอนล่าง (1703)

สุกรพื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอในปี 2553 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง จำนวน 15,165 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 11,700 ตัว หรือร้อยละ 77.15 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจำนวน 15,372 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 1.36 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 9,126 ตัว หรือร้อยละ 59.37 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจำนวน 15,320 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 0.34 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 9,126 ตัว หรือร้อยละ 59.57 ของจำนวนสุกรพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

ไก่พื้นเมือง มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 158,510 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 74,724 ตัว หรือร้อยละ 47.14 ของจำนวนไก่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 165,461 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 4.39 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 82,082 ตัว หรือร้อยละ 49.61 ของจำนวนไก่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ในปี 2555 มีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองจำนวน 173,940 ตัว ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 5.12 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 86,240 ตัว หรือร้อยละ 49.58 ของจำนวนไก่พื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

ไก่เนื้อ มีการเลี้ยงกระจายไปในทุกอำเภอ ในปี 2553 มีการเลี้ยงไก่เนื้อจำนวน 60,146 ตัว โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 34,000 ตัว หรือร้อยละ 56.53 ของจำนวนไก่เนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงไก่เนื้อจำนวน 15,393 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2553 ร้อยละ 74.70 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 15,000 ตัว หรือร้อยละ 97.45 ของจำนวนไก่เนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงไก่เนื้อจำนวน 25,506 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 65.67 อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 25,001 ตัว หรือร้อยละ 98.02 ของจำนวนไก่เนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

ไก่ไข่ ในปี 2553 มีการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 23,479 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 18,234 ตัว หรือร้อยละ 77.66 ของจำนวนไก่ไข่ที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงไก่ไข่จำนวน 27,990 ตัว ซึ่งปริมาณ

การเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 19.21 โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 22,364 ตัว หรือร้อยละ 79.90 ของจำนวนไก่ไข่ที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 29,948 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 7.00 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 22,367 ตัว หรือร้อยละ 74.69 ของจำนวนไก่ไข่ที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

เปิดพื้นเมือง ในปี 2553 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 21,564 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 12,337 ตัว หรือร้อยละ 57.21 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 34,271 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 58.93 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 32,106 ตัว หรือร้อยละ 93.68 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงเปิดพื้นเมือง จำนวน 20,599 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 39.89 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 18,314 ตัว หรือร้อยละ 88.91 ของจำนวนเปิดพื้นเมืองที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

เปิดเทศ ยังไม่ค่อยนิยมเลี้ยงกันแพร่หลาย ในปี 2553 มีการเลี้ยงเปิดเทศ จำนวน 2,449 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 2,169 ตัว หรือร้อยละ 88.57 ของจำนวนเปิดเทศที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงเปิดเทศจำนวน 1,879 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงลดลงจากปี 2553 ร้อยละ 23.27 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 994 ตัว หรือร้อยละ 52.90 ของจำนวนเปิดเทศที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงเปิดเทศ จำนวน 1880 ตัว ซึ่งมีจำนวนการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 0.05 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 994 ตัว หรือร้อยละ 52.87 ของจำนวนเปิดเทศที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

เปิดเนื้อ ยังไม่ค่อยนิยมเลี้ยงกันแพร่หลาย ในปี 2553 มีการเลี้ยงเปิดเนื้อ จำนวน 994 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 853 ตัว หรือร้อยละ 85.81 ของจำนวนเปิดเนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงเปิดเนื้อ จำนวน 1,756 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 76.66 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1,484 ตัว หรือร้อยละ 84.51 ของจำนวนเปิดเนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงเปิดเนื้อจำนวน 1,844 ตัว ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้น

จากปี 2554 ร้อยละ 5.01 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 1,484 ตัว หรือร้อยละ 80.48 ของจำนวนเป็ดเนื้อที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

เป็ดไข่ ยังไม่ค่อยนิยมเลี้ยงกันแพร่หลาย ในปี 2553 มีการเลี้ยงเป็ดไข่ จำนวน 336 ตัว อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 241 ตัว หรือร้อยละ 71.73 ของจำนวนเป็ดไข่ที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2554 มีการเลี้ยงเป็ดไข่ จำนวน 770 ตัว ซึ่งปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้นจากปี 2553 มากกว่าร้อยละแปดสิบ โดยอำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 623 ตัว หรือร้อยละ 80.91 ของจำนวนเป็ดไข่ที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ในปี 2555 มีการเลี้ยงเป็ดไข่จำนวน 770 ตัว ซึ่งมีปริมาณการเลี้ยงเท่ากับในปี 2554 อำเภอที่มีการเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 623 ตัว หรือร้อยละ 80.91 ของจำนวนเป็ดไข่ที่ถูกเลี้ยงในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

ตารางที่ 2-34 ปริมาณปศุสัตว์ที่สำคัญ อัตราการเปลี่ยนแปลงและเกษตรกรผู้เลี้ยง ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2553-2555

ชนิดสัตว์	ปี 2553			ปี 2554			ปี 2555		
	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (%)	จำนวน เกษตรกร (ราย)
โคเนื้อ	17,297	-	1,455	17,612	1.82	1578	11,488	-34.77	1312
โคนม	12,739	-	1026	12,759	0.16	1099	7,182	-43.71	896
กระบือ	482	-	62	526	9.13	75	539	2.47	87
สุกรพื้นเมือง	15,165	-	285	15,372	1.36	337	15,320	-0.34	347
ไก่พื้นเมือง	158,510	-	5361	165,461	4.39	5848	173,940	5.12	6,539
ไก่เนื้อ	60,146	-	30	15,396	-74.40	30	25,506	65.67	30
ไก่ไข่	23,479	-	51	27,990	19.21	54	29,948	7.00	124
เป็ดพื้นเมือง	21,564	-	661	34,271	58.93	1,717	20,599	-39.89	1,144
เป็ดเทศ	2,449	-	126	1,879	-23.27	128	1,880	0.05	134
เป็ดเนื้อ	994	-	32	1,756	76.66	36	1,844	5.01	46
เป็ดไข่	336	-	49	770	129.17	48	770	0.00	48

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

ที่มา : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(3) การประมง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจการประมงในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) เป็นการศึกษาข้อมูลรวมทั้งอำเภอ เฉพาะอำเภอที่มีขอบเขตอยู่ในพื้นที่ ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) มีสภาพการผลิตด้านการประมง ดังนี้

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

จากการศึกษาข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาป ตอนล่าง (1703) ในช่วงปี 2554-2555 พบว่า ในปี 2555 จำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำนวน บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เท่ากับ 1,343 ราย 2,006 บ่อ และ 2,116.25 ไร่ ตามลำดับ โดยจำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ลดลงจากปี 2554 ร้อยละ 19.92 แต่จำนวนบ่อเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดและเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 9.34 และ 38.23 ตามลำดับ ส่วนปริมาณ การจับสัตว์น้ำจืด พบว่า ในปี 2554 สามารถจับสัตว์น้ำจืดได้ 142,435.00 กิโลกรัม ขณะที่ในปี 2555 สามารถจับสัตว์น้ำจืดได้เพิ่มขึ้น โดยสามารถจับสัตว์น้ำจืดได้ 236,331.00 กิโลกรัม (ตารางที่ 2-35)

การจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

ในช่วงปี 2554-2555 มีการจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ สาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) ได้แก่ ปลานิล ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลาช่อน และปลาหมอ เป็นต้น โดยในปี 2555 มีปริมาณการจับสัตว์น้ำจืด 275,478.00 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่สามารถจับสัตว์น้ำจืดได้ 189,085.00 ตัน (ตารางที่ 2-36)

ตารางที่ 2-35 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) ปี 2554 - 2555

จังหวัด/อำเภอ	ปี 2554					ปี 2555				
	ครัวเรือน	บ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการจับ สัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	ครัวเรือน	บ่อ	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณการจับ สัตว์น้ำจืด (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)
จันทบุรี										
ขลุง	306	306	293.00	16,500.00	660,000.00	18	151	161.00	84,900.00	3,414,000.00
เขาคิชฌกูฏ	49	58	85.00	21,715.00	868,600.00	43	58	108.00	26,487.00	1,039,590.00
โป่งน้ำร้อน	366	401	240.00	30,000.00	1,200,000.00	209	401	745.00	30,000.00	1,164,000.00
สอยดาว	220	275	506.00	15,370.00	614,800.00	144	275	506.00	17,010.00	648,540.00
สระแก้ว										
คลองหาด	28	46	29.00	5,400.00	232,600.00	86	129	68.50	9,952.00	404,220.00
อรัญประเทศ	708	748	378.00	53,450.00	2,756,600.00	843	992	527.75	67,982.00	3,114,617.00
ผลรวมทั้งหมด	1,677	1,834	1,531.00	142,435.00	6,332,600.00	1,343	2,006	2,116.25	236,331.00	9,784,967.00

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703)

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดจันทบุรีและสระแก้ว กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ตารางที่ 2-36 ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำแนกตามชนิดของสัตว์น้ำจืด ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) ปี 2553-2555

หน่วย : ตัน

จังหวัด/อำเภอ	2554							2555						
	ปลาชนิด	ปลาดุก	ปลาตะเพียน	ปลาช่อน	ปลาหมอ	อื่นๆ	รวม	ปลาชนิด	ปลาดุก	ปลาตะเพียน	ปลาช่อน	ปลาหมอ	อื่นๆ	รวม
จันทบุรี														
ขลุ้ง	7,000.00	7,000.00	1,550.00	500.00	*	450.00	16,500.00	20,000.00	40,000.00	5,000.00	4,000.00	*	15,900.00	84,900.00
เขาคิชฌกูฏ	8,900.00	10,500.00	1,000.00	200.00	155.00	960.00	21,715.00	9,000.00	15,000.00	1,000.00	200.00	200.00	1,087.00	26,487.00
โป่งน้ำร้อน	12,000.00	15,000.00	2,000.00	200.00	100.00	700.00	30,000.00	12,000.00	15,000.00	2,000.00	200.00	100.00	700.00	30,000.00
สอยดาว	6,780.00	6,430.00	2,100.00	*	*	60.00	15,370.00	7,000.00	7,410.00	2,100.00	*	*	500.00	17,010.00
สระแก้ว														
คลองหาด	3,000.00	2,600.00	2,000.00	2,000.00	200.00	2,000.00	11,800.00	4,368.00	591.00	6,643.00	3,000.00	2,000.00	18,979.00	35,581.00
อรัญประเทศ	27,500.00	55,000.00	1,100.00	5,500.00	500.00	4,100.00	93,700.00	7,300.00	9,300.00	10,600.00	15,600.00	5,160.00	33,540.00	81,500.00
รวมทั้งหมด	65,180.00	96,530.00	9,750.00	8,400.00	955.00	8,270.00	189,085.00	59,668.00	87,301.00	27,343.00	23,000.00	7,460.00	70,706.00	275,478.00

หมายเหตุ : 1. เป็นข้อมูลรวมทั้งอำเภอที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703)

2. * ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดจันทบุรีและสระแก้ว กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

2.3) การอุตสาหกรรม

ภาคการอุตสาหกรรมในพื้นที่ดำเนินการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพิงทรัพยากรภายในท้องถิ่นเป็นหลัก โดยสังเกตได้จากอุตสาหกรรมเกษตรเป็นประเภทที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด โดยเป็นโรงงานประเภทการปอกหัวพืชหรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแท่ง เป็นต้น ในปี 2555 คุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) มีโรงงานจำนวน 117 โรงงาน จำนวนเงินลงทุน 2,303,205,621 บาท และมีแรงงานจำนวน 1,433 คน ประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร ซึ่งมีจำนวน 65 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 55.56 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 60.46 ของเงินลงทุนทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ จำนวน 23 โรงงาน อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 8 โรงงาน อุตสาหกรรมก่อสร้าง จำนวน 7 โรงงาน อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก จำนวน 6 โรงงาน อุตสาหกรรมบริการ จำนวน 2 โรงงาน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม จำนวน 1 โรงงาน นอกจากนี้มีอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ จำนวน 5 โรงงาน (ในที่นี้ขอยกตัวอย่างชนิดของประเภทอุตสาหกรรมอื่นๆ 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงงานห้องเย็น จำนวน 2 โรงงาน อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากภาคการเกษตรเป็นการทำยางแผ่นรมควัน การทำยางเครป ยางแท่ง ยางน้ำ หรือการทำยางให้เป็นรูปแบบอื่นใดที่คล้ายคลึงกันจากยางธรรมชาติ จำนวน 1 โรงงาน และ การทำร่ม ดอกไม้เทียม ซิป กระจุม ไม้กวาด แปรง ตะเกียง หรือไฟแช็ก จำนวน 1 โรงงาน เป็นต้น)

การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2553-2555 มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่อัตราการขยายตัวไม่มากนัก โดยในปี 2553 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 109 โรงงาน เมื่อถึงปี 2555 มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 117 โรงงาน เพิ่มขึ้น 8 โรงงาน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.00 ของปี 2553 ประเภทของโรงงานที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก ด้านแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม ในปี 2555 เป็นแรงงานที่ประกอบอาชีพอยู่ในอุตสาหกรรมเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.52 ของจำนวนแรงงานทั้งหมด รองลงมา คือ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ คิดเป็นร้อยละ 20.24 อุตสาหกรรมก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.70 อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 5.16 อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก คิดเป็นร้อยละ 4.82 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม คิดเป็นร้อยละ 3.84 อุตสาหกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 0.49 และนอกจากนี้เป็นแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2.23 (ตารางที่ 2-37)

ในส่วนของอุตสาหกรรมเกษตร พบว่า ในปี 2555 ส่วนใหญ่เป็นโรงงานการปอกหัวพืช หรือทำหัวพืชให้เป็นเส้น แวน หรือแท่ง จำนวน 35 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 10.95 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดในอุตสาหกรรมเกษตร มีแรงงานจำนวน 200 คน รองลงมา เป็นโรงงานการต้ม นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช จำนวน 11 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ

8.55 และมีแรงงาน จำนวน 62 คน โรงงานสีฝัด หรือขัดข้าว จำนวน 10 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 0.07 ของจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดในอุตสาหกรรมการเกษตร มีแรงงานจำนวน 17 คน โรงงานการกะเทาะเมล็ด หรือเปลือกเมล็ดพืช จำนวน 5 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 1.61 และมีแรงงานจำนวน 17 คน โรงงานทำแป้ง จำนวน 3 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 73.08 และมีแรงงานจำนวน 414 คน โรงงานการผสมแป้งหรือเมล็ดพืช จำนวน 1 โรงงาน มีสัดส่วนการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 5.75 และมีแรงงานจำนวน 100 คน (ตารางที่ 2-38)

**ตารางที่ 2-37 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา
ตอนกลาง (1703) ปี 2553-2555**

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน ปี			เงินลงทุน (บาท) ปี			แรงงาน (คน) ปี		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555	2553	2554	2555
อุตสาหกรรมการเกษตร	63	64	65	1,365,249,421	1,367,449,421	1,392,449,421	789	794	810
อุตสาหกรรมก่อสร้าง	7	7	7	116,469,000	116,469,000	116,469,000	96	96	96
อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	7	7	8	264,400,000	264,400,000	268,600,000	64	64	74
อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	23	23	23	78,220,400	78,220,400	78,220,400	290	290	290
อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	1	1	1	4,233,000	4,233,000	4,233,000	55	55	55
อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก	1	2	6	600,000	22,800,000	95,876,800	6	20	69
อุตสาหกรรมบริการ	2	2	2	155,007,000	155,007,000	155,007,000	7	7	7
อุตสาหกรรมอื่นๆ	5	5	5	192,350,000	192,350,000	192,350,000	32	32	32
รวม	109	111	117	2,176,528,821	2,200,928,821	2,303,205,621	1,339	1,358	1,433

หมายเหตุ : อุตสาหกรรมอื่นๆ ได้แก่ – โรงงานห้องเย็น

- การทำยางแผ่นรมควัน การทำยางเครป ยางแท่ง ยางน้ำ หรือการทำยางให้เป็นรูปแบบอื่นใดที่คล้ายคลึงกันจากยางธรรมชาติ
- การทำร่ม ดอกไม้เทียม ซิป กระดุม ไม้กวาด แปรง ตะเกียง หรือไฟแช็ก
- โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2556)

ตารางที่ 2-38 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการเกษตร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา
โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปี 2553-2555

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน			เงินลงทุน (บาท)			แรงงาน (คน)		
	ปี			ปี			ปี		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555	2553	2554	2555
การต้ม นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช	11	11	11	119,010,000	119,010,000	119,010,000	62	62	62
การกะเทาะเมล็ด หรือเปลือกเมล็ดพืช	5	5	5	22,400,000	22,400,000	22,400,000	17	17	17
การสี ฟัด หรือขัดข้าว	10	10	10	969,000	969,000	969,000	17	17	17
การทำแป้ง	3	3	3	1,017,616,421	1,017,616,421	1,017,616,421	414	414	414
การผสมแป้งหรือเมล็ดพืช	1	1	1	80,000,000	80,000,000	80,000,000	100	100	100
การปอกหัวพืชหรือทำหัวพืชให้เป็นเส้นแวนหรือแท่ง	33	34	35	125,254,000	127,454,000	152,454,000	179	184	200
รวม	63	64	65	1,365,249,421	1,367,449,421	1,392,449,421	789	794	810

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2556)

2.4) ปัญหา ความต้องการ และทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

(1) ปัญหาด้านการผลิตพืชและการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

ปัญหาด้านการผลิตพืชของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) มีปัญหาในการผลิตพืช ดังนี้ (ตารางที่ 2-39)

ข้าว เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 52.94 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างส่วนมากประสบปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรตัวอย่างประสบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.78 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการผลิต รองลงมา ได้แก่ ปัญหาราคาสผลผลิตตกต่ำ ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ และปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กตราคา) คิดเป็นร้อยละ 82.22 68.89 28.89 24.44 11.11 8.89 และ 6.67 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 10.59 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการผลิตจะประสบปัญหาราคาสผลผลิตตกต่ำและปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง รองลงมา ได้แก่ ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาศัตรูพืชรบกวน ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ และปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 33.33 22.22 11.11 และ 11.11 ตามลำดับ

มันสำปะหลัง เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 54.12 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาฝนแล้ง/ทิ้งช่วง รongลงมา ได้แก่ ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และปัญหาวัชพืชรบกวน คิดเป็นร้อยละ 89.13 80.43 และ 30.43 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นปัญหาอื่นๆ

ลำไย (นอกฤดู) เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 35.29 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ รongลงมา ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาดินเสื่อมโทรม ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ และปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 86.67 80.00 53.33 23.33 20.00 และ 10.00 ตามลำดับ

ยางพารา เป็นพืชที่เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาทางการผลิต คิดเป็นร้อยละ 48.24 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาทางการผลิตจะประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ รongลงมา ได้แก่ ปัญหาฝนแล้งหรือทิ้งช่วง ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาวัชพืชรบกวน ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำ ปัญหาผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กตรราคา) และปัญหาดินเสื่อมโทรม คิดเป็นร้อยละ 43.90 34.15 21.95 17.07 9.67 และ 7.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 2-39 ปัญหาทางการผลิตทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะปัญหา	ชนิดพืชที่ประสบปัญหา					เฉลี่ย ทั้งลุ่มน้ำ
	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	ลำไย(นอกฤดู)	ยางพารา	
ปัญหาทางการผลิตทางการเกษตร						
ไม่มีปัญหา	47.06	89.41	45.88	64.71	51.76	59.76
มีปัญหา	52.94	10.59	54.12	35.29	48.24	40.24
ลักษณะของปัญหา						
ราคาผลผลิตตกต่ำ	82.22	100.00	80.43	100.00	100.00	92.53
ฝนแล้ง/ทิ้งช่วง	97.78	100.00	100.00	80.00	43.90	84.34
ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง	68.89	-	89.13	53.33	34.15	49.10

ตารางที่ 2-39(ต่อ)

ลักษณะปัญหา	ชนิดพืชที่ประสบปัญหา					เฉลี่ย ทั้งกลุ่มน้ำ
	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	ลำไย(นอกฤดู)	ยางพารา	
ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	24.44	-	-	86.67	-	22.22
วัชพืชรบกวน	11.11	33.33	30.43	-	21.95	19.37
ปริมาณผลผลิตต่ำ	8.89	11.11	6.52	20.00	17.07	12.72
ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	28.89	11.11	-	10.00	-	10.00
ดินเสื่อมโทรม	-	-	-	23.33	7.32	6.13
ศัตรูพืชรบกวน	-	22.22	2.17	-	-	4.88
ผู้รับซื้อเอาเปรียบ (กคราคา)	6.67	-	4.35	-	9.76	4.15
ขาดแคลนเงินลงทุน	2.22	-	-	-	-	0.44
ขาดแคลนแรงงาน	2.22	-	-	-	-	0.44
โรคระบาด	2.22	-	-	-	-	0.44

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างประสบปัญหาด้านการครองชีพ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดของเกษตรกรตัวอย่างที่ประสบปัญหาด้านการครองชีพจะประสบปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก รองลงมา ได้แก่ ปัญหาราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูง คิดเป็นร้อยละ 66.67 (ตารางที่ 2-40)

ตารางที่ 2-40 ปัญหาด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง
(1703) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะปัญหา	ร้อยละ
ปัญหาด้านการครองชีพ	
ไม่มีปัญหา	96.47
มีปัญหา	3.53
ลักษณะปัญหา	
การคมนาคมไม่สะดวก	100.00
ราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาสูง	66.67

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(2) ความต้องการความช่วยเหลือของครัวเรือนเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า ความต้องการของครัวเรือนเกษตรกรที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเหลือนั้น แบ่งความต้องการความช่วยเหลือออกเป็น 2 ประการ คือ ความต้องการด้านการผลิตทางการเกษตรและความต้องการด้านการครองชีพ สำหรับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง มีรายละเอียดดังนี้

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิตทางการเกษตร

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด จึงต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือและส่งเสริมด้านการผลิตทางการเกษตร โดยต้องการให้ประกันราคาพืชผลเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.47 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการผลิตทางการเกษตร รองลงมา ได้แก่ ต้องการให้จัดหาปัจจัยการผลิตราคาต่ำ ต้องการให้ประกันรายได้เกษตรกร ต้องการให้จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และต้องการให้ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ตื้นเขิน คิดเป็นร้อยละ 63.53 49.41 42.35 และ 35.29 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการผลิตทางการเกษตร ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นความต้องการอื่นๆ (ตารางที่ 2-41)

ความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพจากภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด โดยเกษตรกรตัวอย่างที่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านการครองชีพทั้งหมดต้องการให้จัดสร้างและซ่อมแซมถนน (ตารางที่ 2-41)

ตารางที่ 2-41 ความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐของครัวเรือนเกษตรกร ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ปีการผลิต 2555/56

ลักษณะความต้องการ	ร้อยละ
ครัวเรือนที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตร	
ไม่ต้องการ	-
ต้องการ	100.00
ลักษณะของความต้องการ	
ประกันราคาพืชผลเกษตร	96.47
จัดหาปัจจัยการผลิตราคาต่ำ	63.53
ประกันรายได้เกษตรกร	49.41
จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	42.35
ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ตื้นเขิน	35.29
ส่งเสริมและแนะนำการปรับปรุงบำรุงดิน	3.53
ปรับปรุงหรือซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพใช้งานได้	2.35
จัดหาแหล่งเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยต่ำ	1.18
ส่งเสริมและแนะนำการทำเกษตรอินทรีย์	1.18
ส่งเสริมและแนะนำการทำปุ๋ยและสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืชใช้เอง	1.18
จัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตให้แก่เกษตรกร	1.18
ความต้องการด้านการครองชีพ	
ไม่ต้องการ	96.47
ต้องการ	3.53
ลักษณะของความต้องการ	
จัดสร้างและซ่อมแซมถนน	100.00

หมายเหตุ : เกษตรกรตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือจากรัฐฯ หลายด้าน

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

(3) ทักษะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดำเนินการศึกษาไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงชนิดพืชที่ปลูกในปัจจุบัน ในแง่ของวิธีการหรือแนวคิดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้ได้รับผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงทุนจัดหาแหล่งน้ำ คิดเป็นร้อยละ 61.18 ของเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด วิธีการรองลงมา ได้แก่ การปรับปรุงบำรุงดิน การเพิ่มปริมาณปุ๋ยเคมี การเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์ การเปลี่ยนพันธุ์ใหม่ และการเปลี่ยนพื้นที่ปลูกใหม่ คิดเป็นร้อยละ 60.00 48.24 37.65 2.35 และ 1.18 ตามลำดับ สำหรับความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร เกษตรกรตัวอย่างทั้งหมดไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคการเกษตรไปสู่นอกภาคการเกษตร โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้ในอาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 96.47 ของเกษตรกรตัวอย่างที่ไม่คิดเปลี่ยนอาชีพ รองลงมา ให้เหตุผลว่า เป็นอาชีพหลักของครัวเรือน สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชชนิดอื่น และเกษตรกรชราภาพ คิดเป็นร้อยละ 70.59 18.82 และ 12.94 ตามลำดับ (ตารางที่ 2-42)

ตารางที่ 2-42 ทักษะทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

ปีการผลิต 2555/56

ทักษะ	ร้อยละ
ความคิดเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช	
ไม่เปลี่ยน	100.00
เปลี่ยน	-
แนวคิดในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร	
ลงทุนจัดหาแหล่งน้ำ	61.18
ปรับปรุงบำรุงดิน	60.00
เพิ่มปุ๋ยเคมี	48.24
เพิ่มปุ๋ยอินทรีย์	37.65
เปลี่ยนพันธุ์ใหม่	2.35
เปลี่ยนพื้นที่ปลูกใหม่	1.18

ตารางที่ 2-42(ต่อ)

ทัศนคติ	ร้อยละ
วางแผนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพนอกการเกษตร	
เปลี่ยน	-
ไม่เปลี่ยน	100.00
กรณีไม่เปลี่ยน สาเหตุเพราะ	
ไม่มีความรู้ในอาชีพอื่น	96.47
เป็นอาชีพหลักของครัวเรือน	70.59
สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชชนิดอื่น	18.82
ชราภาพ	12.94

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

บทที่ 3

การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน

ทรัพยากรที่ดิน

ทรัพยากรที่ดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในการดำรงชีพของมนุษย์ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ต้องใช้ที่ดินเป็นปัจจัยหลักในการผลิตสินค้าเกษตร จากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ความต้องการใช้ที่ดินมีเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่ดินอย่างสิ้นเปลือง ขาดการอนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งผลกระทบให้ทรัพยากรที่ดินเกิดความเสื่อมโทรม ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขาเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบเพื่อลดปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ในด้านทรัพยากรที่ดินได้มีการวิเคราะห์สถานภาพทรัพยากรที่ดินและการวิเคราะห์จัดทำหน่วยที่ดิน เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณากำหนดแผนการใช้ที่ดินของลุ่มน้ำสาขา

ทรัพยากรดินในแต่ละพื้นที่ของลุ่มน้ำสาขา มีศักยภาพในการผลิตที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะดิน สภาพพื้นที่ การใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อม ดังนั้นจึงมีการวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรที่ดินของลุ่มน้ำสาขา เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและข้อจำกัดของทรัพยากรดิน จะทำให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาด้านทรัพยากรดินโดยรวมของลุ่มน้ำสาขาชัดเจนมากขึ้น นำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และตรงกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา ซึ่งทรัพยากรที่ดินของแต่ละลุ่มน้ำสาขา มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

3.1.1 สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน

จากการศึกษาข้อมูลดินร่วมกับลักษณะสภาพพื้นที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) สามารถสรุปปัญหาหรือข้อจำกัดของทรัพยากรดินได้ดังนี้ (ตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1)

1) ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 80,399 ไร่ หรือร้อยละ 7.97 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาทพบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนร่วน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชอาจขาดน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานๆ และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ส่วนใหญ่พบบริเวณตอนบนของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

2) ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ดอน มีเนื้อที่ 232,603 ไร่ หรือร้อยละ 23.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนร่วน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชอาจขาดน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานๆ พบกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

3) ดินทรายจัดที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 8,083 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินเป็นดินทราย ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานานและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ พบในเขตตำบลโคกสูงและตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

4) ดินทรายจัดที่ดอน มีเนื้อที่ 91,597 ไร่ หรือร้อยละ 9.08 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เนื้อดินเป็นดินทราย ดินมีการระบายน้ำดีถึงค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานาน พบบริเวณตอนกลางของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอดาพระยา อำเภอวัฒนานครและอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

5) ดินตื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 3,498 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินร่วนดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตต่ำมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ พบบริเวณตอนล่างของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอรัญประเทศ อำเภอวัฒนานครและอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

6) ดินตื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 7,415 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ เป็นดินตื้นถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตต่ำ พบในเขตอำเภอดาพระยา อำเภอวัฒนานครและอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

7) พื้นที่ลาดชันเชิงชัน มีเนื้อที่ 226,012 ไร่ หรือร้อยละ 22.41 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขา มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม เนื่องจากลักษณะของพื้นที่และดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย การเกิดดินถล่ม และน้ำไหลบ่าเมื่อฝนตกหนัก ยากต่อการไถพรวน การจัดการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง

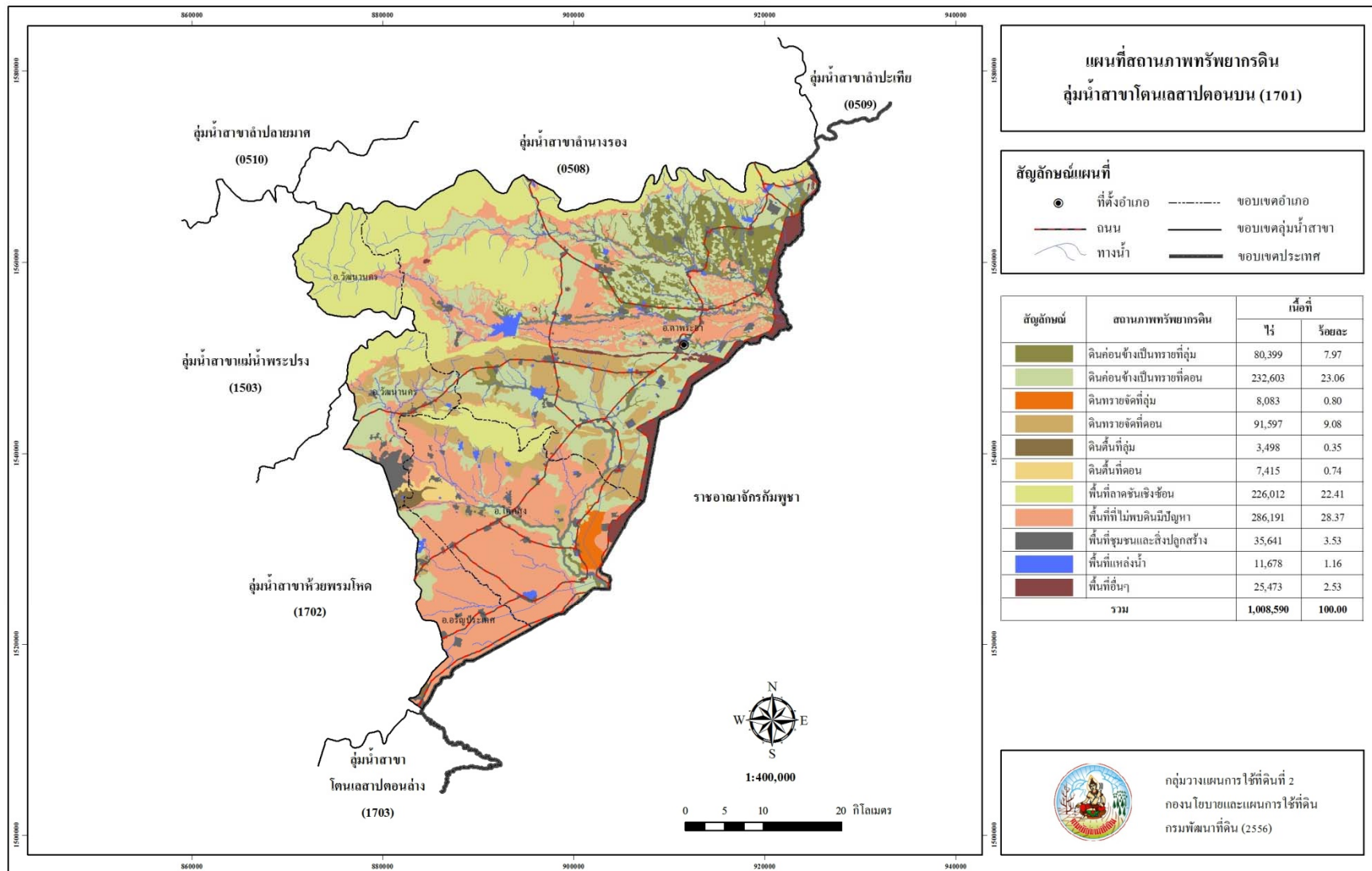
ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่วนใหญ่พบทางตอนบนของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอ
ตาพระยา และอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 3-1 สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701)

สถานภาพทรัพยากรดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ลุ่ม	80,399	7.97
ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ดอน	232,603	23.06
ดินทรายจัดที่ลุ่ม	8,083	0.80
ดินทรายจัดที่ดอน	91,597	9.08
ดินต้นที่ลุ่ม	3,498	0.35
ดินต้นที่ดอน	7,415	0.74
พื้นที่ลาดชันเชิงชัน	226,012	22.41
พื้นที่ที่ไม่พบดินมีปัญหา	286,191	28.37
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	35,641	3.53
พื้นที่แหล่งน้ำ	11,678	1.16
พื้นที่อื่นๆ	25,473	2.53
รวม	1,008,590	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2551)

รูปที่ 3-1 สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาโคนเดสาปตอนบน (1701)

3.1.2 การวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยที่ดิน

การวิเคราะห์จัดทำหน่วยที่ดินเป็นการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ดังนั้นในการจัดทำหน่วยที่ดินของกลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) จึงนำปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชมาพิจารณาร่วมกัน ได้แก่ ลักษณะของดิน ซึ่งใช้ข้อมูลกลุ่มชุดดินจากรายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรจังหวัดสระแก้ว ของสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน (2551) โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านสมบัติทางกายภาพ และเคมีของดิน เช่น ความลึกของดิน เนื้อดิน การระบายน้ำ ปฏิกริยาดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตามธรรมชาติ เป็นต้น ร่วมกับสภาพพื้นที่ ลักษณะการจัดการพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น โครงการชลประทานและการจัดการพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำคันดิน เพื่อป้องกันน้ำท่วม การยกร่องและการทำคันนาในพื้นที่ดอนเพื่อปลูกข้าว เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่สำคัญดังกล่าว สามารถจำแนกหน่วยที่ดินของกลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนบน (1701) ได้ 60 หน่วยที่ดิน ซึ่งมีลักษณะและคุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดิน (ตารางที่ 3-2) ดังนี้

หน่วยที่ดินที่ 1

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด ดินมีการระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 7.0-8.0 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับยาก มีเนื้อที่ 220 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 15 15I 15hi และ 15hiI

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.5-8.0 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 15 ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 4,161 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 15I มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 2,517 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 15hi พบบนพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 36,150 ไร่ หรือร้อยละ 3.59 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 15hiI พบบนพื้นที่ดอน มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 26,894 ไร่ หรือร้อยละ 2.67 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 17hi 17hiB และ 7hiBM2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-6.0 ดินล่างมีปฏิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัดค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 17hi พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 3,265 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 17hiB พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 40,190 ไร่ หรือร้อยละ 3.99 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 17hiBM2 พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการจัดการพื้นที่โดยการยกร่อง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,885 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 18 18M2 18hi และ 18hiM2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึง

เป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

หน่วยที่ดินที่ 18 ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 8,323 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 18M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 180 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 18hi พบบนพื้นที่ดอนดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 39,267 ไร่ หรือร้อยละ 3.89 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 18hiM2 พบบนพื้นที่ดอน มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 396 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 19hi 19hiI 19hiM2 19hiB และ 19hiBI

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลางค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 7.0-8.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

หน่วยที่ดินที่ 19hi พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 41,689 ไร่ หรือร้อยละ 4.13 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 19hiI พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 232 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 19hiM2 พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 281 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 19hiB พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 3,277 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 19hiB พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 591 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 21hi และ 21hiB

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

หน่วยที่ดินที่ 21hi พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์เนื้อที่ 383 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 21hiB พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์เนื้อที่ 1,845 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 22 22I 22M2 และ 22hi

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนหยาบ โดยมีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 22 ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 28,008 ไร่ หรือร้อยละ 2.78 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 22I มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 4,522 ไร่ หรือร้อยละ 0.45 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 22M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 311 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 22hi พบบนพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 1,233 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 24 และ 24M2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน หรือดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 24 ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 7,697 ไร่ หรือร้อยละ 0.76 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 24M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 394 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 25 และ 25hi

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินตื้น เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 25 ดินมีการระบายน้ำเร็ว เนื้อที่ 477 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 25hi พบบนพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 3,015 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 29B และ 29Bb

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 29B ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,967 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 29Bb มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 339 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 36 และ 36b

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 36 ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,683 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 36b มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 6,000 ไร่ หรือร้อยละ 0.59 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 37 37b 37B และ 37Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน ดินล่างเป็นดินเหนียวปนดินร่วน ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-5.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 37 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 12,498 ไร่ หรือร้อยละ 1.24 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 37b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 6,675 ไร่ หรือร้อยละ 0.66 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 37B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 34,487 ไร่ หรือร้อยละ 3.42 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 37Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 38,359 ไร่ หรือร้อยละ 3.80 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 40 40b 40B 40Bb และ 40C

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 0-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิริยาดินเป็นกรดจัดมากแต่ถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่างและความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 40 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 5,308 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 16,963 ไร่ หรือร้อยละ 1.68 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 39,081 ไร่ หรือร้อยละ 3.87 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 13,807 ไร่ หรือร้อยละ 1.37 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 1,103 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 41 41b 41B และ 41Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.0 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 41 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 32,178 ไร่ หรือร้อยละ 3.19 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 41b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 27,507 ไร่ หรือร้อยละ 2.73 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 41B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 3,518 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 41Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 912 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 44 44b 44B 44Bb และ 44C

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 0-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นต่าง (pH) 5.0-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 44 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างมาก เนื้อที่ 7,681 ไร่ หรือร้อยละ 0.76 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 44b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 3,792 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 44B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างมาก เนื้อที่ 71,750 ไร่ หรือร้อยละ 7.11 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 44Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 5,122 ไร่ หรือร้อยละ 0.51 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 44C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างมาก เนื้อที่ 3,252 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 46 และ 46b

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินตื้น เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนกรวดหรือปนลูกรัง หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ พบภายในความลึก 50 เซนติเมตร ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นต่าง (pH) 5.5-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นต่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 46 ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 1,404 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 46b มีการทำคัมนนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 4,603 ไร่ หรือร้อยละ 0.46 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 48C

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.0 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.0 การหั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก มีเนื้อที่ 1,413 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 55 และ 55b

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวในดินชั้นล่างที่ระดับความลึกประมาณ 50-100 เซนติเมตรพบชั้นหินผุ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-8.0 การหั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 55 ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 65,568 ไร่ หรือร้อยละ 6.50 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55b มีการทำคัมนนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 8,063 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 56B 56Bb 56C 56C/RL และ56Cb

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินปนเศษหิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.0 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 56B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,780 ไร่ หรือร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 56Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 2,463 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 56C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 8,096 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 56C/RL เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 56C และ RL คือ ที่ดินเดิมไปด้วยก้อนหิน ปะปนกันอยู่ในสัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 ดินมีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวม 13,023 ไร่ หรือร้อยละ 1.29 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 56Cb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 7,712 ไร่ หรือร้อยละ 0.76 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 62

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหินก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจัดกระจายทั่วไป ปัจจุบันมีสภาพเป็นป่าไม้ มีเนื้อที่ 226,294 ไร่ หรือร้อยละ 22.44 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

พื้นที่อื่นๆ

- พื้นที่ทะเลลุ หมายถึง แผ่นดินที่ยุบตัวลงไป (EA) มีเนื้อที่ 216 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พื้นที่พื้นที่อันตราย พื้นที่ที่มีกบระเบิด (LM) มีเนื้อที่ 21,670 ไร่ หรือร้อยละ 2.15 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พื้นที่ที่ดินเดิมไปด้วยก้อนหิน (RL) มีเนื้อที่ 3,581 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีเนื้อที่ 35,641 ไร่ หรือร้อยละ 3.53 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พื้นที่แหล่งน้ำ (W) มีเนื้อที่ 11,678 ไร่ หรือร้อยละ 1.16 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

ตารางที่ 3-2 คุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	1	15	15I	15hi	15hiI
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	เลว	ค่อนข้างเลว	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	>20	10-20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	>75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	7.0-8.0	6.5-8.0	6.5-8.0	6.5-8.0	6.5-8.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	A
เนื้อที่		ไร่		220	4,161	2,517	36,150	26,894
		ร้อยละ		0.02	0.41	0.25	3.59	2.67

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	17hi	17hiB	17hiBM2	18	18M2
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดี	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	4.5-6.0	4.5-6.0	4.5-6.0	6.0-7.0	6.0-7.0
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	5.5-6.5	5.5-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	B	B	A	A
เนื้อที่		ไร่		3,265	40,190	2,885	8,323	180
		ร้อยละ		0.32	3.99	0.29	0.83	0.02

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	18hi	18hiM2	19hi	19hiI	19hiM2
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	5.0-7.0	5.0-7.0	5.0-7.0
		-	ดินล่าง	5.5-6.5	5.5-6.5	7.0-8.0	7.0-8.0	7.0-8.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	A
เนื้อที่		ไร่		39,267	396	41,689	232	281
		ไร่ย่อยละ		3.89	0.04	4.13	0.02	0.03

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	19hiB	19hiBI	21hi	21hiB	22
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	>75	>75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-7.0	5.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	7.0-8.0	7.0-8.0	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	B	A	B	A
เนื้อที่		ไร่		3,277	591	383	1,845	28,008
		ไร่ย่อยละ		0.32	0.06	0.04	0.18	2.78

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	22I	22M2	22hi	24	24M2
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	A
เนื้อที่		ไร่		4,522	311	1,233	7,697	394
		ไร่ย่อยละ		0.45	0.03	0.12	0.76	0.04

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	25	25hi	29B	29Bb	36
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	เร็ว	ค่อนข้างเร็ว	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	10-20	10-20	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ตื้น	ตื้น	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ง่าย
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35	-	-	-
%		ดินล่าง	>35	>35	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	4.5-5.5	4.5-5.5	6.0-7.0	6.0-7.0	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	6.0-7.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	B	B	A
เนื้อที่		ไร่		477	3,015	2,967	339	2,683
		ร้อยละ		0.05	0.30	0.29	0.03	0.27

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	36b	37	37b	37B	37Bb
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-6.5	5.0-5.5	5.0-5.5	5.0-5.5	5.0-5.5
		-	ดินล่าง	6.0-7.0	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	B	B
เนื้อที่		ไร่		6,000	12,498	6,675	34,487	38,359
		ร้อยละ		0.59	1.24	0.66	3.42	3.80

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	40	40b	40B	40Bb	40C
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	B	B	C
เนื้อที่		ไร่		5,308	16,963	39,081	13,807	1,103
		ร้อยละ		0.53	1.68	3.87	1.37	0.11

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	41	41b	41B	41Bb	44
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ค่อนข้างมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.0-6.5
		-	ดินล่าง	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	B	B	A
เนื้อที่		ไร่		32,178	27,507	3,518	912	7,681
		ไร่ย่อยละ		3.19	2.73	0.35	0.09	0.76

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	44b	44B	44Bb	44C	46
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ค่อนข้างมาก	ดี	ค่อนข้างมาก	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ดี
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ยาก
			ดินล่าง	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	15-35
%		ดินล่าง	-	-	-	-	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5	5.5-7.0
		-	ดินล่าง	5.0-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	B	B	C	A
เนื้อที่		ไร่		3,792	71,750	5,122	3,252	1,404
		ร้อยละ		0.38	7.11	0.51	0.32	0.14

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	46b	48C	55	55b	56B
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดี	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	10-20	10-20	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	35-75	35-75	<35
สภาวะการหั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง
	การหั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35	0-15	0-15	0-15
%		ดินล่าง	>35	>35	15-35	15-35	15-35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-7.0	4.5-5.0	6.0-7.0	6.0-7.0	5.0-6.0
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	5.5-6.0	6.0-8.0	6.0-8.0	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	C	A	A	B
เนื้อที่		ไร่		4,603	1,413	65,568	8,063	2,780
		ไร่ย่อยละ		0.46	0.14	6.50	0.80	0.28

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	56Bb	56C	56C/RL	56Cb	62
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดี	ดี	ดีปานกลาง	-
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	-
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	-
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	-
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	-
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	0-15	0-15	0-15	0-15	-
%		ดินล่าง	15-35	15-35	15-35	15-35	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.0	-
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	-
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	-
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	C	C	C	-
เนื้อที่		ไร่		2,463	8,096	13,023	7,712	226,294
		ร้อยละ		0.24	0.80	1.29	0.76	22.44

ตารางที่ 3-2 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				พื้นที่อื่นๆ				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	EA	LM	RL	U	W
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-	-	-	-
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-	-	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	-	-	-	-	-
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	-	-	-	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-	-	-	-
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	-	-	-	-	-
			ดินล่าง	-	-	-	-	-
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	-	-	-	-	-
		-	ดินล่าง	-	-	-	-	-
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	-	-	-	-	-
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-	-	-	-
เนื้อที่		ไร่		216	21,670	3,581	35,641	11,678
		ร้อยละ		0.02	2.15	0.36	3.53	1.16

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2551)

3.2. กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

3.2.1) สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน

จากการศึกษาข้อมูลดินร่วมกับลักษณะสภาพพื้นที่ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด(1702) สามารถสรุปปัญหาหรือข้อจำกัดของทรัพยากรดินได้ดังนี้ (ตารางที่ 3-3 และรูปที่ 3-2)

(1) ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ดอน มีเนื้อที่ 34,489 ไร่ หรือร้อยละ 5.91 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขาพบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนร่วน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชจากน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานๆ พบบริเวณตอนบนของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอวัฒนานครและอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

(2) ดินทรายจัดที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 8,498 ไร่ หรือร้อยละ 1.46 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินเป็นดินทราย ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานานและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ พบบริเวณตอนบนของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอวัฒนานครและอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

(3) ดินทรายจัดที่ดอน มีเนื้อที่ 39,266 ไร่ หรือร้อยละ 6.73 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยเนื้อดินเป็นดินทราย ดินมีการระบายน้ำดีถึงค่อนข้างมากความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานาน พบบริเวณตอนบนของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอวัฒนานครและอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

(4) ดินต้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 78,704 ไร่ หรือร้อยละ 13.50 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินร่วนดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ พบบริเวณตอนกลางของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอวัฒนานครและอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

(5) ดินต้นที่ดอน มีเนื้อที่ 76,763 ไร่ หรือร้อยละ 13.16 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ เป็นดินต้นถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน ดินต้นถึงชั้นหินพื้นซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไช

ของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตต่ำ ส่วนใหญ่พบทางทิศตะวันตกของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา

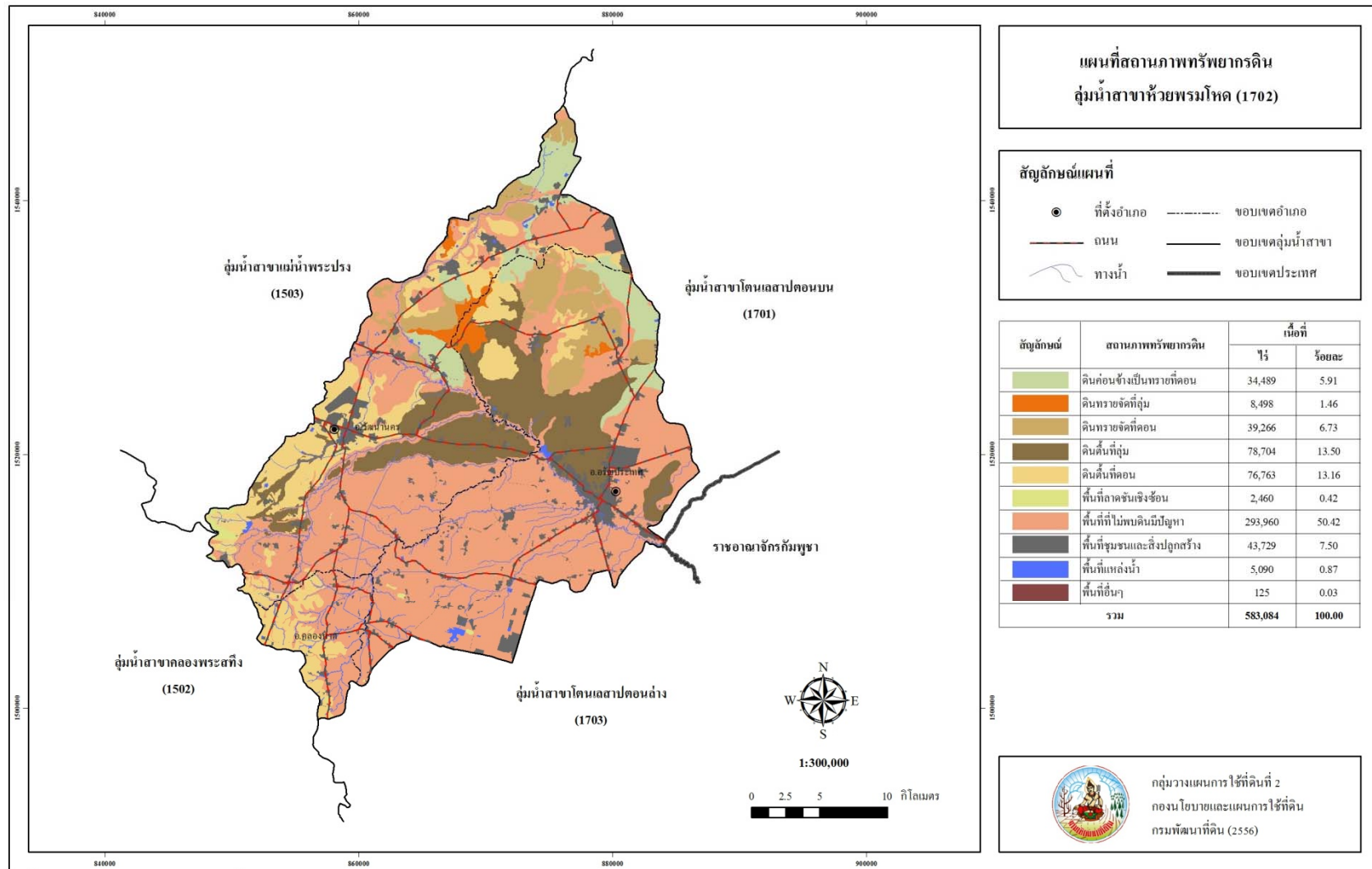
(6) พื้นที่ลาดชันเชิงชัน มีเนื้อที่ 2,460 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขา มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม เนื่องจากลักษณะของพื้นที่และดิน ง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย การเกิดดินถล่มและน้ำไหลบ่าเมื่อฝนตกหนัก ยากต่อการไถพรวน การจัดการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่วนใหญ่พบบริเวณตอนล่างของพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอวัฒนานครและอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 3-3 สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

สถานภาพทรัพยากรดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ค่อนข้าง	34,489	5.91
ดินทรายจัดที่ลุ่ม	8,498	1.46
ดินทรายจัดที่ค่อนข้าง	39,266	6.73
ดินดินที่ลุ่ม	78,704	13.50
ดินดินที่ค่อนข้าง	76,763	13.16
พื้นที่ลาดชันเชิงชัน	2,460	0.42
พื้นที่ที่ไม่พบดินมีปัญหา	293,960	50.42
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	43,729	7.50
พื้นที่แหล่งน้ำ	5,090	0.87
พื้นที่อื่นๆ	125	0.03
รวม	583,084	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2551)

รูปที่ 3-2 สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

3.2.2 การวิเคราะห์จัดทำหน่วยที่ดิน

การวิเคราะห์จัดทำหน่วยที่ดินเป็นการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ดังนั้นในการจัดทำหน่วยที่ดินของกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) จึงนำปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชมาพิจารณาร่วมกัน ได้แก่ ลักษณะของดิน ซึ่งใช้ข้อมูลกลุ่มชุดดินจากรายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรจังหวัดสระแก้วของสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน (2551) โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านสมบัติทางกายภาพและเคมีของดิน เช่น ความลึกของดิน เนื้อดิน การระบายน้ำ ปฏิกริยาดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ เป็นต้น ร่วมกับสภาพพื้นที่ ลักษณะการจัดการพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น โครงการชลประทานและการจัดการพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำคันดิน เพื่อป้องกันน้ำท่วม การยกร่องและการทำคันนาในพื้นที่ดอนเพื่อปลูกข้าว เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่สำคัญดังกล่าว สามารถจำแนกหน่วยที่ดินของกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ได้ 57 หน่วยที่ดิน ซึ่งมีลักษณะและคุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดิน (ตารางที่ 3-4) ดังนี้

หน่วยที่ดินที่ 1 และ 1M2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็น ด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 7.0-8.0 การขังลึกรากในดินบน ดินล่างและความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 1 ดินมีการระบายน้ำเร็ว เนื้อที่ 6,143 ไร่ หรือร้อยละ 1.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 1M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกร่อง ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่

257 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 6 6I และ 6M2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว ดินล่างเป็นดินเหนียวความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การขังลึกรากในดินบน ดินล่างและความยากง่ายใน

การเขตกรรมอยู่ในระดับยากกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่างและความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 6 ดินมีการระบายน้ำแลวเนื้อที่ 47,699 ไร่ หรือร้อยละ 8.18 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 6I มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำแลว เนื้อที่ 344 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 6M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างแลว เนื้อที่ 1,180 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 7 และ 7M2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว ดินล่างเป็นดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างสูง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 7 ดินมีการระบายน้ำแลวเนื้อที่ 15,951 ไร่ หรือร้อยละ 2.74 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 7M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างแลวเนื้อที่ 50 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 17hi 17hiM2 และ 17hiB

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-6.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 17hi พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 14,081 ไร่ หรือร้อยละ 2.42 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 17hiM2 พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 791 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 17hiB พบบนพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 323 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 18 18hi และ 18hiM2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 18 ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 9,251 ไร่ หรือร้อยละ 1.59 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 18hi พบบนพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 2,490 ไร่ หรือร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 18hiM2 พบบนพื้นที่ดอน มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 91 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 24hi และ 24hiM2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน หรือดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 24hi พบบนพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 8,229 ไร่ หรือร้อยละ 1.41 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 24hiM2 พบบนพื้นที่ดอนมีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 286 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 25 25M2 25hi และ 25hiM2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินชั้นเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 25 ดินมีการระบายน้ำเร็ว เนื้อที่ 56,929 ไร่ หรือร้อยละ 9.76 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 25M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 1,768 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 25hi พบบนพื้นที่ดอน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 20,005 ไร่ หรือร้อยละ 3.43 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 25hiM2 พบบนพื้นที่ดอน มีการจัดการพื้นที่โดยการยกทรง ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 154 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 29B

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก มีเนื้อที่ 13,253 ไร่ หรือร้อยละ 2.27 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 31 31b 31bI 31B และ 31Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ ปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 5.5-7.0 การหยั่งลึก ของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 31 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 11,715 ไร่ หรือร้อยละ 2.01 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 31b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 62,856 ไร่ หรือร้อยละ 10.78 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 31bI มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 865 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 31B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 1,434 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 31Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 878 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 35 35b และ 35B

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยน ประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด มากถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 5.0-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก ค่าความเป็นกรดเป็นค่า (pH) 4.5-5.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับ ปานกลาง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 35 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 5,506 ไร่ หรือร้อยละ 0.94 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 35b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 1,421 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 35B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 3,077 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 36 และ 36b

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับง่าย ดินล่างอยู่ในระดับปานกลาง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 36 ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 239 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 36b มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 844 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 40 40b 40B และ 40Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 40 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,239 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 5,376 ไร่ หรือร้อยละ 0.92 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 7,739 ไร่ หรือร้อยละ 1.33 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 40Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 254 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 41 41b 41B และ 41Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินสีกรมก เป็นดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.0 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 41 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 4,310 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 41b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 11,136 ไร่ หรือร้อยละ 1.91 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 41B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 3,179 ไร่ หรือร้อยละ 0.55 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 41Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 293 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 44 44B และ 44Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินสีกรมก เนื้อดินเป็นพวกดินทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับง่าย

- หน่วยที่ดินที่ 44 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างมาก เนื้อที่ 789 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 44B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างมาก เนื้อที่ 31,791 ไร่ หรือร้อยละ 5.45 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 44Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 6,663 ไร่ หรือร้อยละ 1.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 46 46b 46B และ 46Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวปนกรวดหรือปนลูกรัง หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ พบภายในความลึก 50 เซนติเมตร ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 46 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 13,112 ไร่ หรือร้อยละ 2.25 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 46b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 18,555 ไร่ หรือร้อยละ 3.18 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 46B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 26,386 ไร่ หรือร้อยละ 4.53 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 46Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 4,791 ไร่ หรือร้อยละ 0.82 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 47C และ 47D

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 5-20 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมากมักพบชั้นหินพื้นต้นเกินกว่า 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 47C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 865 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 47D มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 432 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 48B 48Bb และ 48C

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวด ส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 48B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 7,554 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 48Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 412 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 48C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 4,804 ไร่ หรือร้อยละ 0.82 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 55 55b 55B 55Bb และ 55C

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 0-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกลับานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวในดินชั้นล่างที่ระดับความลึกประมาณ 50-100 เซนติเมตร พบชั้นหินผุ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลาง ถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-8.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 55 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 34,376 ไร่ หรือร้อยละ 5.90 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคั่นนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 3,701 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 50,094 ไร่ หรือร้อยละ 8.59 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคั่นนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 3,249 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 1,069 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 56C

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินปนเศษหิน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การยั่งลิกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีเนื้อที่ 400 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 62

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลิกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจัดกระจายทั่วไป ปัจจุบันมีสภาพเป็นป่าไม้ มีเนื้อที่ 2,464 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

พื้นที่อื่นๆ

- พื้นที่ดินตัดแปลง (ML) มีเนื้อที่ 122 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีเนื้อที่ 43,729 ไร่ หรือร้อยละ 7.50 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- พื้นที่แหล่งน้ำ (W) มีเนื้อที่ 5,090 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

ตารางที่ 3-4 คุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	1	1M2	6	6I	6M2
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	เลว	ค่อนข้างเลว	เลว	เลว	ค่อนข้างเลว
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	>20	>20	>20	>20	>20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	>75	>75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	7.0-8.0	7.0-8.0	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซต์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	A
เนื้อที่	ไร่			6,143	257	47,699	344	1,180
	ร้อยละ			1.05	0.04	8.18	0.06	0.20

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	7	7M2	17hi	17hiM2	17hiB
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	เลว	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	>20	>20	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	>75	>75	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.5	5.0-6.5	4.5-6.0	4.5-6.0	4.5-6.0
		-	ดินล่าง	6.0-7.0	6.0-7.0	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	B
เนื้อที่		ไร่		15,951	50	14,081	791	323
		ไร่ย่อยละ		2.74	0.01	2.42	0.14	0.06

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	18	18hi	18hiM2	24hi	24hiM2
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ง่าย	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	A
เนื้อที่		ไร่		9,251	2,490	91	8,229	286
		ไร่ย่อยละ		1.59	0.43	0.02	1.41	0.05

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	25	25M2	25hi	25hiM2	29B
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	เร็ว	ค่อนข้างเร็ว	ค่อนข้างเร็ว	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ตื้น	ตื้น	ตื้น	ตื้น	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35	15-35	-	-
%		ดินล่าง	>35	>35	>35	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	6.0-7.0
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	B
เนื้อที่		ไร่		56,929	1,768	20,005	154	13,253
		ไร่ย่อยละ		9.76	0.30	3.43	0.03	2.27

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	31	31b	31bI	31B	31Bb
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	10-20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0
		-	ดินล่าง	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	B	B
เนื้อที่		ไร่		11,715	62,856	865	1,434	878
		ไร่ย่อยละ		2.01	10.78	0.15	0.25	0.15

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	35	35b	35B	36	36b
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดี	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	4.5-5.0	4.5-5.0	4.5-5.0	6.0-7.0	6.0-7.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	B	A	A
เนื้อที่		ไร่		5,506	1,421	3,077	239	844
		ไร่ย่อยละ		0.94	0.24	0.53	0.04	0.14

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	40	40b	40B	40Bb	41
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	5.0-6.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	B	B	A
เนื้อที่		ไร่		2,239	5,376	7,739	254	4,310
		ไร่ย่อยละ		0.38	0.92	1.33	0.04	0.74

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	41b	41B	41Bb	44	44B
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างมาก
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
			ดินล่าง	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5
		-	ดินล่าง	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.0	5.0-6.5	5.0-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย	ง่าย
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	B	B	A	B
เนื้อที่		ไร่		11,136	3,179	293	789	31,791
		ไร่ย่อยละ		1.91	0.55	0.05	0.14	5.45

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	44Bb	46	46b	46B	46Bb
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ดี	ดี	ดี	ดี
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ง่าย	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	15-35	15-35	15-35	15-35
%		ดินล่าง	-	>35	>35	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.5	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0
		-	ดินล่าง	5.0-6.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ง่าย	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	A	A	B	B
เนื้อที่		ไร่		6,663	13,112	18,555	26,386	4,791
		ร้อยละ		1.14	2.25	3.18	4.53	0.82

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	47C	47D	48B	48Bb	48C
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35	15-35	15-35	15-35
%		ดินล่าง	>35	>35	>35	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-7.0	5.5-7.0	4.5-5.0	4.5-5.0	4.5-5.0
		-	ดินล่าง	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.0	5.5-6.0	5.5-6.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	C	D	B	B	C
เนื้อที่		ไร่		865	432	7,554	412	4,804
		ร้อยละ		0.15	0.07	1.30	0.07	0.82

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	55	55b	55B	55Bb	55C
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	10-20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	0-15	0-15	0-15	0-15	0-15
%		ดินล่าง	15-35	15-35	15-35	15-35	15-35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0
		-	ดินล่าง	6.0-8.0	6.0-8.0	6.0-8.0	6.0-8.0	6.0-8.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	B	B	C
เนื้อที่		ไร่		34,376	3,701	50,094	3,249	1,069
		ไร่ย่อยละ		5.90	0.63	8.59	0.56	0.18

ตารางที่ 3-4 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน		พื้นที่อื่นๆ		
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	56C	62	ML	U	W
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	-	-	-	-
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	-	-	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ⁻¹	ดินล่าง	<10	-	-	-	-
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	-	-	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกปานกลาง	-	-	-	-
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	-	-	-	-
			ดินล่าง	ยาก	-	-	-	-
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	0-15	-	-	-	-
%		ดินล่าง	15-35	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.0	-	-	-	-
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	-	-	-	-
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	-	-	-	-
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	C	-	-	-	-
เนื้อที่	ไร่			400	2,464	122	43,729	5,090
	ร้อยละ			0.07	0.42	0.02	7.50	0.87

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2551)

3.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

3.3.1 สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน

จากการศึกษาข้อมูลดินร่วมกับลักษณะสภาพพื้นที่ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) สามารถสรุปปัญหาหรือข้อจำกัดของทรัพยากรดินได้ดังนี้ (ตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-3)

(1) ดินดินที่ดอน มีเนื้อที่ 297,271 ไร่ หรือร้อยละ 30.90 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นเนินเขา ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง เป็นดินดินถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน ดินดินถึงชั้นหินพื้นและดินดินถึงชั้นดินมาร์ลหรือก้อนปูน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำ พบบริเวณตอนกลางและตอนล่างของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาในเขตอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว อำเภอสอยดาวและอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

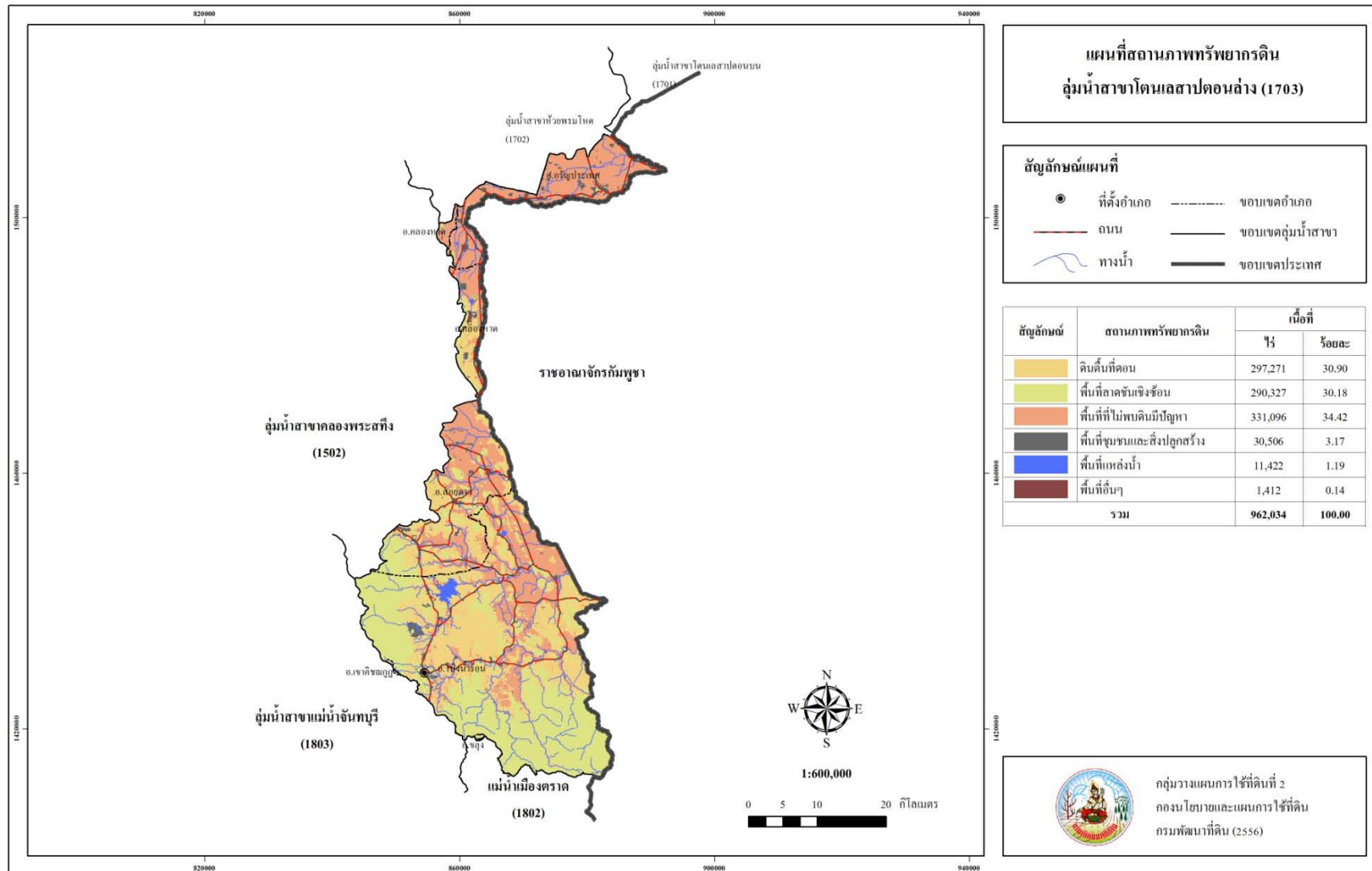
(2) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 290,327 ไร่ หรือร้อยละ 30.18 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขาเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขา มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม เนื่องจากลักษณะของพื้นที่และดิน ง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย การเกิดดินถล่มและน้ำไหลบ่าเมื่อฝนตกหนัก ยากต่อการไถพรวน การจัดการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร พบบริเวณตอนล่างของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาในอำเภอสอยดาวและอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 3-5 สถานภาพทรัพยากรดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

สถานภาพทรัพยากรดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
ดินดินที่ดอน	297,271	30.90
พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	290,327	30.18
พื้นที่ที่ไม่พบดินมีปัญหา	331,096	34.42
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	30,506	3.17
พื้นที่แหล่งน้ำ	11,422	1.19
พื้นที่อื่นๆ	1,412	0.14
รวม	962,034	100.00

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : คัดแปลงจากสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2551)

รูปที่ 3-3 สถานภาพทรัพยากรดินในลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

3.3.2 การวิเคราะห์จัดทำหน่วยที่ดิน

การวิเคราะห์จัดทำหน่วยที่ดินเป็นการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ให้มีลักษณะเฉพาะเพื่อใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ดังนั้นในการจัดทำหน่วยที่ดินของกลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) จึงนำปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตของพืชมาพิจารณาร่วมกัน ได้แก่ ลักษณะของดิน ซึ่งใช้ข้อมูลกลุ่มชุดดินจากรายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรจังหวัดสระแก้วและรายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตรจังหวัดจันทบุรี ของสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน (2551) โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านสมบัติทางกายภาพและเคมีของดิน เช่น ความลึกของดิน เนื้อดิน การระบายน้ำ ปฏิกิริยาดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตามธรรมชาติ เป็นต้น ร่วมกับสภาพพื้นที่ ลักษณะการจัดการพื้นที่ เพื่อการพัฒนาที่ดิน เช่น โครงการชลประทานและการจัดการพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำคันดิน เพื่อป้องกันน้ำท่วม การยกร่องและการทำคันนาในพื้นที่ดอนเพื่อปลูกข้าว เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญดังกล่าว สามารถจำแนกหน่วยที่ดินของกลุ่มน้ำสาขา โตนเลสาปตอนล่าง (1703) ได้ 54 หน่วยที่ดิน ซึ่งมีลักษณะและคุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดิน (ตารางที่ 3-6) ดังนี้

หน่วยที่ดินที่ 1 และ 1M2

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 7.0-8.0 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่างและความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 1 ดินมีการระบายน้ำเร็ว เนื้อที่ 30,133 ไร่ หรือร้อยละ 3.13 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 1M2 มีการจัดการพื้นที่โดยการยกร่อง ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 157 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 6

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว ดินล่างเป็นดินเหนียว ดินมีการระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-6.5 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึง เป็นกรดจัด

ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก มีเนื้อที่ 4,688 ไร่ หรือร้อยละ 0.49 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 7

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว ดินล่างเป็นดินเหนียว ดินมีการระบายน้ำแล้ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.5 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก มีเนื้อที่ 1,888 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 26 26B 26BI และ 26BbI

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-6.5 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 26 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 842 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 26B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 7,961 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 26BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 3,877 ไร่ หรือร้อยละ 0.40 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 26BbI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 526 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 27B 27C และ 27D

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 2-20 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วย

ประจุบวกที่เป็นด่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.5 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 27B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 2,862 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 27C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 3,429 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 27D มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 2,594 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 28 และ 28b

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติสูง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างสูง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.5-8.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นด่างปานกลางถึงเป็นด่างจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 8.0-8.5 การหั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 28 ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,891 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 28b มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 126 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 31 31b 31I 31B 31Bb 31BI 31B/55B และ 31B/55Bb

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่างค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-7.0 การหั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 31 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 15,242 ไร่ หรือร้อยละ 1.59 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 31b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 24,134 ไร่ หรือร้อยละ 2.51 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 31I มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 579 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 31B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 46,856 ไร่ หรือร้อยละ 4.87 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 31Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อที่ 1,936 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 31BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 11,809 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 31B/55B เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 31B และ 55B สัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 มีเนื้อที่รวม 23,507 ไร่ หรือร้อยละ 2.44 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 31B/55Bb เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 31B และ 55Bb สัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 มีเนื้อที่รวม 1,291 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 32 และ 32I

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดหรือดินทรายแป้ง ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนและดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-6.0 การหยั่งลึกของรากในดินบน ดินล่าง และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 32 เนื้อที่ 12,561 ไร่ หรือร้อยละ 1.31 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 32I มีระบบชลประทาน เนื้อที่ 1,963 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 47B 47BI 47C และ 47D

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 2-20 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินตื้น เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมากมักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมาก ถึงต่ำปานกลาง ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อยค่าความเป็นกรดเป็นด่าง

(pH) 5.5-6.5 การหั่งลึกรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 47B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 70,736 ไร่ หรือร้อยละ 7.35 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 47BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน เนื้อที่ 3,622 ไร่ หรือร้อยละ 0.38 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 47C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 6,948 ไร่ หรือร้อยละ 0.72 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 47D มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 423 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 48B และ 48C

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก ค่าความเป็นกรดเป็นต่าง (pH) 4.5-5.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นต่าง (pH) 5.5-6.0 การหั่งลึกรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตรกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 48B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 121 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 48C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 446 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 51B 51BI 51B/53B 51BI/53BI 51C 51C/53C 51D 51D/53D และ 51E

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา ความลาดชัน 2-35 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนเศษหินและพบชั้นหินพื้นภายในความลึก 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำมากถึงต่ำปานกลาง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นต่างต่ำ ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก ค่าความเป็นกรดเป็นต่าง (pH) 4.5-5.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก

ถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนยาก ดินล่างยากมาก และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 51B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 22,212 ไร่ หรือร้อยละ 2.31 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน เนื้อที่ 371 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ลุ่ม

- หน่วยที่ดินที่ 51B/53B เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 51B และ 53B สัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 มีเนื้อที่รวม 19,233 ไร่ หรือร้อยละ 2.00 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51BI/53BI เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 51BI และ 53BI สัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 มีเนื้อที่รวม 2,358 ไร่ หรือร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 38,476 ไร่ หรือร้อยละ 4.00 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51C/53C เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 51C และ 53C สัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 มีเนื้อที่รวม 23,585 ไร่ หรือร้อยละ 2.45 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51D มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 46,567 ไร่ หรือร้อยละ 4.84 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51D/53D เป็นหน่วยที่ดินรวมของหน่วยที่ดินที่ 51D และ 53D สัดส่วนร้อยละ 50 ต่อ 50 มีเนื้อที่รวม 13,227 ไร่ หรือร้อยละ 1.38 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 51E มีสภาพพื้นที่เนินเขา ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,182 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 52B 52Bb 52BI และ 52C

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้น เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่มีก้อนปูนหรือปูนมาร์ล ปะปนอยู่มาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 7.0-8.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นด่างปานกลางถึงด่างจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 8.0-8.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับยาก

- หน่วยที่ดินที่ 52B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 39,673 ไร่ หรือร้อยละ 4.12 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 52Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าวดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 221 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 52BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 2,063 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 52C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 7,392 ไร่ หรือร้อยละ 0.77 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 53 53B 53BI และ 53C

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 0-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียวดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือดินปนเศษหินผุ ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าต่ำ ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.0-5.5 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 4.5-5.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเขตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 53 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 744 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 53B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 19,646 ไร่ หรือร้อยละ 2.04 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 53BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน เนื้อที่ 12,271 ไร่ หรือร้อยละ 1.28 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- หน่วยที่ดินที่ 53C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 8,009 ไร่ หรือร้อยละ 0.83 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 54B

พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลิกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว มีชั้นปูนมาร์ลหรือก้อนปูนมาร์ลในช่วงความลึก 100 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูงถึงสูงมาก ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าสูง ดินบนมีปฏิกริยาดินเป็นเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 7.0-8.0 ดินล่างมีปฏิกริยาดินเป็นด่างปานกลางถึงเป็นด่างจัด ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 8.0-8.5 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับยาก

ดินล่างอยู่ในระดับยากมาก และความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับยาก เนื้อที่ 1,888 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 55 55b 55B 55Bb 55BI และ 55C

พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 0-12 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวในดินชั้นล่างที่ระดับความลึกประมาณ 50-100 เซนติเมตร พบชั้นหินผุ ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติปานกลาง ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกปานกลางถึงค่อนข้างสูง ความอึดตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่าค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินบนมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-7.0 ดินล่างมีปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 6.0-8.0 การหยั่งลึกของรากในดินบนอยู่ในระดับปานกลาง ดินล่างอยู่ในระดับยาก และความยากง่ายในการเกษตรกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

- หน่วยที่ดินที่ 55 มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 8,959 ไร่ หรือร้อยละ 0.93 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55b มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 488 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55B มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 64,931 ไร่ หรือร้อยละ 6.75 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55Bb มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีการทำคันนาเพื่อปลูกข้าว ดินมีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อที่ 106 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55BI มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีระบบชลประทาน ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 5,615 ไร่ หรือร้อยละ 0.58 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

- หน่วยที่ดินที่ 55C มีสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินมีการระบายน้ำดี เนื้อที่ 4,164 ไร่ หรือร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

หน่วยที่ดินที่ 62

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไป ปัจจุบันมีสภาพเป็นป่าไม้ เนื้อที่ 291,208 ไร่ หรือร้อยละ 30.27 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

พื้นที่อื่นๆ

- พื้นที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน (RL) มีเนื้อที่ 1,369 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีเนื้อที่ 30,506 ไร่ หรือร้อยละ 3.17 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา
- พื้นที่แหล่งน้ำ (W) มีเนื้อที่ 11,422 ไร่ หรือร้อยละ 1.19 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา

ตารางที่ 3-6 คุณภาพที่ดินของหน่วยที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	1	1M2	6	7	26
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	เลว	ค่อนข้างเลว	เลว	เลว	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	>20	>20	>20	>20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	>75	>75	35-75	>75	<35
สภาวะการหั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	5.5-6.5	5.0-6.5	5.5-6.5
		-	ดินล่าง	7.0-8.0	7.0-8.0	4.5-5.5	6.0-7.0	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซต์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	A	A	A	A
เนื้อที่		ไร่		30,133	157	4,688	1,888	842
		ร้อยละ		3.13	0.02	0.49	0.20	0.09

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	26B	26BI	26BbI	27B	27C
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	10-20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-6.5	5.0-6.5	5.0-6.5	5.5-7.0	5.5-7.0
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5	6.5	6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	B	B	B	C
เนื้อที่		ไร่		7,961	3,877	526	2,862	3,429
		ไร่ย่อยละ		0.83	0.40	0.05	0.30	0.36

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	27D	28	28b	31	31b
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	>20	>20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	>75	>75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-7.0	6.5-8.0	6.5-8.0	6.0-7.0	6.0-7.0
		-	ดินล่าง	6.5	8.0-8.5	8.0-8.5	5.5-7.0	5.5-7.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	D	A	A	A	A
เนื้อที่		ไร่		2,594	2,891	126	15,242	24,134
		ร้อยละ		0.27	0.30	0.01	1.59	2.51

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	31I	31B	31Bb	31BI	31B/55B
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง	ค่อนข้างเลว	ดีปานกลาง	ดีปานกลาง/ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง/ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	10-20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก	ลึกมาก/ลึกปานกลาง
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	-	-
%		ดินล่าง	-	-	-	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0/6.0-7.0
		-	ดินล่าง	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0	5.5-7.0/6.0-8.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	A	B	B	B	B/B
เนื้อที่	ไร่			579	46,856	1,936	11,809	23,507
	ร้อยละ			0.06	4.87	0.20	1.23	2.44

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	31B/55Bb	32	32I	47B	47BI
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ค่อนข้างเลว/ดีปานกลาง	ดี	ดี	ดี	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง/ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ¹	ดินล่าง	10-20	10-20	10-20	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกมาก/ลึกปานกลาง	ลึกมาก	ลึกมาก	ดี	ดี
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-	-	15-35	15-35
%		ดินล่าง	-	-	-	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0/6.0-7.0	4.5-6.0	4.5-6.0	5.5-7.0	5.5-7.0
		-	ดินล่าง	5.5-7.0/6.0-8.0	4.5-6.0	4.5-6.0	5.5-6.5	5.5-6.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซค์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B/B	A	A	B	B
เนื้อที่			ไร่	1,291	12,561	1,963	70,736	3,622
			ร้อยละ	0.13	1.31	0.20	7.35	0.38

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	47C	47D	48B	48C	51B
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	<10	<10	<10	<10	<10
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35	15-35	15-35	15-35
%		ดินล่าง	>35	>35	>35	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.5-7.0	5.5-7.0	4.5-5.0	4.5-5.0	4.5-5.0
		-	ดินล่าง	5.5-6.5	5.5-6.5	5.5-6.0	5.5-6.0	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	C	D	B	C	B
เนื้อที่		ไร่		6,948	423	121	446	22,212
		ร้อยละ		0.72	0.04	0.01	0.05	2.31

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	51BI	51B/53B	51BI/53BI	51C	51C/53C
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี/ดี	ดี/ดี	ดี	ดี/ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ/ต่ำ	ต่ำ/ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ/ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ¹	ดินล่าง	<10	<10/10-20	<10/10-20	<10	<10/10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35/<35	<35/<35	<35	<35
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ตื้น	ตื้น/ลึกปานกลาง	ตื้น/ลึกปานกลาง	ตื้น	ตื้น/ลึกปานกลาง
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก/ปานกลาง	ยาก/ปานกลาง	ยาก	ยาก/ปานกลาง
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35/0-15	15-35/0-15	15-35	15-35/0-15
%		ดินล่าง	>35	>35	>35	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	4.5-5.0	4.5-5.0/5.0-5.5	4.5-5.0/5.0-5.5	4.5-5.0	4.5-5.0/5.0-5.5
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5/4.5-5.5	4.5-5.5/4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5/4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซต์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก/ปานกลาง	ยาก/ปานกลาง	ยาก	ยาก/ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	B	B	C	C/C
เนื้อที่	ไร่			371	19,233	2,358	38,476	23,585
	ร้อยละ			0.04	2.00	0.25	4.00	2.45

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	51D	51D/53D	51E	52B	52Bb
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี/ดี	ดี	ดี	ดีปานกลาง
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ต่ำ/ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ⁻¹	ดินล่าง	<10	<10/10-20	<10	>20	>20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	<35	<35	>75	>75
สภาวะการแข็งตัวของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี/ดีปานกลาง	ดี	ดี	ดี
	การแข็งตัวของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก/ปานกลาง	ยาก	ยาก	ยาก
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35/0-15	15-35	15-35	15-35
%		ดินล่าง	>35	>35	>35	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	4.5-5.0	4.5-5.0/5.0-5.5	4.5-5.0	7.0-8.0	7.0-8.0
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	4.5-5.5/4.5-5.5	4.5-5.5	8.0-8.5	8.0-8.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซต์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก/ปานกลาง	ยาก	ยาก	ยาก
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	D	D/D	E	B	B
เนื้อที่		ไร่		46,567	13,227	1,182	39,673	221
		ร้อยละ		4.84	1.38	0.12	4.12	0.02

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	52BI	52C	53	53B	53BI
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	>20	>20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	>75	>75	<35	<35	<35
สภาวะการหั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดี	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง
	การหั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก	ยากมาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	15-35	15-35	0-15	0-15	0-15
%		ดินล่าง	>35	>35	>35	>35	>35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	7.0-8.0	7.0-8.0	5.0-5.5	5.0-5.5	5.0-5.5
		-	ดินล่าง	8.0-8.5	8.0-8.5	4.5-5.5	4.5-5.5	4.5-5.5
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ยาก	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	C	A	B	B
เนื้อที่		ไร่		2,063	7,392	744	19,646	12,271
		ไร่ย่อยละ		0.21	0.77	0.08	2.04	1.28

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	53C	54B	55	55b	55B
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดี	ดีปานกลาง	ดี	ดีปานกลาง	ดี
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	>20	10-20	10-20	10-20
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	<35	>75	35-75	35-75	35-75
สภาวะการหั่งลิกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง
	การหั่งลิกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
			ดินล่าง	ยากมาก	ยากมาก	ยาก	ยาก	ยาก
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	0-15	0-15	0-15	0-15	0-15
%		ดินล่าง	>35	15-35	15-35	15-35	15-35	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	5.0-5.5	7.0-8.0	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0
		-	ดินล่าง	4.5-5.5	8.0-8.5	6.0-8.0	6.0-8.0	6.0-8.0
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ยาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	C	B	A	A	B
เนื้อที่		ไร่		8,009	1,888	8,959	488	64,931
		ร้อยละ		0.83	0.20	0.93	0.05	6.75

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				หน่วยที่ดิน				พื้นที่อื่นๆ
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	55Bb	55BI	55C	62	RL
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	ดีปานกลาง	ดี	ดี	-	-
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ^l	ดินล่าง	10-20	10-20	10-20	-	-
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นด่าง (B.S.)	%	ดินล่าง	35-75	35-75	35-75	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	ลึกปานกลาง	-	-
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	-	-
			ดินล่าง	ยาก	ยาก	ยาก	-	-
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	0-15	0-15	0-15	-	-
%		ดินล่าง	15-35	15-35	15-35	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	6.0-7.0	6.0-7.0	6.0-7.0	-	-
		-	ดินล่าง	6.0-8.0	6.0-8.0	6.0-8.0	-	-
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	-	-
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	B	B	C	-	-
เนื้อที่		ไร่		106	5,615	4,164	291,208	1,369
		ร้อยละ		0.01	0.58	0.43	30.27	0.14

ตารางที่ 3-6 (ต่อ)

ความต้องการของประเภทการใช้ประโยชน์				พื้นที่อื่นๆ	
คุณภาพที่ดิน	ปัจจัยตัวพิจารณา	หน่วยวัด	ชั้นดิน	U	W
ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน	การระบายน้ำ	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-
ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-
ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร	ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก (C.E.C.)	cmol ⁻¹	ดินล่าง	-	-
	ความอิ่มตัวด้วยประจุบวกที่เป็นค่า (B.S.)	%	ดินล่าง	-	-
สภาวะการหยั่งลึกของราก	ความลึกของดิน	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-
	การหยั่งลึกของราก	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	-	-
			ดินล่าง	-	-
	ปริมาณก้อนกรวด	%	ดินบน	-	-
%		ดินล่าง	-	-	
สารพิษ	ปฏิกิริยาดิน (pH)	-	ดินบน	-	-
		-	ดินล่าง	-	-
	สารประกอบกำมะถัน (จาโรไซด์)	cm	-	-	-
การมีเกลือมากเกินไป	ค่าการนำไฟฟ้า	dSm ⁻¹	-	-	-
สภาวะการเขตกรรม	ความยากง่ายในการเขตกรรม	ชั้นมาตรฐาน	ดินบน	-	-
ศักยภาพการใช้เครื่องจักร	ความลาดชัน	ชั้นมาตรฐาน	-	-	-
เนื้อที่		ไร่		30,506	11,422
		ร้อยละ		3.17	1.19

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2551)

บทที่ 4

การวิเคราะห์เพื่อประเมินคุณภาพที่ดินด้านเศรษฐกิจ

การประเมินคุณภาพที่ดินด้านเศรษฐกิจเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการผลิตในด้านการเกษตร โดยดำเนินการวิเคราะห์จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดิน โดยพิจารณาจากปริมาณการลงทุน ผลผลิต และผลตอบแทนต่อไร่ เพื่อพิจารณาว่าประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่ากันในแต่ละหน่วยที่ดิน การวิเคราะห์ในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์สภาพการผลิตในสภาวะการณ์ปกติที่เกษตรกรกระทำอยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาของกลุ่มน้ำหลัก โตนเลสาป ปีการผลิต 2555/56 โดยกลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อพิจารณาหาค่าเฉลี่ยปริมาณผลผลิตต่อไร่ของพืชแต่ละชนิด รวมทั้งได้ปรับราคาขายผลผลิตพืชให้เป็นราคาเดียวกันในแต่ละชนิดพันธุ์ เพื่อนำมาคำนวณมูลค่าผลผลิต ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบจากการที่ตัวแปรด้านราคาผลผลิตที่ผันแปรไปตามพื้นที่และระยะเวลาในการผลิต จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน เพื่อทำการประเมินและจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ แล้วนำผลการคัดเลือกนี้ไปกำหนดแผนการใช้ที่ดินต่อไป

4.1 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

4.1.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ (ด้านพืช)

จากการจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินและการสำรวจสภาพการผลิตในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน ปีการผลิต 2555/56 พบว่า มีการใช้ประโยชน์ที่ดินใน 10 หน่วยที่ดิน ในบางหน่วยที่ดินสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้หลายประเภท จึงต้องศึกษาว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทใดจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่ากัน นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบนมีทั้งการผลิตพืชอายุสั้นในรอบปีการผลิตเดียวและพืชที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตหลายปี การวิเคราะห์จะประกอบด้วย ค่าตัวแปร คือ รายได้หรือมูลค่าผลผลิต ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน สำหรับการผลิตพืชที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี ได้นำมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมิน โครงการเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value : NPV) และปรับค่า NPV เป็นค่าเฉลี่ยต่อปีด้วย Capital Recovery Factor (CRF) เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์ที่ดินของพืชแต่ละชนิด ซึ่งจะเป็นเกณฑ์ให้เกษตรกรตัดสินใจว่าปัจจุบันจะปลูกพืชชนิดใดจึงจะ

ได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่ากัน ในการดำเนินการวิเคราะห์ได้จำแนกตามลักษณะของสภาพพื้นที่และลักษณะของพืชที่ผลิต ได้แก่ เขตน้ำฝนและเขตน้ำชลประทาน ซึ่งการวิเคราะห์จะจำแนกเป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินและการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช โดยมีรายละเอียดดังนี้

เขตน้ำฝน (ตารางที่ 4-1)

หน่วยที่ดินที่ 15hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาหว่านได้รับผลผลิตเฉลี่ย 303.21 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,052.04 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,403.09 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.55

หน่วยที่ดินที่ 17hiB มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาหว่านได้รับผลผลิตเฉลี่ย 332.88 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,107.67 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,496.02 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.52

หน่วยที่ดินที่ 18hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาหว่านได้รับผลผลิตเฉลี่ย 312.51 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,203.75 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,503.92 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.58

หน่วยที่ดินที่ 19hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาหว่านได้รับผลผลิตเฉลี่ย 276.91 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 1,917.81 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,278.94 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.55

หน่วยที่ดินที่ 29B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ ห้วยบง และระยอง 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,859.45 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 6,167.20 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 5,204.00 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.48

หน่วยที่ดินที่ 41 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์และระยะของ 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,642.75 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 5,831.99 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 5,136.56 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.66

หน่วยที่ดินที่ 44B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลังและ อ้อยโรงงาน โดยมันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์ ห้วยบง และระยะของ 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,345.63 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม และอ้อยโรงงาน เกษตรกรปลูกพันธุ์ ขอนแก่น 3 LK92 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 12,986.30 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 0.95 บาทต่อกิโลกรัม โดยมันสำปะหลัง ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ย 5,192.72 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 4,334.50 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.34 ส่วนอ้อยโรงงาน ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,965.10 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,494.40 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.56 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 44B ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ อ้อยโรงงาน

หน่วยที่ดินที่ 55 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ อ้อยโรงงาน เกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น LK92 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 13,768.32 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 0.95 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,494.14 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 6,661.50 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.02

ตารางที่ 4-1 ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน
ปีการผลิต 2555/56

หน่วยที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วนของรายได้ ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม			
15hi	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	303.21	13.09	3,969.02	1,916.98	648.95	2,565.93	2,052.04	1,403.09	1.55
17hiB	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	332.88	13.09	4,357.40	2,249.73	611.65	2,861.38	2,107.67	1,496.02	1.52
18hi	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	312.51	13.09	4,090.76	1,887.01	699.83	2,586.84	2,203.75	1,503.92	1.58
19hi	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	276.91	13.09	3,624.75	1,706.94	638.87	2,345.81	1,917.81	1,278.94	1.55
29B	มันสำปะหลัง	3,859.45	2.26	8,722.36	2,555.16	963.20	3,518.36	6,167.20	5,204.00	2.48
41	มันสำปะหลัง	3,642.75	2.26	8,232.62	2,400.63	695.43	3,096.06	5,831.99	5,136.56	2.66
44B	มันสำปะหลัง	3,345.63	2.26	7,561.12	2,368.40	858.22	3,226.62	5,192.72	4,334.50	2.34
	อ้อยโรงงาน	12,986.30	0.95	12,303.02	4,337.92	470.70	4,808.62	7,965.10	7,494.40	2.56
55	อ้อยโรงงาน	13,768.32	0.95	13,177.04	5,682.90	832.64	6,515.54	7,494.14	6,661.50	2.02

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

เขตพื้นที่อาศัยน้ำชลประทาน (ตารางที่ 4-2)

หน่วยที่ดินที่ 15 (I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปี นานาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนานาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) โดยเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปีนานาหว่าน พันธุ์ชัยนาท/พิษณุโลก 2 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 810.78 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 11.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 4,604.51 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 3,757.12 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปรังนานาหว่าน พันธุ์ชัยนาท/พิษณุโลก 2 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 687.50 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.65 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 3,910.36 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 3,228.23 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า ข้าวเจ้านาปีนานาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนานาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 12,277.79 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 8,514.87 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 6,985.35 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.32

หน่วยที่ดินที่ 15hi(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนานาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนานาหว่าน (ปทุมธานี 1) โดยเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปีนานาหว่าน พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 396.78 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,994.08 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,215.67 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปรังนานาหว่าน พันธุ์ปทุมธานี 1 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 609.58 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 10.88 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 4,351.64 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 3,382.29 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า ข้าวเจ้านาปีนานาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนานาหว่าน (ปทุมธานี 1) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 11,826.08 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 7,345.72 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 5,597.96 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.90

ตารางที่ 4-2 ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำชลประทาน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบนตอนบน ปีการผลิต 2555/56

หน่วย ที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปร ทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วนของ รายได้ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม			
15(I)	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัชนาท/พิษณุโลก 2) – ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัชนาท/พิษณุโลก2)			12,277.79	3,762.92	1,529.52	5,292.44	8,514.87	6,985.35	2.32
	- ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัชนาท/พิษณุโลก2)	810.78	11.77	6,640.29	2,035.78	847.39	2,883.17	4,604.51	3,757.12	2.30
	- ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัชนาท/พิษณุโลก2)	687.50	12.65	5,637.50	1,727.14	682.13	2,409.27	3,910.36	3,228.23	2.34
15hi(I)	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี 1)			11,826.08	4,480.36	1,747.76	6,228.12	7,345.72	5,597.96	1.90
	- ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)	396.78	13.09	5,193.85	2,199.77	778.41	2,978.18	2,994.08	2,215.67	1.74
	- ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี1)	609.58	10.88	6,632.23	2,280.59	969.35	3,249.94	4,351.64	3,382.29	2.04

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

4.1.2 การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช

การประเมินความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเศรษฐกิจเป็นการประเมินและเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดินในลักษณะของผลตอบแทนต่อไร่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละหน่วยที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ นั้น กิจกรรมใดจะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนมากน้อยกว่ากัน เพียงใด มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจระดับใดและเพื่อพิจารณาว่า ในหน่วยที่ดินที่สามารถเลือกทำการผลิตได้หลายประเภทนั้น มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดที่สมควรเสนอแนะให้ทำการผลิต ซึ่งการประเมินเพื่อนำมาจัดระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจดังกล่าว นั้น ในการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจมีทั้งพืชอายุสั้น และพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวหลายปี ตัวแปรที่นำมาเป็นตัวชี้วัดมี 4 ตัวแปร คือ รายได้หรือมูลค่าผลผลิต ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน โดยการผลิตพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวหลายปี ได้นำมูลค่าผลผลิตและต้นทุนผันแปรมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการโดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value : NPV) และปรับค่า NPV เป็นค่าเฉลี่ยต่อปีด้วย Capital Recovery Factor (CRF) นำค่าตัวแปร 4 ตัวแปรดังกล่าวมาประเมิน ด้วยวิธีการตามแนวทางการประเมินความเหมาะสมของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงเศรษฐกิจเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา (รายละเอียดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในบทที่ 1) ในการประเมินดังกล่าว ค่าตัวแปรต่างๆ เมื่อนำมาคำนวณค่าทางสถิติแล้ว ผลของการประเมินชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน (ตารางที่ 4-3)

หน่วยที่ดินที่ 15hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปี นาหว่าน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 17hiB มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปี นาหว่าน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 18hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปี นาหว่าน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 19hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปี นาหว่าน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 29B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ ห้วยบง และระยอง 5 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 41 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มั่นสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์และระยะของ 5 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 44B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มั่นสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน โดยทั้ง 2 ประเภท มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 55 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ อ้อยโรงงาน เกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น LK92 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

ตารางที่ 4-3 ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำฝน)
ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน ปีการผลิต 2555/56

ประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน							
	15hi	17hiB	18hi	19hi	29B	41	44B	55
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)	S2	S2	S2	S2	-	-		-
มันสำปะหลัง	-	-	-	-	S1	S1	S1	-
อ้อยโรงงาน	-	-	-	-	-	-	S1	S1

หมายเหตุ : S1 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง

S2 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง

S3 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย

เขตน้ำชลประทาน (ตารางที่4-4)

หน่วยที่ดินที่ 15 (I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัยนาท/พิบูลย์โลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท/พิบูลย์โลก 2) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 15hi(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี 1) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

ตารางที่ 4-4 **ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำชลประทาน)**
ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน ปีการผลิต 2555/56

ประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	
	1s (I)	1s hi (I)
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชยันต/พินธุโลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชยันต/พินธุโลก 2)	S1	-
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี 1)	-	S2

หมายเหตุ : S1 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง

S2 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง

S3 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย

4.1.3 การวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจตามกลุ่มพืช

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนและประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน หากนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน

การทำนา มีการปลูกข้าวนาปีในหน่วยที่ดินที่ 15hi 17hiB 18hi และ 19hi โดยจะเป็นข้าวจ้าวทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรทำนาหว่าน และเกษตรกรใช้พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยข้าวเจ้านาปีนาหว่าน ที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 17hiB ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 332.88 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าข้าวเจ้านาปีนาหว่านในหน่วยที่ดินที่ 18hi 15hi และ 19hi ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 312.51 303.21 และ 276.91 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน ในหน่วยที่ดินที่ 18hi ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,503.92 บาทต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดิน 17hiB 15hi และ 19hi ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,496.02 1,403.09 และ 1,278.94 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน ในหน่วยที่ดิน 15hi 17hiB 18hi และ 19hi มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2) ทั้งหมด

การผลิตมันสำปะหลัง มีการปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดิน 29B 41 และ 44B เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ห้วยบง เกษตรศาสตร์ ระยอง และระยอง 50 โดยมีมันสำปะหลังที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 29B ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,859.45 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 41 และ 44B ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,642.75 และ 3,345.63 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ แต่เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า การผลิตมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 29B ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 5,204.00 บาทต่อไร่ สูงกว่ามันสำปะหลังที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 41 และ 44B ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 5,136.56 และ 4,334.50 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อนำมา

จัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า มันสำปะหลังทั้ง 3 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

การผลิตอ้อยโรงงาน มีการปลูกอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 44B และ 55 โดยเกษตรกรจะใช้พันธุ์ขอนแก่น LK92 โดยอ้อยโรงงานที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 55 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 13,768.32 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 44B ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 12,986.30 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเนื้อต้นท่อนพันธุ์ทั้งหมด พบว่า อ้อยโรงงาน ในหน่วยที่ดินที่ 44B ได้รับผลตอบแทนเนื้อต้นท่อนพันธุ์ทั้งหมด 7,494.40 บาทต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดิน 55 ซึ่งได้รับผลตอบแทนเนื้อต้นท่อนพันธุ์ทั้งหมด 6,661.50 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า อ้อยโรงงาน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

เขตน้ำชลประทาน

การทำนา มีการปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 15 (I) และ 15 hi (I) โดยลักษณะการเพาะปลูกเป็นการทำนา 2 ครั้ง คือ ทำนาปีตามด้วยนาปรัง การทำนาปีเกษตรกรจะทำนาหว่าน โดยเป็นข้าวเจ้าทั้งหมด พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรใช้ คือ ขาวดอกมะลิ 105 ชัยนาท และพิษณุโลก 2 ผลผลิตของข้าวเจ้านาปีนาหว่านที่เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ชัยนาทหรือพิษณุโลก 2 ในหน่วยที่ดินที่ 15(I) ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 810.78 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าข้าวเจ้านาปีนาหว่านที่เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ในหน่วยที่ดินที่ 15hi(I) ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 396.78 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับข้าวนาปรัง เกษตรกรจะปลูกข้าวเจ้า โดยทำนาหว่านทั้งหมด พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรใช้ ได้แก่ ปทุมธานี 1 ชัยนาท พิษณุโลก 2 สำหรับผลผลิตของข้าวเจ้านาปรังนาหว่านที่เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ชัยนาทหรือพิษณุโลก 2 ในหน่วยที่ดินที่ 15(I) ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 687.50 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าข้าวนาปรังนาหว่านที่เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 ในหน่วยที่ดินที่ 15hi(I) ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 609.58 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อรวมการผลิตทั้ง 2 ครั้งในรอบปี โดยเปรียบเทียบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบการผลิตที่ทำข้าวนาปีตามด้วยข้าวนาปรัง แต่ใช้พันธุ์ข้าวที่แตกต่างกัน พบว่า การผลิตข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) ได้รับผลตอบแทนเนื้อต้นท่อนพันธุ์ทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 6,985.35 บาทต่อไร่ สูงกว่าการผลิตข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี 1) ซึ่งได้รับผลตอบแทนเนื้อต้นท่อนพันธุ์ทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 5,597.96 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ทำการผลิตข้าวเจ้านาปีนาหว่าน - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

4.1.4 การวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณและระดับราคาค้ำคูณ

จากการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณ และระดับราคาค้ำคูณของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พืชไร่ พืชสวน และพืชไร่ (ตารางที่ 4-5)

เขตน่าน

การทำนา มีการปลูกข้าวในปีในหน่วยที่ดินที่ 15hi 17hiB 18hi และ 19hi พบว่า การปลูกข้าวในหน่วยที่ดินต่างๆ ที่สำรวจ เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตมันสำปะหลัง มีการปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 29B 41 และ 44B พบว่า การปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินต่างๆ ที่สำรวจ เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตอ้อยโรงงาน มีการปลูกอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 44B และ 55 พบว่า การปลูกอ้อยโรงงานเกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิต และราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

เขตน้ำชลประทาน

การทำนา มีการปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 15(I) และ 15hi(I) โดยลักษณะการเพาะปลูกเป็นการทำนาปีตามด้วยนาปรัง จากการวิเคราะห์การปลูกข้าวเจ้าปีนาหว่าน-ข้าวเจ้าปีนาหว่าน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน ซึ่งใช้พันธุ์ที่แตกต่างกัน แต่เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณของการผลิตข้าวเจ้าปีนาหว่าน-ข้าวเจ้าปีนาปรังนาหว่าน อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

ตารางที่ 4-5 ปริมาณผลผลิตค้ำคูณ และระดับราคาค้ำคูณของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในพื้นที่ลุ่มน้ำ
สาขาโตนเลสาปตอนบน ปีการผลิต 2555/56

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วย ที่ดิน	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	ผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณ (กก./ไร่)	ราคา ผลผลิต (บาท/กก.)	ราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณ ทุน (บาท/กก.)
เขตน้ำฝน						
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	15hi	2,565.93	303.21	196.02	13.09	8.46
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	17hiB	2,861.38	332.88	218.59	13.09	8.60
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	18hi	2,586.84	312.51	197.62	13.09	8.28
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	19hi	2,345.81	276.91	179.21	13.09	8.47
มันสำปะหลัง	29B	3,518.36	3,859.45	1,556.80	2.26	0.91
มันสำปะหลัง	41	3,096.06	3,642.75	1,369.94	2.26	0.85
มันสำปะหลัง	44B	3,226.62	3,345.63	1,427.71	2.26	0.96
อ้อยโรงงาน		4,808.62	12,986.30	5,061.71	0.95	0.37
อ้อยโรงงาน	55	6,515.54	13,768.32	6,858.46	0.95	0.47
เขตน้ำชลประทาน						
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัยนาท พิษณุโลก2) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท พิษณุโลก2)	15(I)	5,292.44				
- ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัยนาท พิษณุโลก2)		2,883.17	810.78	244.96	11.77	3.56
- ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท พิษณุโลก2)		2,409.27	687.50	190.46	12.65	3.50
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี1)	15hi(I)	6,228.12				
- ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)		2,978.18	396.78	227.52	13.09	7.51
- ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี1)		3,249.94	609.58	298.71	10.88	5.33

ที่มา: กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน วิเคราะห์โดยกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินที่ 2 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

4.2 ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

4.2.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ (ด้านพืช)

จากการจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินและการสำรวจสภาพการผลิตในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด ปีการผลิต 2555/56 พบว่า มีการใช้ประโยชน์ที่ดินใน 9 หน่วยที่ดิน ในบางหน่วยที่ดินสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้หลายประเภท จึงต้องศึกษาว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทใดจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่ากัน นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด มีทั้งการผลิตพืชอายุสั้นในรอบปีการผลิตเดียวและพืชที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตหลายปี

การวิเคราะห์จะประกอบด้วย ค่าตัวแปร คือ รายได้หรือมูลค่าผลผลิต ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน สำหรับการผลิตไม้ผลและไม่ยืนต้น ที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี ดังนั้น จึงต้องนำมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value : NPV) และปรับค่า NPV เป็นค่าเฉลี่ยต่อปีด้วย (Capital Recovery Factor : CRF) เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์ที่ดินของพืชแต่ละชนิด ซึ่งจะเป็นเกณฑ์ให้เกษตรกรตัดสินใจว่าปัจจุบันจะปลูกพืชชนิดใดจึงจะได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่ากัน ในการดำเนินการวิเคราะห์ได้จำแนกตามลักษณะของสภาพพื้นที่และลักษณะของพืชที่ผลิต ได้แก่ เขตน้ำฝน ซึ่งการวิเคราะห์จะจำแนกเป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินและการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช โดยมีรายละเอียดดังนี้

เขตน้ำฝน (ตารางที่ 4-6)

หน่วยที่ดินที่ 6 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาดำได้รับผลผลิตเฉลี่ย 421.24 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,396.97 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,795.73 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.08

หน่วยที่ดินที่ 7 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาหว่านได้รับผลผลิตเฉลี่ย 387.85 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,906.55 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,153.55 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.77

หน่วยที่ดินที่ 17hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาหว่านได้รับผลผลิตเฉลี่ย 358.76 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,614.49 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,047.01 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.81

หน่วยที่ดินที่ 29B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบงและเกษตรศาสตร์ ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 4,533.33 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 7,297.37 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 6,696.29 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.89

หน่วยที่ดินที่ 31 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน เป็นการปลูกพืช 2 ครั้ง ในรอบปี เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พันธุ์ NK48 และ CP888 ทั้ง 2 ครั้ง โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 937.87 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.56 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,050.16 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,475.91 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชปลายฝน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 813.35 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.08 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,180.45 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,611.00 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน เกษตรกรได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่า 9,346.38 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 5,230.61 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 4,086.91 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.78

หน่วยที่ดินที่ 31b มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยทำนาดำได้รับผลผลิตเฉลี่ย 354.80 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,314.32 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,599.97 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.55

หน่วยที่ดินที่ 40B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ยูคาลิปตัส โดยยูคาลิปตัสจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 3 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของยูคาลิปตัสในรอบ 5 ปี ในช่วงอายุที่ยูคาลิปตัส ให้ผลผลิตแล้ว คือ เกษตรกรสามารถที่จะตัดไม้ไปทำประโยชน์ได้ ได้แก่ ช่วงปีที่ 3-5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 11,116.67 กิโลกรัมต่อไร่ โดยยูคาลิปตัส ในปีที่ 5 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงสุดเฉลี่ย 13,100.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 1.33 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์ โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ยูคาลิปตัส มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,258.81 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,076.50 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 7.31

หน่วยที่ดินที่ 44B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลังและยูคาลิปตัส โดยมันสำปะหลัง เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์และห้วยบงได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,708.66 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 5,620.47 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 5,062.37 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.53 สำหรับยูคาลิปตัสจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 3 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของยูคาลิปตัสในรอบ 4 ปี ในช่วงอายุที่ยูคาลิปตัส ให้ผลผลิตแล้ว คือ เกษตรกรสามารถที่จะตัดไม้ไปทำประโยชน์ได้ ได้แก่ ช่วงปีที่ 3-4 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 14,390.00

กิโลกรัมต่อไร่ โดยยูคาลิปตัส ในปีที่ 4 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 15,780.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 1.33 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ยูคาลิปตัส มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,865.19 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,693.93 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 7.45 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 44B ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ยูคาลิปตัส

หน่วยที่ดินที่ 55B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ มันทำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน โดยมีทั้งระบบการปลูกพืชครั้งเดียว ได้แก่ มันทำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และระบบการปลูกพืช 2 ครั้ง ในรอบปี ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน โดยมีมันทำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์และห้วยบง ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,475.46 กิโลกรัมต่อไร่ และอ้อยโรงงาน เกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 12,127.31 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 และ 0.99 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ โดยมีมันทำปะหลัง ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ย 5,115.23 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 4,656.92 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.46 ส่วนอ้อยโรงงาน ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,087.89 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 6,374.85 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.12 สำหรับระบบการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พันธุ์ NK48 และ CP888 เป็นพืชต้นฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,155.13 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.56 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,075.74 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 3,528.73 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชปลายฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,015.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.08 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,824.32 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,280.59 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน เกษตรกรได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่า 11,578.72 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 6,900.60 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 5,809.32 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.01 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 55B ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ อ้อยโรงงาน

4.2.2) การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช

การประเมินความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเศรษฐกิจเป็นการประเมินและเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดินในลักษณะของ

ผลตอบแทนต่อไร่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละหน่วยที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ นั้น กิจกรรมใดจะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่ากันเพียงใด มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจระดับใดและเพื่อพิจารณาว่า ในหน่วยที่ดินที่สามารถเลือกทำการผลิตได้หลายประเภทนั้นมีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดที่สมควรเสนอแนะให้ทำการผลิต ซึ่งในการประเมินเพื่อนำมาจัดระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจดังกล่าว นั้น ในการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจมีทั้งพืชอายุสั้น และ ไม้ผล/ไม้ยืนต้น ตัวแปรที่นำมาเป็นตัวชี้วัดมี 4 ตัวแปร คือ รายได้หรือมูลค่าผลผลิต ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน โดยการผลิตไม้ผลและไม้ยืนต้น ได้นำมูลค่าผลผลิตและต้นทุนผันแปรมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมิน โครงการ โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value : NPV) และปรับค่า NPV เป็นค่าเฉลี่ยต่อปีด้วย (Capital Recovery Factor : CRF) นำค่าตัวแปร 4 ตัวแปร ดังกล่าวมาประเมิน ด้วยวิธีการตามแนวทางการประเมินความเหมาะสมของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงเศรษฐกิจเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา (รายละเอียดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในบทที่ 1) ในการประเมินดังกล่าว ค่าตัวแปรต่างๆ เมื่อนำมาคำนวณค่าทางสถิติแล้ว ผลของการประเมินชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน พอสรุปได้ดังนี้

เขตน่าน (ตารางที่ 4-7)

หน่วยที่ดินที่ 6 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ข้าวดอกมะลิ 105) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 7 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน (ข้าวดอกมะลิ 105) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 17hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน (ข้าวดอกมะลิ 105) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 29B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 31 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 31b มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ข้าวดอกมะลิ 105) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

หน่วยที่ดินที่ 40B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ยูคาลิปตัส มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

ตารางที่ 4-6 ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56

หน่วย ที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/ กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทน เหนือต้นทุนผัน แปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปร ทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วน ของรายได้ ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม			
6	ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ขาวดอกมะลิ 105)	421.24	12.77	5,379.23	1,982.26	601.24	2,583.50	3,396.97	2,795.73	2.08
7	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)	387.85	12.77	4,952.84	2,046.29	753.00	2,799.29	2,906.55	2,153.55	1.77
17hi	ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)	358.76	12.77	4,581.37	1,966.88	567.48	2,534.36	2,614.49	2,047.01	1.81
29B	มันสำปะหลัง	4,533.33	2.26	10,245.33	2,947.96	601.08	3,549.04	7,297.37	6,696.29	2.89
31	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน - ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน			9,346.38	4,115.77	1,143.70	5,259.47	5,230.61	4,086.91	1.78
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน	937.87	5.56	5,214.56	2,164.40	574.25	2,738.65	3,050.16	2,475.91	1.90
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน	813.35	5.08	4,131.82	1,951.37	569.45	2,520.82	2,180.45	1,611.00	1.64
31b	ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ขาวดอกมะลิ 105)	354.80	12.77	4,530.80	2,216.48	714.35	2,930.83	2,314.32	1,599.97	1.55
40B	ยูคาลิปตัส เฉลี่ยต่อปี	11,116.67		8,197.82	939.01	182.31	1,121.32	7,258.81	7,076.50	7.31
	- ปีที่ 1	-	1.33	0.00	2,900.18	235.18	3,135.36	-2,900.18	-3,135.36	-
	- ปีที่ 2	-	1.33	0.00	668.00	200.96	868.96	-668.00	-868.96	-
	- ปีที่ 3	8,850.00	1.33	11,770.50	259.75	203.18	462.93	11,510.75	11,307.57	-
	- ปีที่ 4	11,400.00	1.33	15,162.00	232.10	153.75	385.85	14,929.90	14,776.15	-
	- ปีที่ 5	13,100.00	1.33	17,423.00	232.00	96.35	328.35	17,191.00	17,094.65	-
44B	มันสำปะหลัง	3,708.66	2.26	8,381.57	2,761.10	558.10	3,319.20	5,620.47	5,062.37	2.53
	ยูคาลิปตัส เฉลี่ยต่อปี	14,390.00		8,886.87	1,021.68	171.26	1,192.94	7,865.19	7,693.93	7.45
	- ปีที่ 1	-	1.33	0.00	3,088.67	349.71	3,438.38	-3,088.67	-3,438.38	-
	- ปีที่ 2	-	1.33	0.00	282.01	77.20	359.21	- 282.01	-359.21	-
	- ปีที่ 3	13,000.00	1.33	17,290.00	268.80	76.21	345.01	17,021.20	16,944.99	-

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

หน่วย ที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/ กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทน เหนือต้นทุนผัน แปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปร ทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วน ของรายได้ ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม			
55B	- ปีที่ 4	15,780.00	1.33	20,987.40	145.46	162.61	308.07	20,841.94	20,679.33	-
	มันสำปะหลัง	3,475.46	2.26	7,854.54	2,739.31	458.31	3,197.62	5,115.23	4,656.92	2.46
	อ้อยโรงงาน เฉลี่ยต่อปี	12,127.31	0.99	12,063.38	4,975.49	713.04	5,688.53	7,087.89	6,374.85	2.12
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน - ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน			11,578.72	4,678.66	1,090.74	5,769.40	6,900.06	5,809.32	2.01
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน	1,155.13	5.56	6,422.52	2,346.78	547.01	2,893.79	4,075.74	3,528.73	2.22
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน	1,015.00	5.08	5,156.20	2,331.88	543.73	2,875.61	2,824.32	2,280.59	1.79

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

หน่วยที่ดินที่ 44B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มັນสำปะหลังและยูคาลิปตัส โดยยูคาลิปตัสมีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1) ส่วนมັນสำปะหลัง มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 55B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ มັນสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน ทั้ง 3 ประเภทมีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

ตารางที่ 4-7 ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปีการผลิต 2555/56

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน								
	6	7	17hi	29B	31	31b	40B	44B	55B
ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ข้าวดอกมะลิ 105)	S2	-	-	-	-	-	-	-	-
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)	-	S2	S2	-	-	S3	-	-	-
มັນสำปะหลัง	-	-	-	S2	-	-	-	S2	S2
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน	-	-	-	-	S2	-	-	-	S2
ยูคาลิปตัส	-	-	-	-	-	-	S1	S1	-
อ้อยโรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	S2

หมายเหตุ : S1 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง
S2 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง
S3 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย

4.2.3) การวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจตามกลุ่มพืช

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนและประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน หากนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน

การทำนา มีการปลูกข้าวนาปีในหน่วยที่ดินที่ 6 7 17hi และ 31b โดยจะเป็นข้าวเจ้าทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรจะทำทั้งนาดำและนาหว่าน โดยเกษตรกรจะใช้พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 โดยข้าวเจ้านาปี ที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 6 เกษตรกรจะทำเป็นนาดำ ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 421.24 กิโลกรัมต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,795.73 บาทต่อไร่ ส่วนข้าวเจ้านาปีในหน่วยที่ดินที่ 7 17hi และ 31b เกษตรกรทำเป็นนาหว่าน โดยหน่วยที่ดินที่ 7 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 387.85 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าข้าวเจ้านาหว่านในหน่วยที่ดินที่ 17hi และ 31b ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 358.76 และ 354.80 กิโลกรัมต่อไร่

ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า ข้าวเจ้านาปี ในหน่วยที่ดินที่ 7 ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,153.55 บาทต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดิน 17hi และ 31b ซึ่งได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,047.01 และ 1,599.97 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ข้าวเจ้านาปี ในหน่วยที่ดินที่ 6 7 17hi มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเหมาะสมปานกลาง (S2) ส่วนข้าวเจ้านาปี ในหน่วยที่ดินที่ 31b มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

การผลิตมันสำปะหลัง มีการปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดิน 29B 44B และ 55B เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์หัวยวง เกษตรศาสตร์ และระยอง 5 โดยมีมันสำปะหลังที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 29B ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 4,533.33 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 44B และ 55B ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,708.66 และ 3,475.46 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ แต่เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า การผลิตมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 29B ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 6,696.29 บาทต่อไร่ สูงกว่ามันสำปะหลังที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 44B และ 55B ซึ่งได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 5,062.37 และ 4,656.92 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า มันสำปะหลังทั้ง 3 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในหน่วยที่ดินที่ 31 และ 55B โดยลักษณะการเพาะปลูกจะมีการปลูกพืช 2 ครั้งในรอบปี ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน เกษตรกรจะนิยมใช้พันธุ์ NK48 และ CP888 ในการผลิตทั้ง 2 ครั้ง โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน ในหน่วยที่ดินที่ 55B ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,155.13 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 31 ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 937.87 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน ในหน่วยที่ดินที่ 55B ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,015.00 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 31 ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 813.35 กิโลกรัมต่อไร่ จากการวิเคราะห์การผลิตในรอบปี เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนทั้งหมด พบว่า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน ในหน่วยที่ดินที่ 55B ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 5,809.32 บาทต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 31 ซึ่งได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 4,086.91 บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

การผลิตยูคาลิปตัส มีการปลูกยูคาลิปตัสให้หน่วยที่ดิน 40B และ 44B เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ K7 โดยยูคาลิปตัสที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 44B ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 14,390.00 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 40B ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 11,116.67 กิโลกรัมต่อไร่ แต่เมื่อเปรียบเทียบ

ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า การผลิตยูคาลิปตัสในหน่วยที่ดินที่ 44B ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,693.93 บาทต่อไร่ สูงกว่ายูคาลิปตัสที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 40B ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,076.50 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ยูคาลิปตัสทั้ง 2 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

การผลิตอ้อยโรงงาน มีการปลูกอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 55B โดยเกษตรกรจะใช้พันธุ์ขอนแก่น ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 12,127.31 กิโลกรัมต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 6,374.85 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า อ้อยโรงงาน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

4.2.4 การวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณ และระดับราคาค้ำคูณ

จากการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณและระดับราคาค้ำคูณ ของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พอสรุปรายละเอียดได้ดังนี้ (ตารางที่ 4-8)

เขตน้ำฝน

การทำนา มีการปลูกข้าวนาปีในหน่วยที่ดินที่ 6 7 17hi และ 31b พบว่า การปลูกข้าวในหน่วยที่ดินต่างๆ ที่สำรวจ เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตมันสำปะหลัง มีการปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 29B 44B และ 55B พบว่า การปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินต่างๆ ที่สำรวจ เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในหน่วยที่ดินที่ 31 และ 55B โดยลักษณะการเพาะปลูกเป็นการเพาะปลูกพืช 2 ครั้งในรอบปี คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดันฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน จากการวิเคราะห์ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ดันฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายฝน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณของการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งดันฝนและปลายฝนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับทั้งช่วงดันฝนและปลายฝน

การผลิตยูคาลิปตัส มีการปลูกยูคาลิปตัสในหน่วยที่ดินที่ 40B และ 44B พบว่า การปลูกยูคาลิปตัสในหน่วยที่ดินทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุน

ทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตอ้อยโรงงาน มีการปลูกอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 55B ซึ่งพบว่า การปลูกอ้อยโรงงานเกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้คุ้มต่อการลงทุน เนื่องจากปริมาณผลผลิต และราคาผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิต และราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

ตารางที่ 4-8 ปริมาณผลผลิตคุ้มทุน และระดับราคาคุ้มทุนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด ปีการผลิต 2555/56

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	ผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุน (กก./ไร่)	ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	ราคาผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุน (บาท/กก.)
เขตน้ำฝน						
ข้าวเจ้าพันธุ์ปิ่นดำ (ข้าวหอมมะลิ 105)	6	2,583.50	421.24	202.31	12.77	6.13
ข้าวเจ้าพันธุ์ปิ่นหวาน (ข้าวหอมมะลิ 105)	7	2,799.29	387.85	219.21	12.77	7.22
ข้าวเจ้าพันธุ์ปิ่นหวาน (ข้าวหอมมะลิ 105)	17hi	2,534.36	358.76	198.46	12.77	7.06
มันสำปะหลัง	29B	3,549.04	4,533.33	1,570.37	2.26	0.78
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	31	5,259.47				
ปลายฝน						
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้นฝน		2,738.65	937.87	492.56	5.56	2.92
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายฝน		2,520.82	813.35	496.22	5.08	3.10
ข้าวเจ้าพันธุ์ปิ่นดำ (ข้าวหอมมะลิ 105)	31b	2,930.83	354.80	229.51	12.77	8.26
ยูคาลิปตัส	40B	1,121.32	1,1116.67	843.10	1.33	0.10
มันสำปะหลัง	44B	3,319.20	3,708.66	1,468.67	2.26	0.89
ยูคาลิปตัส		1,192.94	14,390.00	896.95	1.33	0.08
มันสำปะหลัง	55B	3,197.62	3,475.46	1,414.88	2.26	0.92
อ้อยโรงงาน		5,688.53	12,127.31	5,745.99	0.99	0.47
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์		5,769.40				
ปลายฝน						
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้นฝน		2,893.79	1,155.13	520.47	5.56	2.51
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายฝน		2,875.61	1,015.00	566.06	5.08	2.83

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน วิเคราะห์โดยกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินที่ 2 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

4.3 กลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703)

4.3.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ (ด้านพืช)

จากการจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินและการสำรวจสภาพการผลิตในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ปีการผลิต 2555/56 พบว่ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินใน 7 หน่วยที่ดิน ในบางหน่วยที่ดินสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้หลายประเภท จึงต้องศึกษาว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทใดจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่ากัน นอกจากนี้ การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่างมีทั้งการผลิตพืชอายุสั้นในรอบปีการผลิตเดียวและพืชที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตหลายปี การวิเคราะห์จะประกอบด้วย ค่าตัวแปร คือ รายได้หรือมูลค่าผลผลิต ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน สำหรับการผลิตไม้ผลและไม่ยืนต้น ที่มีอายุการผลิตเกินกว่า 1 ปี ดังนั้น จึงต้องนำมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุน โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value : NPV) และปรับค่า NPV เป็นค่าเฉลี่ยต่อปีด้วย Capital Recovery Factor (CRF) เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจของการใช้ประโยชน์ที่ดินของพืชแต่ละชนิด ซึ่งจะเป็นเกณฑ์ให้เกษตรกรตัดสินใจว่าปัจจุบันจะปลูกพืชชนิดใดจึงจะได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่ากัน ในการดำเนินการวิเคราะห์ได้จำแนกตามลักษณะของสภาพพื้นที่และลักษณะของพืชที่ผลิต ได้แก่ เขตน้ำฝน และเขตน้ำชลประทาน ซึ่งการวิเคราะห์จะจำแนกเป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินและการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช โดยมีรายละเอียดดังนี้

เขตน้ำฝน (ตารางที่ 4-9)

หน่วยที่ดินที่ 1 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ และข้าวเจ้านาปีนาหวาน โดยข้าวเจ้านาปีนาดำและนาหวานใช้พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยข้าวเจ้านาปีนาดำได้รับผลผลิตเฉลี่ย 377.21 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 410.98 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.42 บาทต่อกิโลกรัม โดยข้าวเจ้านาปีนาดำ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,188.21 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,490.32 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.47 ส่วนข้าวเจ้านาปีนาหวาน ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,644.31 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,826.20 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.56 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 1 ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน

หน่วยที่ดินที่ 31B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลังและลำไย โดยมันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์ห้วยบง เกษตรศาสตร์ และระยอง 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 4,052.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.33 บาทต่อกิโลกรัม โดยมันสำปะหลัง ได้รับผลตอบแทนเหนือ

ต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ย 6,338.00 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 5,503.38 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.40 ส่วนลำไยเกษตรกรปลูกพันธุ์อีดอ ซึ่งเกษตรกรผลิตเป็นลำไยนอกฤดู โดยลำไยจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 4 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของลำไย ในรอบ 20 ปี ในช่วงอายุที่ลำไยให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 4 - 20 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,121.37 กิโลกรัมต่อไร่ โดยลำไยในช่วงปีที่ 16-20 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 4,666.67 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 36.18 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ลำไยมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 69,590.27 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 64,361.62 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 6.74 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 31B ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ลำไย

หน่วยที่ดินที่ 52B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มັນสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบง เกษตรศาสตร์ และระยอง 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,776.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.33 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,848.10 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 4,144.02 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.89

หน่วยที่ดินที่ 53B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ลำไย เกษตรกรปลูกพันธุ์อีดอ ซึ่งเกษตรกรผลิตเป็นลำไยนอกฤดู โดยลำไยจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 4 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของลำไย ในรอบ 20 ปี ในช่วงอายุที่ลำไยให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 4 - 20 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,826.47 กิโลกรัมต่อไร่ โดยลำไยในช่วงปีที่ 16 - 20 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 5,000.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 36.18 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ลำไยมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 17,558.64 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 2,520.96 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.13

หน่วยที่ดินที่ 55B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน - ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน ยางพารา และลำไย โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูก 2 ครั้งในรอบปี พันธุ์ที่ใช้ปลูก คือ CP888 919 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชต้นฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 1,100.63 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.84 บาทต่อกิโลกรัมได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,139.54 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,964.64 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชปลายฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,173.27 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.86 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,077.80 บาทต่อไร่ และได้รับ

ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 3,902.65 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทั้งระบบ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน เกษตรกรได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่า 13,303.04 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 7,217.34 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 6,867.29 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.07 ส่วนยางพารา เกษตรกรปลูกพันธุ์ RRIM 600 ยางพารา ให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 7 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของยางพาราในรอบ 25 ปี ในช่วงอายุที่ยางพาราให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 7-25 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 303.11 กิโลกรัมต่อไร่ โดยยางพารา ในช่วงอายุปีที่ 11-15 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 312.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 70.84 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ยางพารามีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 10,187.11 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 2,310.22 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.22 สำหรับลำไย เกษตรกรปลูกพันธุ์อีดอ ซึ่งเกษตรกรผลิตเป็นลำไยนอกฤดู โดยลำไยให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 4 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของลำไย ในรอบ 20 ปี ในช่วงอายุที่ลำไย ให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 4 - 20 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,425.00 กิโลกรัมต่อไร่ โดยลำไย ในช่วงอายุปีที่ 16 - 20 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 5,075.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 36.18 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ลำไยมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 69,175.28 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 62,534.65 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 4.14 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 55B ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ลำไย

ตารางที่ 4-9 ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำฝน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโคกเลสาปตอนล่าง ปีการผลิต 2555/56

หน่วย ที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วนของ รายได้ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม			
1	ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ข้าวดอกมะลิ 105)	377.21	12.42	4,684.95	2,496.74	697.89	3,194.63	2,188.21	1,490.32	1.47
	ข้าวเจ้านาปีนาหวาน (ข้าวดอกมะลิ 105)	410.98	12.42	5,104.37	2,460.06	818.11	3,278.17	2,644.31	1,826.20	1.56
31B	มันสำปะหลัง	4,052.00	2.33	9,441.16	3,103.16	834.62	3,937.78	6,338.00	5,503.38	2.40
	ลำไย นอกฤดู (อีคอง) เฉลี่ยต่อปี	3,121.37		75,577.14	5,986.87	5,228.65	11,215.52	69,590.27	64,361.62	6.74
	- ปีที่ 1	-		-	2,976.20	1,500.00	4,476.20	-2,976.20	-4,476.20	-
	- ปีที่ 2-3	-		-	941.84	1,310.00	2,251.84	-941.84	-2,251.84	-
	- ปีที่ 4-9	1,880.00	36.18	68,018.40	9,941.84	6,236.13	16,177.97	58,076.56	51,840.43	-
	- ปีที่ 10-15	3,075.00	36.18	111,253.50	4,557.75	7,126.02	11,683.77	106,695.75	99,569.73	-
	- ปีที่ 16-20	4,666.67	36.18	168,840.12	5,933.33	6,236.98	12,170.31	162,906.79	156,669.81	-
52B	มันสำปะหลัง	3,776.00	2.33	8,798.08	3,949.98	704.08	4,654.06	4,848.10	4,144.02	1.89
53B	ลำไย นอกฤดู (อีคอง) เฉลี่ยต่อปี	3,826.47		22,547.52	4,988.88	15,037.68	20,026.56	17,558.64	2,520.96	1.13
	- ปีที่ 1	-		-	3,630.00	1,548.00	5,178.00	-3,630.00	-5,178.00	-
	- ปีที่ 2-3	-		-	1,457.46	3,840.91	5,298.37	-1,457.46	-5,298.37	-
	- ปีที่ 4-9	1,925.00	36.18	69,646.50	4,569.00	19,013.05	23,582.05	65,077.50	46,064.45	-
	- ปีที่ 10-15	4,750.00	36.18	171,855.00	6,975.10	19,130.64	26,105.74	164,879.90	145,749.26	-
	- ปีที่ 16-20	5,000.00	36.18	180,900.00	7,641.60	19,151.21	26,792.81	173,258.40	154,107.19	-
55B	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน - ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ปลายฝน			13,303.04	6,085.70	350.05	6,435.75	7,217.34	6,867.29	2.07
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน	1,100.63	5.84	6,427.68	3,288.14	174.90	3,463.04	3,139.54	2,964.64	1.86
	- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน	1,173.27	5.86	6,875.36	2,797.56	175.15	2,972.71	4,077.80	3,902.65	2.31

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

หน่วย ที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนเหนือ ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วนของ รายได้ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม			
	ยางพารา (RRIM 600) เฉลี่ยต่อปี	303.11		12,764.14	2,577.03	7,876.89	10,453.92	10,187.11	2,310.22	1.22
	- ปีที่ 1 - 6	-		-	11,000.00	-	11,000.00	-11,000.00	-11,000.00	-
	- ปีที่ 7 - 10	305.00	70.84	21,606.20	3,363.00	15,169.00	18,532.00	18,243.20	3,074.20	-
	- ปีที่ 11 - 15	312.00	70.84	22,102.08	3,183.72	13,101.69	16,285.41	18,918.36	5,816.67	-
	- ปีที่ 16 - 20	293.33	70.84	20,779.50	2,515.35	10,621.54	13,136.89	18,264.15	7,642.61	-
	- ปีที่ 21 - 25	302.50	70.84	21,429.10	2,780.90	13,459.93	16,240.83	18,648.20	5,188.27	-
	ลำไย นอกฤดู (อีดอ) เฉลี่ยต่อปี	3,425.00		82,424.67	13,249.39	6,640.63	19,890.02	69,175.28	62,534.65	4.14
	- ปีที่ 1	-		-	6701.9	1558.6	4,544.60	-1,558.60	-4,544.60	-
	- ปีที่ 2-3	-		-	1,558.60	2,986.00	4,544.60	-1,558.60	-4,544.60	-
	- ปีที่ 4-9	1,925.00	36.18	69,646.50	17,482.30	7,538.43	25,020.73	52,164.20	44,625.77	-
	- ปีที่ 10-15	3,550.00	36.18	128,439.00	11,548.10	8,391.67	19,939.77	116,890.90	108,499.23	-
	- ปีที่ 16-20	5,075.00	36.18	183,613.50	24,406.38	8,309.41	32,715.79	159,207.12	150,897.71	-

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยต่อปีของลำไยและยางพารา คำนวณโดยใช้ค่า NPV ฐานด้วย Capital Recovery Factor (CRF) ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 และระยะเวลา 20 ปี

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

เขตพื้นที่อาศัยน้ำชลประทาน (ตารางที่ 4-10)

หน่วยที่ดินที่ 4(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ชัยนาท1) โดยเกษตรกรปลูกข้าวจ้าวปรีนาหว่าน พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 567.33 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.42 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 5,394.70 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 4,921.25 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวจ้าวปรีนาหว่าน พันธุ์ชัยนาท1 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 491.10 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 10.85 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 3,769.17 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 3,181.78 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า การผลิตข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ชัยนาท1) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 12,374.67 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 9,163.86 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 8,103.02 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.90

หน่วยที่ดินที่ 7(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ชัยนาท1) โดยเกษตรกรปลูกข้าวจ้าวปรีนาหว่าน พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 424.91 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.42 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 3,011.05 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,127.67 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวจ้าวปรีนาหว่าน พันธุ์ชัยนาท1 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 457.46 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 10.85 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,201.36 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 1,273.61 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า การผลิตข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวจ้าวปรีนาหว่าน (ชัยนาท1) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 10,240.82 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 5,212.41 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 3,401.28 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.50

ตารางที่ 4-10 ผลผลิต รายได้ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตพืชในหน่วยที่ดินต่างๆ (เขตน้ำชลประทาน) ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโคกเลสาปตอนล่าง
ปีการผลิต 2555/56

หน่วย ที่ดิน	ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ผลผลิต (กก./ไร่)	ราคา (บาท/กก.)	รายได้ (บาท/กก.)	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)			ผลตอบแทน เหนือต้นทุน ผันแปรเงินสด (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน เหนือต้นทุน ผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	อัตราส่วน ของรายได้ ต่อต้นทุน
					เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม			
4(I)	ข้าวเจ้าปิ่นาหวาน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้าปริงนาหวาน (ชัยนาท1)			12,374.67	3,210.81	1,060.84	4,271.65	9,163.86	8,103.02	2.90
	- ข้าวเจ้าปิ่นาหวาน (ขาวดอกมะลิ 105)	567.33	12.42	7,046.24	1,651.54	473.45	2,124.99	5,394.70	4,921.25	3.32
	- ข้าวเจ้าปริงนาหวาน (ชัยนาท1)	491.10	10.85	5,328.44	1,559.27	587.39	2,146.66	3,769.17	3,181.78	2.48
7(I)	ข้าวเจ้าปิ่นาหวาน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้าปริงนาหวาน (ชัยนาท1)			10,240.82	5,028.41	1,811.13	6,839.54	5,212.41	3,401.28	1.50
	- ข้าวเจ้าปิ่นาหวาน (ขาวดอกมะลิ 105)	424.91	12.42	5,277.38	2,266.33	883.38	3,149.71	3,011.05	2,127.67	1.68
	- ข้าวเจ้าปริงนาหวาน (ชัยนาท1)	457.46	10.85	4,963.44	2,762.08	927.75	3,689.83	2,201.36	1,273.61	1.35

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

4.3.2 การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช

การประเมินความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเศรษฐกิจเป็นการประเมินและเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดินในลักษณะของผลตอบแทนต่อไร่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละหน่วยที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ นั้น กิจกรรมใดจะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่ากัน เพียงใด มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจระดับใดและเพื่อพิจารณาว่า ในหน่วยที่ดินที่สามารถเลือกทำการผลิตได้หลายประเภทนั้น มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดที่สมควรเสนอแนะให้ทำการผลิต ซึ่งการประเมินเพื่อนำมาจัดระดับความเหมาะสมทางเศรษฐกิจดังกล่าว นั้น ในการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจมีทั้งพืชอายุสั้น และไม่ผล/ไม่ยืนต้น ตัวแปรที่นำมาเป็นตัวชี้วัดมี 4 ตัวแปร คือ รายได้หรือมูลค่าผลผลิต ต้นทุนผันแปร ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร และอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน โดยการผลิตไม่ผลและไม่ยืนต้น ได้นำมูลค่าผลผลิตและต้นทุนผันแปรมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การประเมินโครงการ โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (Net Present Value : NPV) และปรับค่า NPV เป็นค่าเฉลี่ยต่อปีด้วย Capital Recovery Factor (CRF) นำค่าตัวแปร 4 ตัวแปร ดังกล่าวมาประเมินด้วยวิธีการตามแนวทางการประเมินความเหมาะสมของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงเศรษฐกิจ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินระดับลุ่มน้ำสาขา (รายละเอียดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในบทที่ 1) ในการประเมินดังกล่าว ค่าตัวแปรต่างๆ เมื่อนำมาคำนวณหาค่าทางสถิติแล้ว ผลของการประเมินชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน (ตารางที่ 4-11)

หน่วยที่ดินที่ 1 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ข้าวดอกมะลิ 105) และข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105) โดยทั้ง 2 ประเภท มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 31B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลังและลำไย โดยลำไยมีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1) ส่วนมันสำปะหลังมีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 52B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 53B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ลำไย มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 55B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน ยางพารา และลำไย โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน และลำไย มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2) ส่วนยางพารา มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

ตารางที่ 4-11 ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำฝืน)
ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ปีการผลิต 2555/56

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน				
	1	31B	52B	53B	55B
ข้าวเจ้านาปีนาดำ (ข้าวดอกมะลิ 105)	S2	-	-	-	-
ข้าวเจ้านาปีนาหวาน (ข้าวดอกมะลิ 105)	S2	-	-	-	-
มันสำปะหลัง	-	S2	S2	-	-
ลำไย	-	S1	-	S2	S2
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน	-	-	-	-	S2
ยางพารา	-	-	-	-	S3

หมายเหตุ : S1 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง

S2 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง

S3 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย

เขตน้ำชลประทาน (ตารางที่ 4-12)

หน่วยที่ดินที่ 4(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน (ข้าวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหวาน (ชัยนาท1) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 7(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน (ข้าวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหวาน (ชัยนาท1) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

ตารางที่ 4-12 ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เขตน้ำชลประทาน)
ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ปีการผลิต 2555/56

ประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	
	4(I)	7(I)
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1)	S1	S2

หมายเหตุ : S1 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง

S2 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง

S3 = ชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย

4.3.3) การวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจตามกลุ่มพืช

จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนและประเมินความเหมาะสมในเชิงเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน หากนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน

การทำนา มีการปลูกข้าวนาปีในหน่วยที่ดินที่ 1 โดยจะเป็นข้าวเจ้าทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรจะทำทั้งนาดำและนาหว่าน โดยเกษตรกรจะใช้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยข้าวเจ้านาปีนาหว่าน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 410.98 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าข้าวเจ้านาปีนาดำ ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 377.21 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,826.20 บาทต่อไร่ สูงกว่าข้าวเจ้านาปีนาดำ ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,490.32 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ข้าวเจ้านาปีทั้ง 2 ประเภท มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

การผลิตมันสำปะหลัง มีการปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดิน 31B และ 52B เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ห้วยบง เกษตรศาสตร์ ระยะของ 5 และระยะของ 80 โดยมันสำปะหลังที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 31B ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 4,052.00 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าหน่วยที่ดินที่ 52B ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,776.00 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า การผลิตมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 31B ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 5,503.38 บาทต่อไร่ สูงกว่ามันสำปะหลังที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 52B ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 4,144.02 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า มันสำปะหลังทั้ง 2 หน่วยที่ดิน มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

การผลิตลำไย มีการปลูกลำไยในหน่วยที่ดินที่ 31B 53B 55B เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์อีค้อ โดยลำไยที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 53B ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,826.67 กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าลำไย

ที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 55B และ 31B ซึ่งได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,425.00 และ 3,121.37 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด พบว่า การผลิตลำไยในหน่วยที่ดินที่ 53B ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 72,600.06 บาทต่อไร่ สูงกว่าลำไยที่ปลูกในหน่วยที่ดินที่ 31B และ 55B ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 64,361.62 และ 62,534.65 บาทต่อไร่ ตามลำดับ แต่เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ลำไยในหน่วยที่ดินที่ 31B มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1) ส่วนลำไยในหน่วยที่ดินที่ 53B และ 55B มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในหน่วยที่ดินที่ 55B โดยลักษณะการเพาะปลูกจะมีการปลูกพืช 2 ครั้งในรอบปี ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน - ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน เกษตรกรจะนิยมใช้พันธุ์ CP888 และ NK48 โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,100.63 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,173.27 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อรวมการผลิตทั้ง 2 ครั้งในรอบปี จะได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 6,867.29 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

การผลิตยางพารา มีการปลูกยางพาราในหน่วยที่ดินที่ 55B เกษตรกรใช้พันธุ์ RRIM 600 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยเฉลี่ยต่อปี 303.11 กิโลกรัมต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 2,310.22 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

เขตน้ำชลประทาน

การทำนา มีการปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 4(I) และ 7(I) โดยลักษณะการเพาะปลูกเป็นการทำนา 2 ครั้ง คือ ทำนาปีตามด้วยนาปรัง การทำนาปีเกษตรกรจะทำนาหว่าน โดยเป็นข้าวจ้าวทั้งหมด พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรใช้ คือ ขาวดอกมะลิ 105 ผลผลิตของข้าวจ้าวนาปีที่เกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยระหว่าง 424.91 – 567.33 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับข้าวนาปรัง เกษตรกรจะปลูกข้าวจ้าว โดยทำนาหว่านทั้งหมด ข้าวจ้าวนาปรังเกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์ชัยนาท1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยระหว่าง 457.46 – 491.10 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อรวมการผลิตทั้ง 2 ครั้งในรอบปี ซึ่งมีรูปแบบการผลิตที่เหมือนกัน โดยเปรียบเทียบตามหน่วยที่ดิน พบว่า การผลิตข้าวจ้าวนาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวจ้าวนาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1) ในหน่วยที่ดินที่ 4(I) ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 8,103.02 บาทต่อไร่ สูงกว่าการผลิตในหน่วยที่ดินที่ 7(I) ซึ่งได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 3,401.28 บาทต่อไร่ เมื่อนำมาจัดชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ พบว่า ข้าวจ้าวนาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวจ้าวนาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1) ในหน่วยที่ดินที่ 4(I) มีชั้นความเหมาะสมทาง

เศรษฐกิจในระดับสูง (S1) ส่วนข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1) ในหน่วยที่ดินที่ 7(I) มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

4.3.4 การวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณ และระดับราคาค้ำคูณ

จากการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณและระดับราคาค้ำคูณ ของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พืชไร่ระยะเดียวได้ดังนี้ (ตารางที่ 4-13)

เขตน้ำฝน

การทำนา มีการปลูกข้าวนาปี ในหน่วยที่ดินที่ 1 ซึ่งเป็นข้าวเจ้านาดำและนาหว่าน พบว่าการปลูกข้าวเจ้าทั้งรูปแบบการทำนาดำและนาหว่าน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตมันสำปะหลัง มีการปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 31B และ 52B พบว่า การปลูกมันสำปะหลังทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตลำไย มีการปลูกลำไยในหน่วยที่ดินที่ 31 53B และ 55B ซึ่งเกษตรกรผลิตเป็นลำไยนอกฤดูทุกหน่วยที่ดิน พบว่า การปลูกลำไยในหน่วยที่ดินต่างๆ ที่สำรวจ เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในหน่วยที่ดินที่ 55B โดยลักษณะการเพาะปลูก เป็นการเพาะปลูกพืช 2 ครั้ง ในรอบปี คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยง ปลายฝน พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้ง 2 ครั้ง เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณของการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งต้นฝนและปลายฝนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

การผลิตยางพารา มีการปลูกยางพาราในหน่วยที่ดิน 55B พบว่า การปลูกยางพาราในหน่วยที่ดินที่สำรวจ เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้ค้ำคูณต่อการลงทุน เนื่องจากปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับค้ำคูณ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

เขตน้ำชลประทาน

การทำนา มีการปลูกข้าวในหน่วยที่ดิน ที่ 4(I) และ 7(I) โดยลักษณะการเพาะปลูกเป็นการทำนาปีตามด้วยนาปรัง จากการวิเคราะห์ พบว่า การปลูกข้าวเจ้านาปีนาหว่าน-ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและรายได้คุ้มต่อการลงทุน ทั้งหมด เนื่องจาก ปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุนของการผลิตข้าวเจ้านาปีนาหว่าน-ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ปริมาณผลผลิตและราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ

ตารางที่ 4-13 ปริมาณผลผลิตคุ้มทุน และระดับราคาคุ้มทุนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง ปีการผลิต 2555/56

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	หน่วยที่ดิน	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	ผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุน (กก./ไร่)	ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	ราคาผลผลิต ณ ระดับคุ้มทุน (บาท/กก.)
เขตน้ำฝน						
ข้าวเจ้านาปีนาคำ (ขาวดอกมะลิ 105)	1	3,194.63	377.21	257.22	12.42	8.47
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)		3,278.17	410.98	263.94	12.42	7.98
มันสำปะหลัง	31B	3,937.78	4,052.00	1,690.03	2.33	0.97
ลำไยนอกฤดู (อีตอ)		11,215.52	3,121.37	309.99	36.18	3.59
มันสำปะหลัง	52B	4}654.06	3}776.00	1,997.45	2.33	1.23
ลำไยนอกฤดู (อีตอ)	53B	20}026.56	3}826.47	553.53	36.18	5.23
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	55B	6,435.75				
ปลายฝน						
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้นฝน		3,463.04	1,100.63	592.99	5.84	3.15
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายฝน		2,972.71	1,173.27	507.29	5.86	2.53
ยางพารา (RRIM 600)		10,453.92	303.11	147.57	70.84	34.49
ลำไยนอกฤดู (อีตอ)		19,890.02	3,425.00	549.75	36.18	5.81
เขตน้ำชลประทาน						
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) -	4(I)	4,271.65				
ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท 1)						
- ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)		2,124.99	567.33	171.09	12.42	3.75
- ข้าวนาปรังนาหว่าน (ชัยนาท 1)		2,146.66	491.10	197.85	10.85	4.37
ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) -	7(I)	6,839.54				
ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท 1)						
- ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)		3,149.71	424.91	253.60	12.42	7.41
- ข้าวนาปรังนาหว่าน (ชัยนาท 1)		3,689.83	457.46	340.08	10.85	8.07

ที่มา : กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน วิเคราะห์โดยกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดินที่ 2 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2556)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ลุ่มน้ำหลักโตนเลสาป ประกอบด้วย ลุ่มน้ำสาขาจำนวน 3 ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่

- 1) ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701) มีเนื้อที่ 1,613.74 ตร.กม.หรือ 1,008,590 ไร่
- 2) ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) มีเนื้อที่ 932.93 ตร.กม. หรือ 583.084 ไร่
- 3) ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนล่าง (1703) มีเนื้อที่ 1,539.25 ตร.กม.หรือ 962,034 ไร่

จากการศึกษาด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจของการผลิตพืชในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำหลักโตนเลสาป พอสรุปผลการศึกษา ดังนี้

5.1.1 ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน (1701)

ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน มีพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดเดียวคือ พื้นที่บางส่วนในอำเภอ โคนสูง ตาพระยา วัฒนานคร อัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวม 4 อำเภอ 15 ตำบล จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2555 พบว่า มีจำนวนประชากร 98,075 คน เป็นเพศชาย 49,563 คน และเพศหญิง 48,512 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 3,434 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 94,641 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 28,916 ครัวเรือน มีสมาชิกต่อครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 61 คนต่อตารางกิโลเมตร

สภาพการผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญขึ้นอยู่กับการผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2556 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน มีพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด 613,594 ไร่ หรือร้อยละ 60.84 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา 372,279 ไร่ หรือร้อยละ 36.91 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา อันดับสองคือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 106,397 ไร่ หรือร้อยละ 10.55 และอันดับสามคือ พื้นที่ปลูกอ้อย 83,285 ไร่ หรือร้อยละ 10.55 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ

สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน จากการศึกษาดูข้อมูลดินร่วมกับลักษณะสภาพพื้นที่ ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาโตนเลสาปตอนบน สามารถสรุปปัญหาหรือข้อจำกัดของทรัพยากรดินได้ดังนี้

- 1) ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 80,399 ไร่ หรือร้อยละ 7.97 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนร่วน ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชอาจขาดน้ำได้ ในช่วงฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานๆ และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

2) ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ค่อนข้างมีเนื้อที่ 232,603 ไร่ หรือร้อยละ 23.06 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนร่วน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชอาจขาดน้ำได้ ในช่วงฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานๆ

3) ดินทรายจัดที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 8,083 ไร่ หรือร้อยละ 0.80 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินเป็นดินทรายดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงปานกลางความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานานและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

4) ดินทรายจัดที่ค่อนข้างมีเนื้อที่ 91,597 ไร่ หรือร้อยละ 9.08 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เนื้อดินเป็นดินทราย ดินมีการระบายน้ำดีถึงค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานาน

5) ดินดินที่ลุ่มมีเนื้อที่ 3,498 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายดินร่วนดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขนถ่ายของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

6) ดินดินที่ค่อนข้างมีเนื้อที่ 7,415 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำเป็นดินดินถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขนถ่ายของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำ

7) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 226,012 ไร่ หรือร้อยละ 22.41 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม เนื่องจากลักษณะของพื้นที่และดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย การเกิดดินถล่มและน้ำไหลบ่าเมื่อฝนตกหนัก ยกต่อการไถพรวน การจัดการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช

การประเมินความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเศรษฐกิจเป็นการประเมินและเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดินในลักษณะของผลตอบแทนต่อไร่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าในแต่ละหน่วยที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ นั้น กิจกรรมใดจะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่ากันเพียงใด มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจระดับใดและเพื่อพิจารณาว่า ในหน่วยที่ดิน

ที่สามารถเลือกทำการผลิตได้หลายประเภทนั้น มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดที่สมควรเสนอแนะให้ทำการผลิต ซึ่งผลของการประเมินขึ้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน

หน่วยที่ดินที่ 15hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 303.21 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,052.04 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 1,403.09 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.55 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 17hiB มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 332.88 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,107.67 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 1,496.02 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.52 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 18hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 312.51 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,203.75 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 1,503.92 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.58 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 19hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้าในปี เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 276.91 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 1,917.81 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 1,278.94 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.55 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

หน่วยที่ดินที่ 29B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ ห้วยบง และระยอง 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,859.45 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 6,167.20 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 5,204.00 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.48 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (SI)

หน่วยที่ดินที่ 41 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์เกษตรศาสตร์ และระยอง 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,642.75 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 5,831.99 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 5,136.56 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.66 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (SI)

หน่วยที่ดินที่ 44B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มั่นสำปะหลังและอ้อยโรงงาน โดยมั่นสำปะหลังเกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรกรศาสตร์ ห้วยบง และระยอง 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,345.63 กิโลกรัมต่อไร่ และอ้อยโรงงานเกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 LK92 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 12,986.30 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 และ 0.95 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ โดยมั่นสำปะหลัง ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ย 5,192.72 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 4,334.50 บาทต่อไร่ ส่วนอ้อยโรงงาน ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,965.10 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,494.40 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.56 โดยประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้ง 2 ประเภท มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 55 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ อ้อยโรงงาน เกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น LK92 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 13,768.32 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 0.95 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,494.14 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 6,661.50 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.02 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

เขตนำชลประทาน

หน่วยที่ดินที่ 15 (D) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) โดยเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปีนาหว่าน พันธุ์ชัยนาท/พิษณุโลก 2 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 810.78 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 11.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 4,604.51 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 3,757.12 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน พันธุ์ชัยนาท/พิษณุโลก 2 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 687.50 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.65 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 3,910.36 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 3,228.23 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท/พิษณุโลก 2) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 12,277.79 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 8,514.87 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 6,985.35 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.32 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 15hi(D) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105) - ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี 1) โดยเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปีนาหว่าน พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 396.78 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 13.09 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,994.08 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,215.67 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน พันธุ์ปทุมธานี 1 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 609.58 กิโลกรัมต่อไร่

ราคาเฉลี่ย 10.88 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,351.64 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 3,382.29 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบพบว่า ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ข้าวคอกมะลิ 105)-ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ปทุมธานี 1) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 11,826.08 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 7,345.72 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 5,597.96 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนกำไรได้ต่อต้นทุน 1.90 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

จากการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณและระดับราคาผลผลิตค้ำคูณของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มพืช พอสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

เขตน้ำฝน เกษตรกรปลูกข้าวนาปีในหน่วยที่ดินที่ 15hi 17hiB 18hi และ 19hi พบว่าเกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิต ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 29B 41 และ 44B พบว่าเกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิตค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 44B และ 55 พบว่าเกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิตค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด

เขตน้ำชลประทาน เกษตรกรปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 15(O) และ 15hi(O) ซึ่งลักษณะการเพาะปลูกเป็นการทำนาปีตามด้วยนาปรัง แต่ใช้พันธุ์แตกต่างกัน เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า การปลูกข้าวเจ้านาปี-ข้าวเจ้านาปรัง ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกร ได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิตค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด

5.1.2 กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702)

กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหดมีพื้นที่อยู่ในจังหวัดสระแก้ว โดยครอบคลุมพื้นที่บางส่วนในอำเภอคลองหาด วัฒนานคร และอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวม 3 อำเภอ 25 ตำบล โดยมีเนื้อที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด 583,084 ไร่ หรือ 932.93 ตารางกิโลเมตร จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2555 พบว่ามีจำนวนประชากร 108,519 คน เป็นเพศชาย 54,608 คน และเพศหญิง 53,911 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 21,346 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 87,173 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 42,292 ครัวเรือน มีสมาชิกต่อครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 116 คนต่อตารางกิโลเมตร

สภาพการผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญ ขึ้นอยู่กับการผลิตทางด้านการเกษตรเป็นหลัก จากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2556 พบว่า ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหดมีพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด 488,460 ไร่ หรือร้อยละ 83.77 ของพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหดทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาข้าว 286,055 ไร่ หรือร้อยละ 49.06 พื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหดทั้งหมด อันดับสองคือ พื้นที่ปลูกอ้อย 62,225 ไร่ หรือร้อยละ 10.67 และอันดับสามคือ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 60,757 ไร่ หรือร้อยละ 10.42 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ

สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน จากการศึกษาข้อมูลดินร่วมกับลักษณะสภาพพื้นที่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด สามารถสรุปปัญหาหรือข้อจำกัดของทรัพยากรดินได้ดังนี้

1) ดินค่อนข้างเป็นทรายที่ค่อนข้างมีเนื้อที่ 34,489 ไร่ หรือร้อยละ 5.91 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยเป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนร่วน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชอาจขาดน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานๆ

2) ดินทรายจัดที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 8,498 ไร่ หรือร้อยละ 1.46 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินเป็นดินทรายดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลางความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานานและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

3) ดินทรายจัดที่ค่อนข้างมีเนื้อที่ 39,266 ไร่ หรือร้อยละ 6.73 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อดินเป็นดินทราย ดินมีการระบายน้ำดีถึงค่อนข้างมากความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ การปลูกพืชขาดแคลนน้ำได้ง่ายเป็นระยะเวลานาน

4) ดินดินที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 78,704 ไร่ หรือร้อยละ 13.50 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย ดินร่วนดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากภายในความลึก 50 เซนติเมตร ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำมีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

5) ดินดินที่ค่อนข้างมีเนื้อที่ 76,763 ไร่ หรือร้อยละ 13.16 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนชัน ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำเป็นดินดินถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน ดินดินถึงชั้นหินพื้นซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำ

6) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 2,460 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ลุ่มน้ำสาขาเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมเนื่องจากลักษณะของพื้นที่และดิน ง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย การเกิดดินถล่มและน้ำไหลบ่าเมื่อฝนตกหนัก ยกต่อการไถพรวน การจัดการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช

การประเมินความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเศรษฐกิจเป็นการประเมินและเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดินในลักษณะของผลตอบแทนต่อไร่

ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละหน่วยที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ นั้น กิจกรรมใดจะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่ากันเพียงใด มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจระดับใด และเพื่อพิจารณาว่า ในหน่วยที่ดินที่สามารถเลือกทำการผลิตได้หลายประเภทนั้น มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดที่สมควรเสนอแนะให้ทำการผลิต ซึ่งผลของการประเมินชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน

หน่วยที่ดินที่ 6 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 421.24 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 3,396.97 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,795.73 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.08 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 7 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 387.85 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,906.55 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,153.55 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.77 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 17hi มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหวาน เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 358.76 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 2,614.49 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 2,047.01 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.81 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 29B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ห้วยบงและเกษตรศาสตร์ ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 4,533.33 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรเงินสด 7,297.37 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินทุนผันแปรทั้งหมด 6,696.29 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.89 มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 31 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน เป็นการปลูกพืช 2 ครั้ง ในรอบปี เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พันธุ์ NK48 และ CP888 ทั้ง 2 ครั้ง โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 937.87 กิโลกรัมต่อไร่

ราคาเฉลี่ย 5.56 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,050.16 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,475.91 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชปลายฝน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 813.35 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.08 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,180.45 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,611.00 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝน เกษตรกรได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่า 9,346.38 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 5,230.61 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 4,086.91 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.78 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 31b มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปี นาข้าว เกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 354.80 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.77 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,314.32 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,599.97 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.55 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

หน่วยที่ดินที่ 40B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ยูคาลิปตัส โดยยูคาลิปตัสจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 3 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี้จะคิดอายุของยูคาลิปตัสในรอบ 5 ปี ในช่วงอายุที่ ยูคาลิปตัส ให้ผลผลิตแล้ว คือ เกษตรกรสามารถที่จะตัดไม้ไปทำประโยชน์ได้ ได้แก่ ช่วงปีที่ 3-5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 11,116.67 กิโลกรัมต่อไร่ โดยยูคาลิปตัส ในปีที่ 5 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 13,100.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 1.33 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ยูคาลิปตัส มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,258.81 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,076.50 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 7.31 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 44B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลังและยูคาลิปตัส โดยมันสำปะหลัง เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์และห้วยบงได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,708.66 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 5,620.47 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 5,062.37 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.53 สำหรับยูคาลิปตัสจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 3 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี้จะคิดอายุของยูคาลิปตัสในรอบ 4 ปี ในช่วงอายุที่ ยูคาลิปตัส ให้ผลผลิตแล้ว คือ เกษตรกรสามารถที่จะตัดไม้ไปทำประโยชน์ได้ ได้แก่ ช่วงปีที่ 3-4 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 14,390.00 กิโลกรัมต่อไร่ โดยยูคาลิปตัส ในปีที่ 4 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 15,780.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 1.33 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ยูคาลิปตัส มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด

เฉลี่ยต่อปี 7,865.19 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 7,693.93 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 7.45 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 44B ที่มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1) ได้แก่ ยูคาลิปตัส ส่วนมันสำปะหลัง มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 55B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน โดยมีทั้งระบบการปลูกพืชครั้งเดียว ได้แก่ มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และระบบการปลูกพืช 2 ครั้ง ในรอบปี ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน โดยมันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรกรศาสตร์และหัวขบง ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,475.46 กิโลกรัมต่อไร่ และอ้อยโรงงาน เกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 12,127.31 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.26 และ 0.99 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ โดยมันสำปะหลัง ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ย 5,115.23 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 4,656.92 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.46 ส่วนอ้อยโรงงาน ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 7,087.89 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 6,374.85 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.12 สำหรับระบบการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พันธุ์ NK48 และ CP888 เป็นพืชต้นฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,155.13 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.56 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,075.74 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 3,528.73 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชปลายฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,015.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.08 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,824.32 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,280.59 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน เกษตรกรได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่า 11,578.72 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 6,900.60 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 5,809.32 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.01 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 55B ทั้ง 3 ประเภท มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

จากการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำคูณ และระดับราคาค้ำคูณของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในแต่ละหน่วยที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบตามกลุ่มพืช พอสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

เขตน้าฝืน เกษตรกรปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 6 7 17hi และ 31b พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิต ค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 29B 44B และ 55B พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิตค้ำคูณต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในหน่วยที่ดินที่ 31 และ 55B ซึ่งลักษณะการเพาะปลูกเป็นการเพาะปลูกพืช 2 ครั้งในรอบปี คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายน เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายน ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิตคุ้มต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกยูคาลิปตัส ในหน่วยที่ดินที่ 40B และ 44B พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิตคุ้มต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกอ้อยโรงงานในหน่วยที่ดินที่ 55B พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิตคุ้มต่อการลงทุน

5.1.3 กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง (1703)

กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง มีพื้นที่ครอบคลุม 2 จังหวัด คือ พื้นที่บางส่วนในอำเภอขลุง เขาคิชฌกูฏ โป่งน้ำร้อน สอยดาว จังหวัดจันทบุรี และอำเภอคลองหาด อยุธยาประเทศ จังหวัดสระแก้ว รวม 6 อำเภอ 19 ตำบล โดยมีเนื้อที่อยู่ในกลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง 962,034 ไร่ หรือ 1,539.25 ตารางกิโลเมตร จากข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2555 พบว่า มีจำนวนประชากร 91,361 คน เป็นเพศชาย 46,653 คน และเพศหญิง 44,708 คน โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 26,230 คน และอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวน 65,132 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 32,761 ครัวเรือน มีสมาชิกต่อครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 59 คนต่อตารางกิโลเมตร

สภาพการผลิตด้านการเกษตรที่สำคัญขึ้นอยู่กับการผลิตทางการเกษตรเป็นหลักจากการสำรวจข้อมูลของกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ปี 2556 พบว่า ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรทั้งหมด 530,698 ไร่ หรือร้อยละ 55.16 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 178,935 ไร่ หรือร้อยละ 18.60 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา อันดับสอง คือ พื้นที่นา 63,193 ไร่ หรือร้อยละ 6.57 และอันดับสาม คือ พื้นที่ปลูกข้าวโพด 23,451 ไร่ หรือร้อยละ 2.44 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ

สถานภาพของทรัพยากรดินในปัจจุบัน จากการศึกษาข้อมูลดินร่วมกับลักษณะสภาพพื้นที่ในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาโดนเลสาปตอนล่าง สามารถสรุปปัญหาหรือข้อจำกัดของทรัพยากรดินได้ดังนี้

1) ดินดินที่ดอน มีเนื้อที่ 297,271 ไร่ หรือร้อยละ 30.90 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขา พบในสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นเนินเขา ดินมีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง เป็นดินดินถึงลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหิน ดินดินถึงชั้นหินพื้นและดินดินถึงชั้นดินมาร์ลหรือก้อนปูน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืช การไถพรวนตลอดจนการดูดซับน้ำและแร่ธาตุอาหารของพืช ทำให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตต่ำ

2) พื้นที่ลาดชันเชิงชัน มีเนื้อที่ 290,327 ไร่ หรือร้อยละ 30.18 ของเนื้อที่กลุ่มน้ำสาขาเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ภูเขา มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมเนื่องจากลักษณะของพื้นที่และดิน ง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย การเกิดดินถล่มและน้ำไหลบ่า

เมื่อฝนตกหนัก ขาดต่อการไถพรวน การจัดการพื้นที่เพื่อทำเกษตรกรรมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

การประเมินความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจในการผลิตพืช

การประเมินความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเศรษฐกิจเป็นการประเมินและเปรียบเทียบผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในแต่ละหน่วยที่ดินในลักษณะของผลตอบแทนต่อไร่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละหน่วยที่ดินที่ได้ใช้ประโยชน์ไปในกิจกรรมประเภทต่างๆ นั้น กิจกรรมใดจะให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมหรือคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่ากันเพียงใด มีความเหมาะสมทางเศรษฐกิจระดับใดและเพื่อพิจารณาว่า ในหน่วยที่ดินที่สามารถเลือกทำการผลิตได้หลายประเภทนั้น มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินชนิดใดที่สมควรเสนอแนะให้ทำการผลิต ซึ่งผลของการประเมินขึ้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน พอสรุปได้ดังนี้

เขตน้ำฝน

หน่วยที่ดินที่ 1 มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาดำ และข้าวเจ้านาปีนาหว่าน โดยข้าวนาปีนาดำและนาหว่านใช้พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 โดยข้าวนาปีนาดำ ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 377.2 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวนาปีนาหว่าน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 410.98 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.42 บาทต่อกิโลกรัม โดยข้าวนาปีนาดำ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,188.21 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,490.32 บาทต่อไร่ ส่วนข้าวนาปีนาหว่าน ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 2,644.31 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 1,826.20 บาทต่อไร่ สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 1 ทั้ง 2 ประเภท มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 31B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ มันสำปะหลังและลำไย โดยมันสำปะหลังเกษตรกรปลูกพันธุ์หัวขม เกษตรศาสตร์ และระยะของ 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 4,052.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.33 บาทต่อกิโลกรัม โดยมันสำปะหลัง ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ย 6,338.00 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ย 5,503.38 บาทต่อไร่ ส่วนลำไยเกษตรกรปลูกพันธุ์อีดอ ลำไยจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 4 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของลำไยในรอบ 20 ปี ในช่วงอายุที่ลำไยให้ผลผลิตแล้วคือช่วงปีที่ 4-20 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,121.37 กิโลกรัมต่อไร่ โดยลำไยในช่วงปีที่ 16-20 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 4,666.67 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 36.18 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ลำไยมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 69,590.27 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 64,361.62 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 6.74

สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในหน่วยที่ดินที่ 31B ที่มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1) ได้แก่ ลำไย ส่วนมันสำปะหลังมีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 52B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ มันสำปะหลังเกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ห้วยบง เกษตรศาสตร์ และระยะของ 5 ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 3,776.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 2.33 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,848.10 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 4,144.02 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.89 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 53B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ลำไย เกษตรกรปลูกพันธุ์อีดอ ลำไยจะให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 4 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของลำไย ในรอบ 20 ปี ในช่วงอายุที่ลำไยให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 4 - 20 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,826.47 กิโลกรัมต่อไร่ โดยลำไยในช่วงปีที่ 16-20 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 5,000.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 36.18 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ลำไยมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 17,558.64 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 2,520.96 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.13 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2)

หน่วยที่ดินที่ 55B มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 3 ประเภท ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืนยางพาราและลำไย โดยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูก 2 ครั้ง ในรอบปี พันธุ์ที่ใช้ปลูก คือ CP888 919 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปั้นพีชต้นฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 1,100.63 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.84 บาทต่อกิโลกรัมได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,139.54 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,964.64 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพีชปลายฝืน ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 1,173.27 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 5.86 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 4,077.80 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 3,902.65 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต้นฝืน – ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลายฝืน เกษตรกรได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่า 13,303.04 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 7,217.34 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 6,867.29 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.07 ส่วนยางพารา เกษตรกรปลูกพันธุ์ RRIM 600 ยางพาราให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 7 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี่จะคิดอายุของยางพาราในรอบ 25 ปี ในช่วงอายุที่ยางพาราให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 7-25 ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 303.11 กิโลกรัมต่อไร่ โดยยางพาราในช่วงอายุปีที่ 11-15 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 312.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 70.84 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV)

พบว่า ยางพารามีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 10,187.11 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 2,310.22 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.22 สำหรับลำไย เกษตรกรปลูกพันธุ์คือ ซึ่งเกษตรกรผลิตเป็นลำไยนอกฤดู โดยลำไยให้ผลตอบแทนเมื่ออายุ 4 ปี การวิเคราะห์ผลตอบแทนในที่นี้จะคิดอายุของลำไย ในรอบ 20 ปี ในช่วงอายุที่ลำไยให้ผลผลิตแล้ว คือ ช่วงปีที่ 4 - 20 ได้รับความผลิตเฉลี่ยต่อปี 3,425.00 กิโลกรัมต่อไร่ โดยลำไย ในช่วงอายุปีที่ 16-20 เป็นช่วงที่ให้ผลผลิตสูงที่สุดเฉลี่ย 5,075.00 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 36.18 บาทต่อกิโลกรัม จากการวิเคราะห์โดยใช้หลักมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) พบว่า ลำไยมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดเฉลี่ยต่อปี 69,175.28 บาทต่อไร่ มีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปี 62,534.65 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 4.14 สำหรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในหน่วยที่ดินที่ 55B ที่มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง (S2) ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายฝนและลำไย ส่วนยางพารามีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับเล็กน้อย (S3)

เขตนำชลประทาน

หน่วยที่ดินที่ 4(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)-ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1) โดยเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปีนาหว่าน พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับความผลิตเฉลี่ย 567.33 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.42 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 5,394.70 บาทต่อไร่ และได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 4,921.25 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน พันธุ์ชัยนาท1 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับความผลิตเฉลี่ย 491.10 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 10.85 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,769.17 บาทต่อไร่ และได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 3,181.78 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่าการผลิตข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)-ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1) ได้รับความผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 12,237.67 บาทต่อไร่ ได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสดรวม 2 ครั้ง 9,163.86 บาทต่อไร่ ได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 8,103.02 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 2.90 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับสูง (S1)

หน่วยที่ดินที่ 7(I) มีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียว ได้แก่ ข้าวเจ้านาปีนาหว่าน (ขาวดอกมะลิ 105)-ข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน (ชัยนาท1) โดยเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปีนาหว่าน พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพืชครั้งที่ 1 ได้รับความผลิตเฉลี่ย 424.91 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 12.42 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรเงินสด 3,011.05 บาทต่อไร่ และได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมด 2,127.67 บาทต่อไร่ และเกษตรกรปลูกข้าวเจ้านาปรังนาหว่าน พันธุ์ชัยนาท1 เป็นพืชครั้งที่ 2 ได้รับความผลิตเฉลี่ย 457.46 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาเฉลี่ย 10.85 บาทต่อกิโลกรัม ได้รับความผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปร

เงินสด 2,201.36 บาทต่อไร่ และได้รับผลตอบแทนเนื้อดินต้นทุเรียนแปรรูปทั้งหมด 1,273.61 บาทต่อไร่ จากการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งระบบ พบว่าการผลิตข้าวเจ้าหน้าปีนาหว่าน (ข้าวดอกมะลิ 105)-ข้าวเจ้าหน้าปีนาหว่าน (ชัยนาท1) ได้รับผลผลิตรวม 2 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าผลผลิต 10,240.82 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินต้นทุเรียนแปรรูปเงินสดรวม 2 ครั้ง 5,212.41 บาทต่อไร่ ได้รับผลตอบแทนเนื้อดินต้นทุเรียนแปรรูปทั้งหมดรวม 2 ครั้ง 3,401.28 บาทต่อไร่ และมีอัตราส่วนของรายได้ต่อต้นทุน 1.50 มีชั้นความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง(S2)

จากการวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตค้ำทุเรียน และระดับราคาค้ำทุเรียนของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดิน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มพืช พืชไร่และพืชไร่ได้ดังนี้

เขตนํ้าฝน เกษตรกรปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 1 พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิต ค้ำทุเรียนต่อการลงทุน การปลูกมันสำปะหลังในหน่วยที่ดินที่ 31B และ 52B พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิตค้ำทุเรียนต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกกล้วย ในหน่วยที่ดินที่ 31 53B และ 55B ซึ่งเกษตรกรผลิตเป็นลำไยนอกฤดู พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิตค้ำทุเรียนต่อการลงทุนทั้งหมด การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในหน่วยที่ดินที่ 55B ซึ่งลักษณะการเพาะปลูกเป็นเพาะปลูกพืช 2 ครั้งในรอบปี คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต้นฝน-ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ปลายฝน พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิต และระดับราคาผลผลิต ค้ำทุเรียนต่อการลงทุนทั้ง 2 ครั้ง การปลูกยางพารา ในหน่วยที่ดินที่ 55B พบว่า เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิตค้ำทุเรียนต่อการลงทุน

เขตนํ้าชลประทาน เกษตรกรปลูกข้าวในหน่วยที่ดินที่ 4(1) และ 7(1) ซึ่งลักษณะการเพาะปลูกเป็นการทำนาปีตามด้วยนาปรัง เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบว่า การปลูกข้าวเจ้าหน้าปี-ข้าวเจ้าหน้าปี ทั้ง 2 หน่วยที่ดิน เกษตรกรได้รับปริมาณผลผลิตและระดับราคาผลผลิตค้ำทุเรียนต่อการลงทุนทั้งหมด

5.2 ข้อเสนอแนะ

1 ควรมีการแนะนำ ให้องค์ความรู้ สร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงกับระดับความเหมาะสมทางกายภาพของทรัพยากรที่ดินของตนเอง เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่

2 กำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อสนับสนุนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับเกษตรกร ที่ผลิตพืชตรงตามเขตการใช้ที่ดิน เช่น การประกันรายได้เกษตรกร การสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำและใช้มาตรการภาษี

3 ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการลดการใช้สารเคมีและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต

4 ในกรณีที่เกษตรกรทำการเกษตรกรรมในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับศักยภาพของที่ดิน ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ ควรแนะนำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาผลิตสินค้าเกษตรที่ให้

ผลตอบแทนที่สูงกว่า โดยการนำเสนอทางเลือกการผลิตในรูปแบบต่างๆ ทดแทน ตามความสมัครใจของเกษตรกร ซึ่งทางเลือกที่นำเสนอต้องชี้แจงให้เกษตรกรเห็นถึงโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า การผลิตพืชเดิม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น อ้อยโรงงาน พืชผัก พืชสมุนไพรหรืออาจปรับเปลี่ยนไปทำปศุสัตว์ เช่น โคเนื้อ ไก่เนื้อ เป็นต้น และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลานิล การเพาะเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น

5 ในเขตพื้นที่อาศัยน้ำฝนที่ใช้เป็นพื้นที่ทำนาหรือทำไร่ การทำการเกษตรเพียงชนิดเดียวทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการผลิต เนื่องจากราคาผลผลิตแปรปรวนและพืชต้องอาศัยน้ำฝน ซึ่งมีปริมาณไม่แน่นอน หลายพื้นที่เกิดความแห้งแล้งหรือเกิดภาวะน้ำท่วม ทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการผลิต ดังนั้น เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ และปัญหาด้านราคา ควรแนะนำให้เกษตรกรปรับลดพื้นที่การทำนาและทำไร่ด้วยการปรับเปลี่ยนไปทำเกษตรแบบผสมผสานหรือส่งเสริมให้ปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย ซึ่งน่าจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่าการทำนาหรือทำไร่เพียงอย่างเดียว

6 สนับสนุนและส่งเสริมด้านการตลาด โดยการจัดหาและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรและช่องทางการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร เช่น ระบบตลาดกลางสินค้าเกษตร ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าและการเชื่อมโยงการผลิตกับการตลาด เป็นต้น

7 จัดทำโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การจัดหาแหล่งน้ำ การจัดรูปที่ดิน ระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น

8 รัฐบาลควรจัดหาแหล่งเงินทุนและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่เกษตรกรและจัดหาปัจจัยการผลิตในราคาอุดหนุน เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ยาปราบวัชพืช เป็นต้น

9 ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรดำเนินการผลิตตามระบบเกษตรที่ดี (GAP) โดยการอบรมแนะนำอาศัยความรู้ด้านต่างๆ เช่น วิธีการปลูก การใส่ปุ๋ย การจัดการดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวให้มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

10 ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในรูปแบบกลุ่มเกษตรกรหรือในรูปแบบสหกรณ์ โดยในระยะแรกรัฐควรให้การสนับสนุน ด้านความรู้ ด้านเงินทุน ในลักษณะกองทุนหมุนเวียน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการผลิตให้เข้มแข็ง สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางเพื่อรักษาระดับราคาผลผลิตทางการเกษตร

11 ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และขยายผลให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง

12 จัดทำและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรให้มีความถูกต้องและทันสมัย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการรับบริการและความช่วยเหลือจากรัฐบาล

13 จากการที่พื้นที่ลุ่มน้ำสาขามีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมแต่แรงงานประเภณีฝีมือที่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมยังขาดแคลนอย่างมาก เนื่องจากไม่มีความรู้ ความชำนาญในเทคโนโลยีการผลิตแบบใหม่ ประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันประสบปัญหาภัยแล้งเกือบทุกภาคส่วน ดังนั้น รัฐควรจัดให้มีการบริการทางด้านการศึกษา การจัดฝึกอบรมให้กระจายไปสู่ชนบทให้มากขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาชีพช่างเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ประชากรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. ตรวจสอบข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน ณ ฐานข้อมูลปัจจุบัน. แหล่งที่มา: http://www.dopa.go.th/upstat_m.htm, 2 มิถุนายน 2556.
- กรมชลประทาน. 2554. คำสัมประสิทธิ์พีช. ม.ป.ท.
_____. 2556ก. โครงการชลประทาน. ม.ป.ท.
_____. 2556ข. โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก. ม.ป.ท.
_____. 2556ง. ตารางแสดงข้อมูลรายละเอียดของโครงการชลประทานในเขตสำนักชลประทานที่ 9.
แหล่งที่มา: http://irrigation.rid.go.th/rid9/irproject/index_report10.php, 15 กันยายน 2556.
- กรมทรัพยากรน้ำ. 2547. โครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ
บางปะกง-ปราจีนบุรี. ม.ป.ท.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2555. ข้อมูลจำนวนบ่อน้ำบาดาลในประเทศไทย. ม.ป.ท.
_____. 2556ก. บ่อน้ำบาดาล. ม.ป.ท.
_____. 2556ข. แหล่งน้ำใต้ดิน. ม.ป.ท.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2545. การประเมินการสูญเสียดินในประเทศไทย. ม.ป.ท.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. 2556. ข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม. แหล่งที่มา: <http://www.diw.go.th/diw/query.asp>, 20 กรกฎาคม 2556.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2556. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านเกษตร. แหล่งที่มา: <http://production.doae.go.th/home/index.php>, 9 กรกฎาคม 2556.
- กรมอุตุนิคมวิทยา. 2555ก. ข้อมูลกรมอุตุนิคมวิทยาช่วงปี 2526-2555. ม.ป.ท.
_____. 2555ข. สภาพภูมิอากาศ. ม.ป.ท.
- กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน. 2556. สํารวจข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701).
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน. 2556. สํารวจข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702).
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กลุ่มเศรษฐกิจที่ดิน. 2556. สํารวจข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาล่าง (1703).
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพิง. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative land Evaluations)
สำหรับพืชเศรษฐกิจ. ม.ป.ท.

ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1. 2553. สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701).
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.

ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1. 2553. สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702).
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.

ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินที่ 1. 2553. สภาพการใช้ที่ดินในกลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703).
กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.

สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว. 2556. ข้อมูลด้านการเกษตร. กรมส่งเสริมการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี. 2556. ข้อมูลด้านการเกษตร. กรมส่งเสริมการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานประมงจังหวัดสระแก้ว. 2556. ข้อมูลสถิติประมง. กรมประมง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานประมงจังหวัดจันทบุรี. 2556. ข้อมูลสถิติประมง. กรมประมง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว. 2556. ข้อมูลปศุสัตว์. กรมปศุสัตว์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจันทบุรี. 2556. ข้อมูลปศุสัตว์. กรมปศุสัตว์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว. 2556. บริการข้อมูลเศรษฐกิจการค้า. แหล่งที่มา: <http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/22/>, 2 มีนาคม 2556.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดจันทบุรี. 2556. บริการข้อมูลเศรษฐกิจการค้า. แหล่งที่มา: <http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/22/>, 2 มีนาคม 2556.

สำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว. 2556. รายงานสถิติจังหวัดสระแก้ว. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานสถิติจังหวัดจันทบุรี. 2556. รายงานสถิติจังหวัดจันทบุรี. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน. 2556. รายชื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ. แหล่งที่มา: <http://division.dwr.go.th/bmpc/kammakan.html>, 20 มิถุนายน 2556.

สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2551. รายงานสำรวจดินเพื่อการเกษตร
จังหวัดจันทบุรี. ม.ป.ท.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

จำนวนปลูสดั้วในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนบน (1701) ปี 2553 – 2555

จำแนกเป็นรายจังหวัดและอำเภอ

ชนิดสัตว์	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนสัตว์ (ตัว)		
			ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
โคเนื้อ	สระแก้ว	โคกสูง	3,988	4,971	4,069
		ตาพระยา	17,513	15,036	15,203
		วัฒนานคร	3,123	3,635	2,099
		อรัญประเทศ	6,767	6,886	3,858
		รวม	31,391	30,528	25,229
โคนม	สระแก้ว	ตาพระยา	4	4	-
		วัฒนานคร	34	34	6
		อรัญประเทศ	1	1	1
		รวม	39	39	7
กระบือ	สระแก้ว	โคกสูง	1,113	1,493	1,454
		ตาพระยา	3,275	2,906	2,915
		วัฒนานคร	1,099	1,419	1,271
		อรัญประเทศ	1,911	1,911	1,162
		รวม	7,398	7,729	6,802
สุกร	สระแก้ว	โคกสูง	472	919	1,981
		ตาพระยา	2,169	1,774	1,849
		วัฒนานคร	424	761	1,954
		อรัญประเทศ	354	604	1,000
		รวม	3,419	4,058	6,784
ไก่พื้นเมือง	สระแก้ว	โคกสูง	32,936	43,275	47,340
		ตาพระยา	75,497	70,117	66,929
		วัฒนานคร	22,536	28,374	28,405
		อรัญประเทศ	40,334	44,074	45,161
		รวม	171,303	185,840	187,835
เป็ดพื้นเมือง	สระแก้ว	อ.โคกสูง	3,721	4,723	6,657
		อ.ตาพระยา	1,028,025	14,629	14,940
		อ.วัฒนานคร	1,410	2,334	2,315
		อ.อรัญประเทศ	2,188	2,941	4,443
		รวม	1,035,344	24,627	28,355

ภาคผนวกที่ 2

จำนวนปศุสัตว์ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาห้วยพรมโหด (1702) ปี 2553-2555 จำแนกเป็นรายจังหวัดและอำเภอ

ชนิดสัตว์	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนสัตว์ (ตัว)		
			ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
โคเนื้อ	สระแก้ว	คลองหาด	2,060	2,324	1,583
		วัฒนานคร	11,526	12,413	10,680
		อรัญประเทศ	21,081	21,501	11,758
		รวม	34,667	36,238	24,021
โคนม	สระแก้ว	คลองหาด	249	288	288
		วัฒนานคร	391	437	398
		อรัญประเทศ	137	137	110
		รวม	777	862	796
กระบือ	สระแก้ว	คลองหาด	26	62	62
		วัฒนานคร	3,799	4,300	4,227
		อรัญประเทศ	2,317	2,325	1,491
		รวม	6,142	6,687	5,780
สุกร	สระแก้ว	คลองหาด	289	492	492
		วัฒนานคร	1,984	4,937	7,853
		อรัญประเทศ	2,306	2,493	2,886
		รวม	4,579	7,922	11,231
ไก่พื้นเมือง	สระแก้ว	คลองหาด	41,159	45,767	46,516
		วัฒนานคร	133,401	157,611	149,153
		อรัญประเทศ	131,514	144,713	151,032
		รวม	306,074	348,091	346,701
เป็ดพื้นเมือง	สระแก้ว	คลองหาด	9,133	1,912	2,297
		วัฒนานคร	6,987	10,093	10,041
		อรัญประเทศ	14,750	35,428	22,317
		รวม	30,870	47,433	34,655

ภาคผนวกที่ 3

จำนวนปศุสัตว์ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาตอนล่าง (1703) ปี 2553 – 2555

จำแนกเป็นรายจังหวัดและอำเภอ

ชนิดสัตว์	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนสัตว์ (ตัว)		
			ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
โคเนื้อ	จันทบุรี	ขลุง	756	845	845
		เขาคิชฌกูฏ	659	365	271
		โป่งน้ำร้อน	300	366	366
		คลองหาด	3,187	3,574	3,196
		อรัญประเทศ	12,395	12,462	6,810
	รวม	17,297	17,612	11,488	
โคนม	จันทบุรี	เขาคิชฌกูฏ	36	27	28
		คลองหาด	308	270	344
		อรัญประเทศ	12,395	12,462	6,810
	รวม	12,739	12,759	7,182	
กระบือ	จันทบุรี	ขลุง	273	263	236
		เขาคิชฌกูฏ	87	105	129
		คลองหาด	32	64	64
		อรัญประเทศ	90	94	110
	รวม	482	526	539	
สุกร	จันทบุรี	ขลุง	11,700	9,126	9,126
		เขาคิชฌกูฏ	1,454	3,074	3,091
		โป่งน้ำร้อน	108	920	920
		คลองหาด	345	581	581
		อรัญประเทศ	1,558	1,671	1,602
	รวม	15,165	15,372	15,320	
ไก่พื้นเมือง	จันทบุรี	ขลุง	13,950	10,708	10,708
		เขาคิชฌกูฏ	10,867	11,187	14,178
		โป่งน้ำร้อน	11,653	8,825	8,840
		คลองหาด	47,316	52,659	53,974
		อรัญประเทศ	74,724	82,082	86,240
	รวม	158,510	165,461	173,940	

ภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ชนิดสัตว์	จังหวัด	อำเภอ	จำนวนสัตว์ (ตัว)		
			ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
ไก่เนื้อ	จันทบุรี	ขลุง	26,138	279	290
		เขาคิชฌกูฏ	34,000	15,000	25,001
		โป่งน้ำร้อน	8	117	215
		รวม	60,146	15,396	25,506
ไก่ไข่	จันทบุรี	ขลุง	18,234	22,364	22,367
		เขาคิชฌกูฏ	5,088	5,311	7,266
		โป่งน้ำร้อน	157	315	315
		รวม	23,479	27,990	29,948
เป็ด พื้นเมือง	สระแก้ว	คลองหาด	9,227	2,165	2,285
		อรัญประเทศ	12,337	32,106	18,314
		รวม	21,564	34,271	20,599
เป็ดเทศ	จันทบุรี	ขลุง	2,169	994	994
		เขาคิชฌกูฏ	28	190	227
		โป่งน้ำร้อน	252	695	659
		รวม	2,449	1,879	1,880
เป็ดไข่	จันทบุรี	ขลุง	241	623	623
		โป่งน้ำร้อน	95	147	147
		รวม	336	770	770
เป็ดเนื้อ	จันทบุรี	ขลุง	853	1,484	1,484
		เขาคิชฌกูฏ	114	157	245
		โป่งน้ำร้อน	27	115	115
		รวม	994	1,756	1,844

